Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il üçün dövlət və icmal büdcələrini özündə birləşdirən

“VƏTƏNDAŞIN BÜDCƏ BƏLƏDÇİSİ” KİTABI

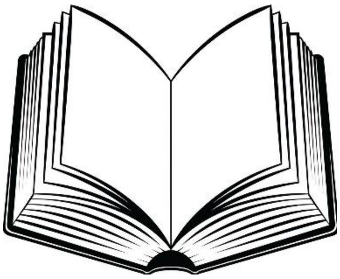

Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi

Bakı - 2019

M ü n d ə r i c a t

Sıra	Başlıq	Səhifə
	Dəyərli oxucuya müraciət	2
1.	Büdcə nədir və özündə nəyi birləşdirir?	3
2.	Azərbaycan Respublikasının büdcə sistemi	5
3.	Büdcənin gəlirlərini formalaşdırmaq üçün pul vəsaiti haradan gəlir və hara gedir	7
4.	Dövlət və icmal büdcələrin layihəsinin tərtibi özündə hansı mərhələləri birləşdirir və hansı normativ-hüquqi sənədlərlə tənzimlənir	9
5.	2020-ci il üçün dövlət büdcəsinin zərfi haqqında icmal məlumat	12
6.	2020-ci il üçün icmal büdcə haqqında icmal məlumat	48
7.	2020-ci il və ortamüddətli dövr üçün əsas fiskal risklər	50
8.	"Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu	52
9.	"Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi ilə bağlı bir sıra məsələlər barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	60
10.	Nəticə	94
11.	Anlayışlar və terminlər	95
12.	Əks-əlaqə	99

Dəyərli oxucuya müraciət

Hörmətli oxucu!

“Vətəndaşın büdcə bələdçisi” kitabında dövlət və icmal büdcələrin əsas parametrləri və istiqamətləri, büdcə layihəsinin hazırlanması zamanı müvafiq işlərin həyata keçirilməsi haqqında məlumat, büdcə gəlirinin formalaşması mənbələri və xərclərin istiqamətləri haqqında əsas məlumatlar toplusu əks olunmuşdur.

Büdcə ilə bağlı əhalinin məlumatlı olması çox mühüm məsələlərdən biridir. Lakin, büdcə - olduqca mürəkkəb və xüsusi bilik tələb edən bir maliyyə sənədidir. Büdcənin strukturuna daxil olan bütün məlumatlar ilkin baxışda oxucular üçün maraqlı olmaya bilər.

Belə ki, büdcə sisteminə daxil olan büdcələrin tərtibi, onların gəlir və xərclərinin, kəsirinin strukturu, gəlirlərin formalaşma mənbələri, xərclərin istifadə istiqamətləri və kəsirinin maliyyəşdirmə mənbələri üzrə çoxsaylı məlumatların təhlili xeyli vaxt tələb edir.

Bütövlükdə dövlət və icmal büdcələrinin gəlir və xərcləri barədə qısa və anlayışlı məlumatın əldə edilməsi, büdcənin mahiyyəti, onun parametrlərinin tərtibi və icrası prosesi ilə bağlı əhalinin maarifləndirilməsi, dövlətin büdcə siyasətinin daha sadə dildə açıqlanması üçün Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən hazırlanmış “Vətəndaşın büdcə bələdçisi” kitabı Sizin ixtiyarınıza verilir.

Ümidvarıq ki, hazırlanmış bu məlumat toplusu Sizə büdcə sahəsində bələdçilik edəcək, büdcəni daha asan və aydın şəkildə başa düşülməsində yardımçı olacaqdır.

Bununla yanaşı qeyd olunmalıdır ki, dövlət və icmal büdcələrin layihələrinin əhali ilə geniş ictimai müzakirələrin təmin edilməsi, onların bu müzakirələrdə yaxından iştirakının təşkili üçün 2020-ci il dövlət və icmal büdcələrinin layihələri üzrə göstəricilər Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin rəsmi internet səhifəsində yerləşdirilmişdir.

1. Büdcə nədir və özündə nəyi birləşdirir?

Büdcə dedikdə biz ilk növbədə-Azərbaycan Respublikasının müvafiq dövlət hakimiyyəti və özünüidarəetmə orqanları vasitəsi ilə dövlətə və bələdiyyələrə məxsus vəzifə və funksiyaları yerinə yetirmək üçün lazım olan pul vəsaitinin yığılması və istifadə olunması üçün əsas maliyyə sənədini gözümüzün önünə gətirməliyik.

- Sadə dildə desək büdcə nədir və özündə nəyi birləşdirir?

Büdcə, dövlət idarəetmə sisteminin tərkib hissəsi olmaqla ölkə əhalisinin maraqlarına toxunur, bilavasitə onlara xidmət edir.

Dövlət və bələdiyyə işçilərinin, həkim və xəstələrin, valideyn, şagird və tələbələrin, təqaüdçülərin, aztəminatlı ailələrin və müavinət alanların, sahibkarların, uşaq bağçalarında və körpələr evlərində uşaqların və tərbiyəçilərin, işsiz insanların – bir sözlə ölkə vətəndaşlarının demək olar ki, hamısının büdcə ilə əlaqəsi vardır. Büdcə, həmçinin ölkə iqtisadiyyatının tənzimlənməsində mühüm rol oynamaqla, iqtisadiyyatda sabitliyin yaranmasına, əhalinin sosial rifah halının yaxşılaşmasına xidmət edir.

Büdcə müxtəlif vergilərin, rüsumların və digər ödənişlərin bir mənbədə toplanması və xərclənməsi barədə ölkənin bir il üçün əsas maliyyə sənədidir.

Biz bilməliyik ki, növbəti il üçün gəlir vergisi, əlavə dəyər vergisi, aksizlər, mənfəət vergisi və digər vergilər və daxilolmalar üzrə dövlət və icmal büdcələrə nə qədər məbləğdə vəsait daxil olacaqdır?

Daxil olacaq gəlirlər hesabına hansı dövlət vəzifələri, tədbirləri maliyyələşdiriləcək? Əhalinin sosial ödənclərinə, pensiya və müavinətlərinə, elmə, təhsilə, müdafiəyə, təhlükəsizliyə, mədəniyyətə, ətraf mühitin mühafizəsinə, kənd təsərrüfatına, infrastruktur və sosial təyinatlı obyektlərin (yol, körpü, su, qaz, kanalizasiya xəttləri, metro, məktəb, xəstəxana, idman mərkəzləri və s.) tikintisinə, ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə, sahibkarlığın, ipotekanın inkişafına, şəhər, rayon, qəsəbə və kəndlərin abadlaşdırılmasına və digər zəruri məsələlərin həllinə nə qədər vəsait sərf ediləcəkdir?

- Büdcə dövlətin iqtisadi inkişaf siyasətinin maliyyə açıqlamasıdır.

Qabaqcıl beynəlxalq təcrübədə büdcə tərtib olunarkən 3 əsas prinsip gözlənilməlidir:

1. Ümumi makroiqtisadi sabitliyin qorunması;
2. Xərclərin ayrı-ayrı sahələr, funksiyalar, təşkilatlar, proqramlar, fəaliyyətlər və layihələr üzrə bölgüsünün strateji inkişaf prioritetlərinə və məqsədlərinə uyğun şəkildə aparılması;
3. Ayrılmış xərclərin maksimum qənaətlə və yüksək səmərəliliklə həyata keçirilməsi.

Bu prinsiplərin hər biri ölkənin iqtisadi siyasətinin formalaşmasında mühüm rola malikdir.

Belə ki, xərc və gəlirlərin ümumi daxili məhsulda payının məqbul səviyyədə saxlanılması, qeyri-neft gəlirlərinin payının artırılması, kəsirsiz büdcənin formalaşması və ya kəsir olacaqsa, onun inflyasiya yaratmayan mənbələr hesabına örtülməsi makroiqtisadi sabitlik üçün vacibdir. Digər tərəfdən, xərclərin bölgüsünün inkişaf məqsədləri ilə uzlaşdırılması gələcək iqtisadi siyasətin istiqamətlərini müəyyənləşdirir. Nəhayət, xərclənən hər bir manatının müqabilində qarşıya qoyulan nəticənin əldə olunması, əlavə dəyərin yaradılması, itki və israfçılığın qarşısının alınması, xərclərin qənaət rejimində həyata keçirilməsi büdcənin iqtisadi səmərəliliyini artıran amillərdəndir.

- Büdcə, həm də dövlətin borclanması barədə məlumatdır.

Gəlirlər xərcdən az olduqda kəsir (defisit) yaranır. Bu zaman büdcə xərclərinin sabit ödənilməsi üçün borclanmaya getmək, müvafiq qaydada borc almaq, dövlət əmlakını özəlləşdirməklə əlavə gəlir əldə etmək qaçılmaz olur.

- Büdcə iqtisadiyyata təsir alətidir.

İqtisadiyyatın müxtəlif sahələrinə yardım kimi yönəldilən xərclər gələcəkdə yeni məhsulların istehsalı hesabına yeni dəyərlərin yaranmasına və bu hesaba əlavə gəlirlərin əldə edilməsinə nail olunur.

Dövlətin sosial və iqtisadi siyasətinin uğurla həyata keçirilməsi üçün vacib olan infrastrukturların, o cümlədən avtomobil yollarının, körpülərin, yeraltı və yerüstü keçidlərin, metro

və dəmiyolu yollarının, tunellərin, su və istilik elektrik stansiyalarının, alternativ enerji qurğularının, sosial infrastrukturlardan olan məktəb, uçaq bağçası, xəstəxana, poliklinika, mədəniyyət müəssisələrinin tikintisi, sahibkarlara güzəştli kreditlərin verilməsi, ipotekaya, lizinqə dəstək verilməsi kimi işlər ərazilərdə yeni-yeni istehsal müəssisələrinin yaradılmasına, yeni iş yerlərinin açılmasına, məhsul istehsalının artımına şərait yaradır. Bu da iqtisadiyyatın inkişafına təsir edir.

Bundan başqa, büdcə vasitəsilə ölkədə gəlirlərin yenidənbölgüsü baş verir, yəni yüksək gəlirləri olan əhali, həmçinin sahibkarlar və kommersiya fəaliyyəti ilə məşğul olan müəssisə və təşkilatlardan daxil olan vergilər, rüsumlar hesabına aztəminatlı əhaliyə, o cümlədən pensiyaçılara, müvəqqəti işsiz qalmış insanlara, tələbələrə, fiziki qüsuru və əlilliyi olan vətəndaşlara, məcburi köçkünlərə və gəlirləri aşağı olan digər əhali qruplarına müavinətlər, təqaüdlər və digər sosial yardımlar edilir, bu yolla ölkədə sosial ədalətin bərpa edilməsi və gəlir səviyyələri arasındakı bərabərsizliyin azalması təmin edilir.

- Büdcədən həm də iqtisadi alət kimi istifadə etmək olur. Məsələn, vergi dərəcələrini azaltmaqla (artırmaqla) sahibkarların xərclərini azaltmaq (artırmaq) olar ki, bu da nəticə etibarilə iqtisadi fəallığın artmasına (səngiməsinə) səbəb olur. Eyni zamanda, büdcə özü də iqtisadiyyatın təsirinə məruz qalır.

İqtisadiyyatda artım müşahidə olunduqda, müəssisələrin, sahibkarların, son nəticədə əhalinin daha çox gəlir əldə etməsinə şərait yaranır. Nəticədə büdcəyə ödənişlərin də həcmi artır.

Əksinə, iqtisadiyyatda durğunluq və ya azalma müşahidə olunduqda, adekvat olaraq büdcənin də gəlirlərində azalma müşahidə olunur, büdcə xərclərinin maksimum qənaət rejimində həyata keçirilməsi və xərc istiqamətlərinin optimallaşdırılması zərurəti meydana çıxır.

- Nəhayət, büdcə dövlətin maliyyə hesabatıdır.

Büdcə dövlətin pulları necə və hara xərcləməsi barədə məlumat verir.

2020-ci il dövlət büdcəsinin gəlirləri 24134,5 milyon manat təşkil edir. Bu vəsaitin 10534,5 milyon manatını bilavasitə əhalinin, qeyri-neft sektorunda fəaliyyət göstərən müəssisə və təşkilatların (hüquqi şəxslər) büdcəyə ödədikləri vergilər və rüsumlar, 13530,0 milyon manatını neft gəlirləri, 70,0 milyon manatını isə sair mənbələrdən daxilolmalar təşkil edir.

Konkret olaraq biz əhalinin, qeyri-neft sektorunda fəaliyyət göstərən müəssisə və təşkilatların, sahibkarlıq subyektlərinin dövlət büdcəsinə ödədikləri vergi və rüsumlar və büdcəyə daxil olan digər gəlirlərin cəmi 10604,5 milyon manat təşkil edəcəkdir. Nəzərə alsaq ki, bu vəsait dövlətin funksiya və vəzifələrinin yerinə yetirilməsinə, əhalinin sosial müdafiəsinin daha da gücləndirilməsinə, bir sözlə dövlətin əhali qarşısında götürdüyü bütün öhdəliklərin maliyyə təminatını ödəmir, onda dövlət özünün ehtiyatlarını, o cümlədən neft gəlirlərinin bir hissəsini büdcəyə cəlb edir və müvafiq iqtisadi alətlərin tətbiqi hesabına borclanmaya gedərək vəsait əldə edib büdcə kəsirinin örtülməsinə yönəldir (2020-ci il üçün büdcə kəsirinin örtülməsi özəlləşdirmədən, xarici qrantlardan daxilolmalar və digər mənbələr (daxili və xarici borclanma və 2020-ci il 1 yanvar tarixinə dövlət büdcəsinin vahid xəzinə hesabının qalığı) hesabına həyata keçiriləcəkdir).

Yuxarıda qeyd olunan bütün gəlirlər və büdcə kəsirinin maliyyələşdirməsi mənbələri hesabına 2020-ci il dövlət büdcəsinin xərcləri 26894,7 milyon manat təşkil edir. Dövlət büdcəsinin xərcləri hesabına dövlət əhaliyə müxtəlif formada ödənişlər və xidmətlər həyata keçirir.

Bu ödəniş və xidmətlər əsasən bir neçə istiqamətdə əhaliyə çatdırılır və ölkə iqtisadiyyatına yönəldilir.

- Birbaşa formada, müxtəlif sosial ödənişlər, yəni pensiyalar, aztəminatlı ailələrə müavinətlər, məcburi köçkünlərin məskunlaşması və normal yaşamaları üçün yaşayış evlərinin tikintisi üçün ayrılan investisiya xərcləri və müavinətlər formasında;

- Dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatlarda çalışan işçilərə əməyin ödənişi üçün verilən ödənişlər formasında;

- İqtisadiyyatın müxtəlif sahələrinə dövlət büdcəsindən subsidiya və subvensiya (sadə dildə desək maliyyə yardımı) şəklində yönəldilən maliyyə vəsaitlərinin müxtəlif formada, o cümlədən ipotekanın tətbiqi, əhalinin mənzilə olan tələbatının ödənilməsi və vətəndaşların güzəştli şərtlərlə mənzil əldə etmələri üçün sosial mənzillərin tikintisi formasında əhaliyə çatdırılması;

- Başqa büdcələrə (Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə və bələdiyyə büdcələrinə əvəzsiz verilən vəsait) verilən dotasiya və subvensiya formasında;

- Digər formada – ehtiyat fondları vasitəsi ilə əvvəlcədən büdcədə nəzərdə tutulmayan dövlət tədbirlərinin, təbii fəlakətlərin nəticələrinin aradan qaldırılması ilə bağlı vəsaitin ayrılması formalarda.

2. Azərbaycan Respublikasının büdcə sistemi

Dövlətin büdcə ilə bağlı funksiya və vasitələrinin yerinə yetirilməsi, müvafiq işlərin dövlət qurumları arasında bölgüsünün tənzimlənməsi üçün ölkə qanunvericiliyi ilə büdcə sistemi təsbit olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və "Büdcə sistemi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən ölkəmizdə müxtəlif büdcələrin təsnifləşməsi təmin edilmişdir ki, bu da özündə büdcə sistemini birləşdirir.

Azərbaycan Respublikasında büdcə sisteminə Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsi (bundan sonra - dövlət büdcəsi), Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsi və yerli büdcələr daxildir.

Büdcə sistemi bu sistemə daxil olan büdcələrin vahid prinsiplər əsasında fəaliyyətinə və onların müstəqilliyinə əsaslanır.

Büdcə sisteminin vahidliyi tənzimləyici mədaxil mənbələrindən istifadə etmək, məqsədli büdcə fondları yaratmaq, maliyyə ehtiyatlarını müxtəlif səviyyəli büdcələr arasında bölüşdürmək vasitəsi ilə büdcələrin qarşılıqlı əlaqəsinə əsaslanır.

Büdcə sisteminin vahidliyi eyni büdcə təsnifatı, büdcə sənədləri və formalarından istifadə olunması, büdcələrin icrasına dair müntəzəm hesabatın və icmal büdcə hesabatının hazırlanması və qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada aidiyyəti üzrə təqdim edilməsi müxtəlif mətbuat vasitələri ilə ictimaiyyətə çatdırılması yolu ilə təmin edilir.

Büdcələrin müstəqilliyi mövcud qanunvericiliyə uyğun olaraq mədaxil mənbələrini və vahid büdcə təsnifatı çərçivəsində xərclərin istiqamətlərini müəyyənləşdirmək hüququnun olması ilə təmin edilir.

"Büdcə sistemi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq olaraq dövlət büdcəsinin, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinin (büdcədənkənar əməliyyatlar da daxil olmaqla) və büdcədənkənar dövlət fondlarının gəlir və xərclərini funksional və iqtisadi təsnifata uyğun paraqraflar səviyyəsində əks etdirən maliyyə sənədinə icmal büdcə deyilir.

2.1 Dövlət büdcəsinin strukturu

“Büdcə sistemi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq olaraq dövlət büdcəsinin strukturu aşağıdakı kimidir.

3. Büdcənin gəlirlərini formalaşdırmaq üçün pul vəsaiti haradan gəlir və hara gedir?

Büdcə gəlir və xərc hissəsindən ibarətdir. Büdcə gəlirləri xərclərdən artıq olduqda büdcə artıqlığı (profisit), büdcə xərcləri gəlirlərdən artıq olduqda büdcə kəsiri (defisit) yaranır.

Dövlət büdcəsinin tərtibi zamanı dövlət ilk növbədə öz funksiyalarını həyata keçirmək və qarşıya qoyulan məqsədlərə çatmaq üçün xərclərini, sonra isə öz gəlirlərini hesablayır.

Dövlət öz gəlirlərini və xərclərini tarazlaşdırmaq yolu ilə büdcəsini formalaşdırır. Yəni, onun nəzərdə tutduğu gəlirlər qarşıya qoyulmuş məsələlərin maliyyə təminatına imkan verirsə, onu təsdiq edir. Yox, əgər xərcləri gəlirləri üstələyərsə, onda bir sıra xərcləri ixtisar etməyə, hətta xərclərin müəyyən hissəsini növbəti illərə keçirməyə, bu da bəs etmədikdə xərclərinin gəlirlə örtülməyən hissəsinin, yəni kəsirinin bağlanması üçün maliyyəşdirmə mənbələri axtarmağa məcbur olur.

Büdcə layihələrinin hazırlanması zamanı əsas məsələlərdən biri də gəlir və xərclərin qruplaşdırılması, onların müqayisəsinin təmin edilməsidir. Azərbaycan Respublikasının büdcə sisteminə daxil olan büdcələr, habelə büdcədənkənar dövlət fondları üzrə maliyyə əməliyyatlarının müqayisəsini təmin edən büdcə gəlirlərinin və xərclərinin funksional, iqtisadi və inzibati təsnifatlarını özündə birləşdirən Azərbaycan Respublikasının vahid büdcə təsnifatıdır.

Vahid büdcə təsnifatına əsasən büdcə gəlirləri ı) vergilərdən daxilolmalar, ıı) sosial ayırmalar, ııı) qrantlar, ıv) digər gəlirlər bölmələrindən ibarətdir:

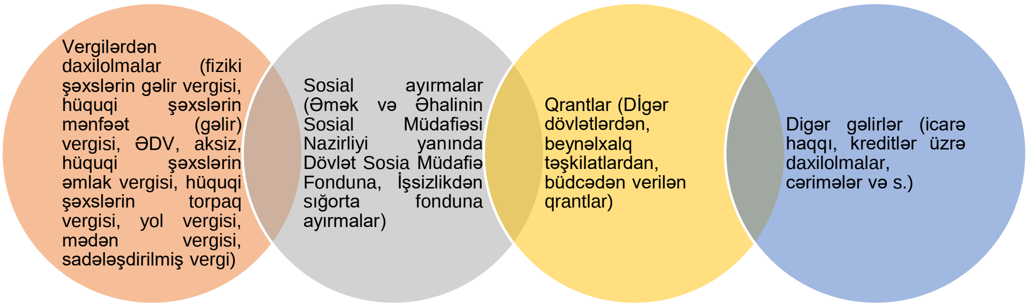

Büdcə xərcləri büdcə təsnifatına uyğun olaraq dövlət büdcəsindən, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsindən və yerli büdcələrdən qanunvericiliklə nəzərdə tutulan tələbatı ödəmək üçün ayrılan vəsaitdir.

Həyata keçirilən funksiyalara müvafiq olaraq büdcə xərclərinin qruplaşdırılmasına xərclərin funksional təsnifatı deyilir.

Xərclərin funksional təsnifatı

- Ümumi dövlət xidmətləri
- Müdafiə və milli təhlükəsizlik
- Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq
- Təhsil
- Səhiyyə
- Sosial müdafiə və sosial təminat
- Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət
- Mənzil və kommunal təsərrüfatı
- Kənd təsərrüfatı
- Ətraf mühitin mühafizəsi
- İqtisadi fəaliyyət
- Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər

Büdcə xərclərinin iqtisadi təsnifatı əvəzsiz və ya qaytarılmamaq şərti ilə büdcələr tərəfindən aparılan ödənişlərdən ibarətdir. Başqa sözlə desək bu ödənişlərin iqtisadi mahiyyətinə görə qruplaşdırılmasıdır.

Xərclərin iqtisadi təsnifatı

- Əməyin ödənişi
- Malların (işlərin və xidmətin) satınalınması
- Faizlər üzrə ödənişlər
- Subsidiyalar
- Qrantlar və digər ödənişlər
- Sosial ödənişlər
- Qeyri-maliyyə aktivləri
- Maliyyə aktivləri üzrə əməliyyatlar
- Öhdəliklər üzrə əməliyyatlar

İnzibatı təsnifat isə büdcədən maliyyələşən və ya maliyyə yardımı alan təşkilatların adlı siyahısından ibarətdir.

4. Dövlət və icmal büdcələrin layihəsinin tərtibi özündə hansı mərhələləri birləşdirir və hansı normativ- hüquqi sənədlərlə tənzimlənir

Məlum olduğu kimi Azərbaycan Respublikasında büdcə prosesi Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası, “Büdcə sistemi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu, Vergi Məcəlləsi, “Dövlət büdcəsinin tərtibi və icrası qaydaları”, “Ortamüddətli xərclər çərçivəsinin hazırlanması Qaydası” və digər normativ-hüquqi aktlar vasitəsi ilə tənzimlənir və onlara uyğun olaraq həyata keçirilir.

Büdcə prosesini tənzimləyən əsas normativ-hüquqi sənədlər

Bu normativ-hüquqi aktlar toplusu büdcə prosesinin əsas prinsiplərini, dövlət və icmal büdcələrin tərtibi və icrası prosesində müvafiq icra hakimiyyəti orqanları, büdcənin tərtibi prosesində iştirak edən orqanlar, büdcədənkənar dövlət fondları, digər təşkilatlar arasında qarşılıqlı münasibətlərin əsas istiqamətlərini özündə birləşdirir.

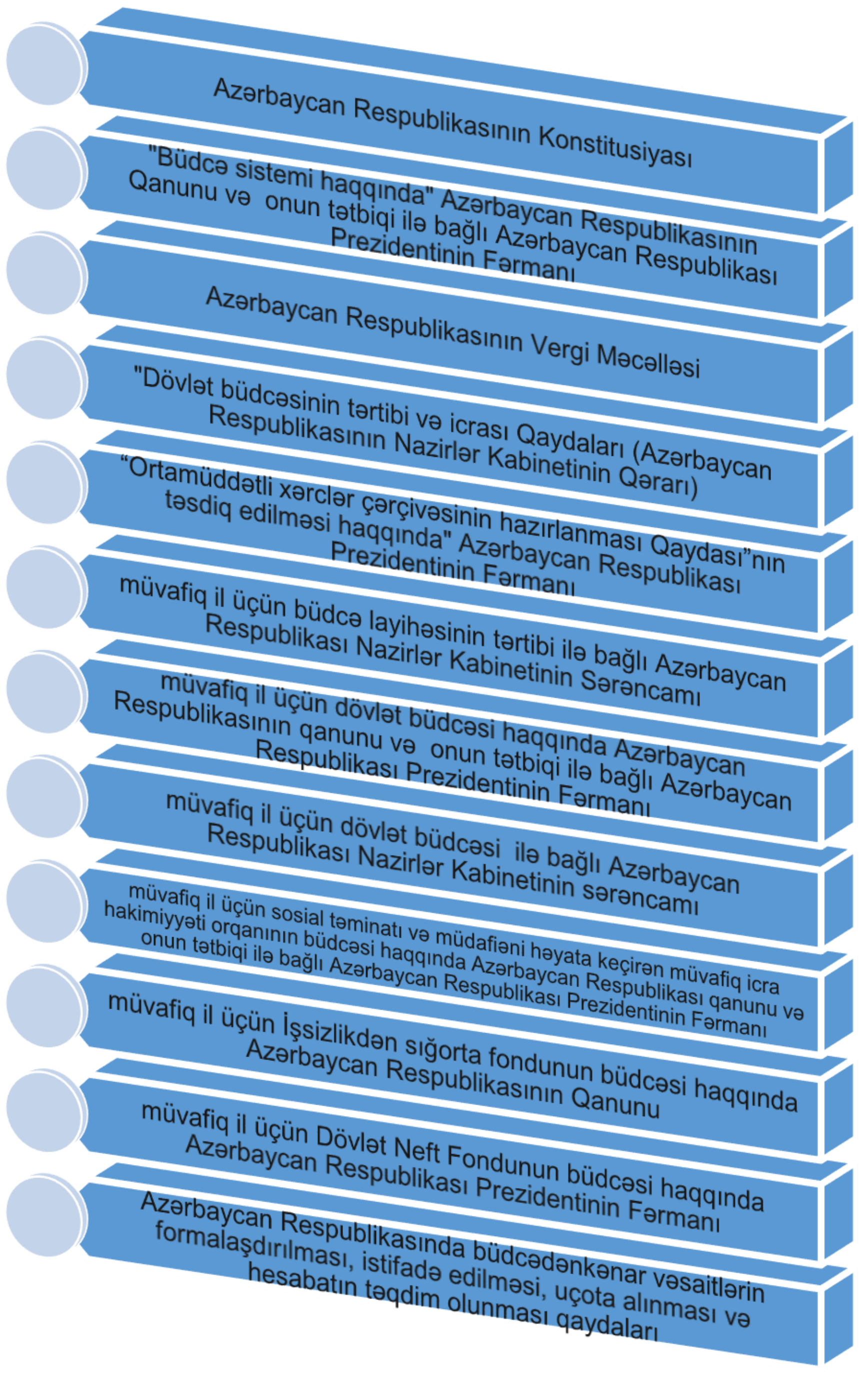

Ümumiyyətlə götürdükdə, büdcə prosesi beş mərhələni özündə birləşdirir:

Dövlət büdcəsinin layihəsinin tərtibi prosesi "Büdcə sistemi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun 11-ci maddəsinə uyğun olaraq həyata keçirilir.

Hər il yanvar ayının 3-cü ongünlüyündə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarı və ya sərəncamı ilə növbəti il və sonrakı üç il üçün dövlət büdcəsinin layihəsinin tərtibi prosesinə başlanılır. Bu sənəddə dövlət büdcəsinin layihəsinin tərtibi prosesində iştirak edən aidiyyəti orqanlara, o cümlədən Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə, Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsinə, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinə, rayon (şəhər) icra hakimiyyəti orqanlarına və digər dövlət orqanlarına müvafiq tapşırıqlar verilir.

Bundan sonra Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi ölkənin ortamüddətli iqtisadi və sosial inkişaf proqnozlarını dəqiqləşdirir. Bu proqnozların əsasında Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi növbəti il və sonrakı üç il üçün dövlət və icmal büdcələrin ilkin ortamüddətli proqnozunu tərtib edir.

Hazırlanmış sənədlər öz səlahiyyətlərinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim edilir.

Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən növbəti il üzrə dövlət büdcəsinin layihəsi və sonrakı üç il üçün icmal büdcə göstəricilərinin tərtibinə dair təlimat məktubu hazırlanır və may ayının 1-nə kimi büdcənin tərtibi prosesində iştirak edən təşkilatlara göndərilir. Bu təlimat məktubunda aidiyyəti məlumatlarla yanaşı, təşkilatlar və hər bölmə üzrə xərclərin yuxarı həddinə, cari xərclərə dair təsdiq olunmuş normalara, formalara, ətraflı büdcə təklifinin Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim edilməsi üçün yardımçı sənədlər daxil olmaqla gəlirlərin və xərclərin təhlilinə (qiymətləndirilməsinə) dair məlumatlar da yer tapır.

Dövlət büdcəsinin gəlirlərinin icrasını təmin edən orqanlar və Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsindən maliyyələşən və maliyyə yardımı alan təşkilatlar təlimat məktubuna uyğun olaraq hazırlanmış büdcə layihəsini Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim edirlər.

Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən cari ilin altı ayının faktiki nəticələri nəzərə alınmaqla növbəti il üzrə və ortamüddətli makroiqtisadi göstəricilər, habelə sosial, iqtisadi və investisiya proqramları dəqiqləşdirilir.

Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi makroiqtisadi göstəricilərin dəqiqləşdirilmiş proqnozuna və hazırlanmış proqramlara əsasən dövlət büdcəsinin layihəsində gəlirləri və xərcləri

yenidən hesablayır. Dəqiqləşdirilmiş göstəricilər dövlət büdcəsindən maliyyələşən və maliyyə yardımı alan təşkilatlarla razılaşdırılır və müvafiq qaydada rəsmləşdirilir.

Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən növbəti büdcə ili üzrə dövlət büdcəsinin və icmal büdcənin layihəsi və sonrakı üç il üçün icmal büdcənin göstəriciləri Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə və Azərbaycan Respublikasının Hesablama Palatasına təqdim edilir.

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti öz növbəsində növbəti büdcə ili üzrə dövlət büdcəsinin və icmal büdcənin layihəsi, sonrakı üç il üçün icmal büdcənin göstəriciləri və "Büdcə sistemi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilən digər sənədləri Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim edir.

Növbəti büdcə ili üzrə dövlət büdcəsi haqqında qanun layihəsi əlavə edilmiş digər sənədlərlə birlikdə (büdcə zərfi) cari il oktyabr ayının 15-dən gec olmayaraq Azərbaycan Respublikası Prezidenti tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinin müzakirəsinə təqdim edilir.

Müvafiq büdcə zərfinə daxil olan "Növbəti il üçün dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanun layihəsi Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə daxil olduğu tarixdən 10 gün ərzində mətbuatda dərc olunmalıdır.

Növbəti büdcə ili üzrə dövlət büdcəsi Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisdə cari ilin dekabr ayının 20-dən gec olmayaraq qanunla təsdiq olunmalıdır.

Təsdiq olunmuş dövlət büdcəsinin göstəriciləri, gəlir və xərclərin bölgüsü Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən bir ay müddətinə büdcə və büdcədən maliyyə yardımı alan təşkilatlara çatdırılır.

Dövlət büdcəsinin layihəsinin tərtibi və təsdiqi qrafiki (təqvimi)

Tədbirin adı	İcraçı	İcra müddəti
Dövlət büdcəsi layihəsinin tərtibinə başlanılması barədə qərarın qəbulu	Nazirlər Kabineti	Yanvar ayının 3-cü on günlüyü
Ortamüddətli iqtisadi və sosial inkişaf proqnozlarının dəqiqləşdirilməsi	İqtisadiyyat Nazirliyi	Fevral ayı
Ortamüddətli dövlət və icmal büdcələrin ilkin proqnozunun tərtibi	Maliyyə Nazirliyi	Mart ayı
Dövlət investisiya proqramının ilkin layihəsinin tərtibi	İqtisadiyyat Nazirliyi	
Dövlət büdcəsinin ilkin layihəsinin (büdcə-vergi siyasətinin əsas istiqamətləri, büdcə təsnifatının bölmələri səviyyəsində gəlir və xərclərin yuxarı həddi, dövlət borcları, prioritet xərclər, növbəti il və sonrakı üç il üçün icmal büdcə proqnozu ilə birlikdə) Nazirlər Kabinetinə təqdimi	Maliyyə Nazirliyi	Aprel ayının 15-dək
Dövlət investisiya proqramının ilkin layihəsinin Nazirlər Kabinetinə təqdimi	İqtisadiyyat Nazirliyi	Aprel ayının 15-dək
Büdcə layihəsinin tərtibi ilə bağlı təlimat məktubunun təşkilatlara göndərilməsi	Maliyyə Nazirliyi	May ayının 1-dək
Büdcə layihələrinin Maliyyə Nazirliyinə təqdim olunması	Büdcə prosesində iştirak edən təşkilatlar	İyul ayının 1-dək
Büdcə layihələri üzrə Maliyyə Nazirliyində müzakirələr		İyul-avqust ayları

Tədbirin adı	İcraçı	İcra müddəti
Dövlət büdcəsi layihəsinin Nazirlər Kabinetinə və Azərbaycan Respublikasının Hesablama Palatasına təqdim olunması	Maliyyə Nazirliyi	Sentyabr ayının 15-dək
Dövlət büdcəsi layihəsinin Azərbaycan Respublikası Prezidentinə təqdim olunması	Nazirlər Kabineti	Sentyabr ayının 25-dək
Dövlət büdcəsi layihəsinin Milli Məclisə təqdim olunması	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti	Oktyabr ayının 15-dən gec olmayaraq
Dövlət büdcəsi haqqında Qanunun təsdiqi	Milli Məclis	Dekabr ayının 20-dən gec olmayaraq

5. 2020-ci il üçün dövlət büdcəsinin zərfi haqqında icmal məlumat

2020-ci il üçün büdcə zərfi, Azərbaycan Respublikası Prezidenti tərəfindən Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinə təqdim olunan sənədlər toplusudur. Bu zərf aşağıdakı sənədləri özündə birləşdirmişdir:

- "Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanun layihəsi və Qanun layihəsinə dair izahat;
- Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il və gələn üç il üzrə iqtisadi və sosial inkişaf konsepsiyası və proqnoz göstəriciləri;
- Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il üçün büdcə-vergi siyasətinin əsas istiqamətləri;
- Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il dövlət büdcəsinin gəlir və xərclərinin funksional, iqtisadi və inzibati təsnifatların paraqrafları səviyyəsində layihəsi;
- 2019-cu ilin 1 iyul tarixinə Azərbaycan Respublikasının dövlət borcları və dövlət zəmanəti ilə digər öhdəliklərinə dair məlumat;
- Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il icmal büdcəsinin funksional və iqtisadi təsnifatlara uyğun olaraq paraqraflar səviyyəsində layihəsi;
- 2020-2023-cü illər üçün dövlət investisiya proqramının əsas istiqamətləri;
- 2020-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasının ərazisi üzrə toplu maliyyə balansı;
- Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il dövlət büdcəsi gəlirlərinin və xərclərinin 2018-ci il dövlət büdcəsinin faktiki icrası və 2019-cu il dövlət büdcəsinin gözlənilən nəticələri ilə (gəlirlərin təsnifatı üzrə, xərclərin funksional, iqtisadi və inzibati təsnifatlarının paraqrafları səviyyəsində) müqayisəsi;
- Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il icmal büdcəsinin gözlənilən icrasına dair məlumat;
- Azərbaycan Respublikasının 2018-2019-cu illər üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkənar əməliyyatlarına dair icmal hesabat;
- Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsi kəsirinin faktiki və 2019-cu il gözlənilən maliyyələşdirmə mənbələri barədə hesabat;
- 2019-cu ilin ilk səkkiz ayında Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsinin icrasına dair arayış;
- Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il və sonrakı üç il üçün dövlət büdcəsinin layihəsi üzrə gəlir və xərclərin funksional təsnifat səviyyəsində göstəriciləri və kəsiri;
- Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il və sonrakı üç il üçün icmal büdcəsinin layihəsi;
- "Sosial təminatı və müdafiəni həyata keçirən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının 2020-ci il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi və qanun layihəsinə dair izahat;

➢ “İşsizlikdən sığorta fondunun 2020-ci il büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi və qanun layihəsinə dair izahat;

➢ “Azərbaycan Respublikasında 2020-ci il üçün yaşayış minimumu haqqında” Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi;

➢ “Azərbaycan Respublikasında 2020-ci il üçün ehtiyac meyarının həddi haqqında” Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi;

➢ “Büdcə sistemi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi;

➢ “Əmək pensiyaları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi;

➢ “Məşğulluq haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi;

➢ “Sosial müavinətlər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi;

➢ “Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi.

5.1. 2019-cu ildə gözlənilən və 2020-ci illər üzrə makroiqtisadi proqnozlar

Qlobal iqtisadi vəziyyət

Son dövrlər beynəlxalq ticarətdə cərəyan edən müharibələr, geosiyasi gərginliklərin güclənməsi qlobal investisiyalar və məcmu tələbin azalmasını şərtləndirməklə dünya iqtisadiyyatının artımına mənfi təsir göstərməkdədir. Bununla əlaqədar, Beynəlxalq Valyuta Fondu (BVF) tərəfindən cari ilin sonuna proqnozlaşdırılan qlobal iqtisadi artım tempi 3,2 faizdən 3,0 faizə, 2020-ci il üzrə gözlənilən qlobal artım tempi isə 3,5 faizdən 3,4 faizə endirilmişdir.

Cari illə müqayisədə 2020-ci ildə nisbətən yüksək artım proqnozuna baxmayaraq, BVF bu proqnozun reallaşmasının bir sıra amillərdən, o cümlədən inkişaf etməkdə olan ölkələrdə həyata keçirilən bərpa və tənzimlənmə proqramlarının uğuru, habelə qlobal ticarətə dair mübahisələrin müvəffəqiyyətli həllindən asılı olacağını xüsusilə qeyd etmişdir. Bununla əlaqədar, 2020-ci ildə dünya iqtisadiyyatının artımının proqnozlardan daha aşağı olacağı istisna edilmir.

2020-ci ildə inkişaf etmiş ölkələrdə iqtisadi artımın 1,7 faiz, inkişaf etməkdə olan ölkələrdə isə 3,9 faiz olacağı gözlənilir.

Dünya iqtisadiyyatında artımın yavaşlaması bir sıra ölkələrin mərkəzi banklarının monetar siyasətdəki mövqelərində dəyişikliklər etməsini də şərtləndirmişdir. Belə ki, ötən ilin sonu və cari ilin əvvəlində mərkəzi bankların tədricən monetar sərtləşdirmə siyasətinə keçəcəyi gözlənilsə də, 2019-cu ilin iyun ayından başlayaraq bir sıra ölkələrdə faiz dərəcələrinin azaldılması və ya sabit saxlanılması barədə qərarlar qəbul edilmişdir.

İqtisadi artımın yavaşlamasına dair gözləntilər başlıca əmtəələrin, xüsusilə də əsas enerji daşıyıcılarından olan neftin qiymətlərinə mənfi təsir göstərir. BVF-in proqnozlarına əsasən, 2019-cu il üzrə neftin bir barelinin satış qiymətinin 2018-ci ilin göstəricisi olan 68,3 dollarla müqayisədə təqribən 9,6 faiz azalaraq 61,8 dollar, 2020-ci ildə isə 57,9 ABŞ dollarına bərabər olacağı gözlənilir.

2019-cu ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində Azərbaycan iqtisadiyyatının inkişaf meylləri

2019-cu ildə ölkə iqtisadiyyatının son illərdəki xarici şoklardan bərpası davam etmişdir. Cari ilin 9 ayı ərzində neft və qeyri-neft sektorları üzrə real artım müvafiq olaraq 1,1 və 3,5 faizə bərabər olmaqla, bütövlükdə iqtisadiyyatda 2,5 faiz real artımla 58,5 milyard manat dəyərində ümumi daxili məhsul (ÜDM) istehsal edilmişdir. Ölkədə qeyri-neft sektorunun inkişafına yönəldilmiş struktur tədbirləri nəticəsində 2019-cu ildə ÜDM-in strukturunda qeyri-neft sektorunun payı 54,6 faizə bərabər olmuşdur. 2019-cu ildə ÜDM-in strukturunda qeyri-neft sektorunun payında artım müşahidə edilmiş, 2018-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 3,6 faiz-bənd artaraq 60,7 faiz təşkil etmiş, neft sektorunun payı isə 42,9 faizdən 39,3 faizə enmişdir.

2016-2019-cu illərin yanvar-sentyabr ayları üzrə ÜDM-in strukturu (milyon manatla) və real artım tempi (faizlə)

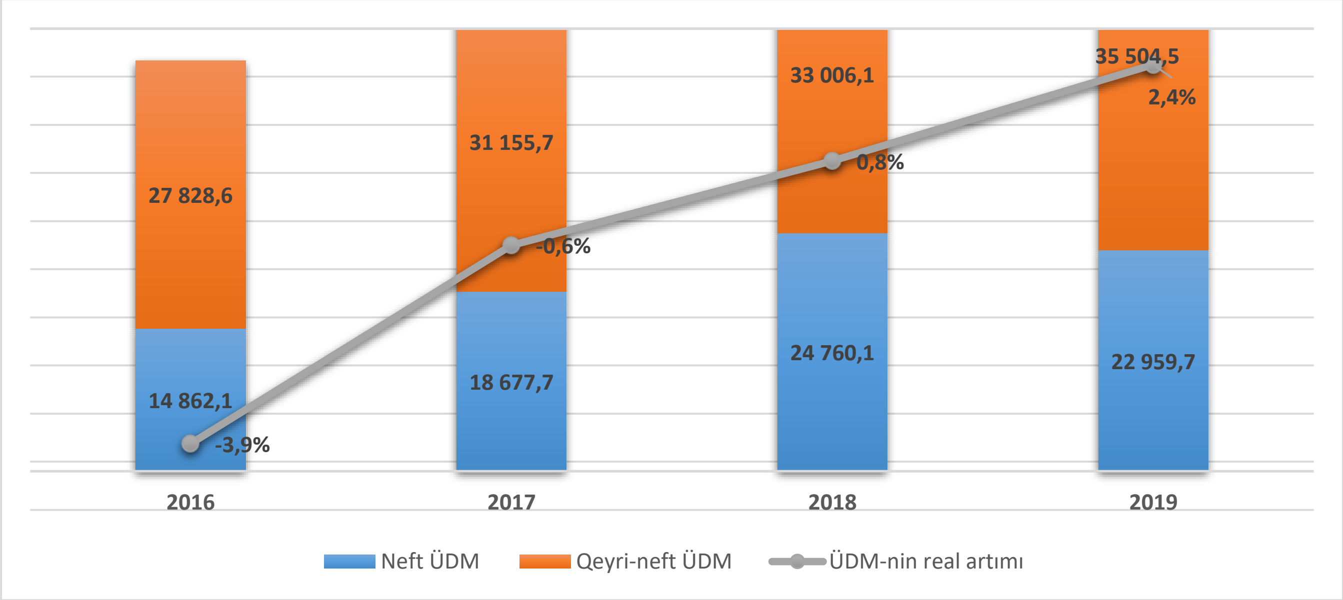

Mənbə: Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi

Cari ilin 9 ayı ərzində qeyri-neft sektoru üzrə ölkə iqtisadiyyatının bütün sahələrində ötən illə müqayisədə artım, o cümlədən kənd təsərrüfatında 7,1 faiz, turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə sahəsində 4,9 faiz, nəqliyyat və ticarət sektorlarında isə müvafiq olaraq 1,3 faiz və 3,0 faiz real artım müşahidə edilmişdir.

İstehsal olunmuş əlavə dəyərin həcminə görə ÜDM-də payı kiçik olsa da (1,8 faiz), hesabat dövründə qeydə alınmış əhəmiyyətli artıma görə informasiya və rabitə sahəsi fərqlənərək 16,4 faiz real artım müşahidə olunmuşdur.

Ötən ildə olduğu kimi məzənnə dayanıqlılığının təmin olunması və istehlak qiymətlərinin indeksinin (inflyasiya) təkrəqəmli səviyyədə saxlanılmasına nail olunmuşdur. Bu əsasda, 2019-cu ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində manatın ABŞ dollarına nisbətdə məzənnəsi 1.7 AZN, inflyasiya isə 2,6 faiz təşkil etmişdir.

Digər tərəfdən əhalinin nominal gəlirlərinin həcmi cari ilin ilk 9 ayında 2018-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 6,7 faiz artaraq 42,2 milyard manata çatmış, əhalinin hər nəfərinə düşən gəlir 5,8 faiz artaraq 4 266,2 manat olmuşdur ki, bu da orta hesabla ayda 474,0 manata bərabərdir. Cari ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində ölkə üzrə ortaaylıq əməkhaqqı keçən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 11,7 faiz artaraq 603,5 manat təşkil etmişdir. İstehlak qiymətləri indeksi ilə müqayisədə isə əhalinin gəlirlərinin və ortaaylıq əməkhaqqının müvafiq olaraq 4,1 faiz və 9,1 faiz yüksək olması real alıcılıq qabiliyyətinin də artmasına təkan vermişdir.

2016-2019-cu illər üzrə inflyasiya səviyyəsi (faizlə)

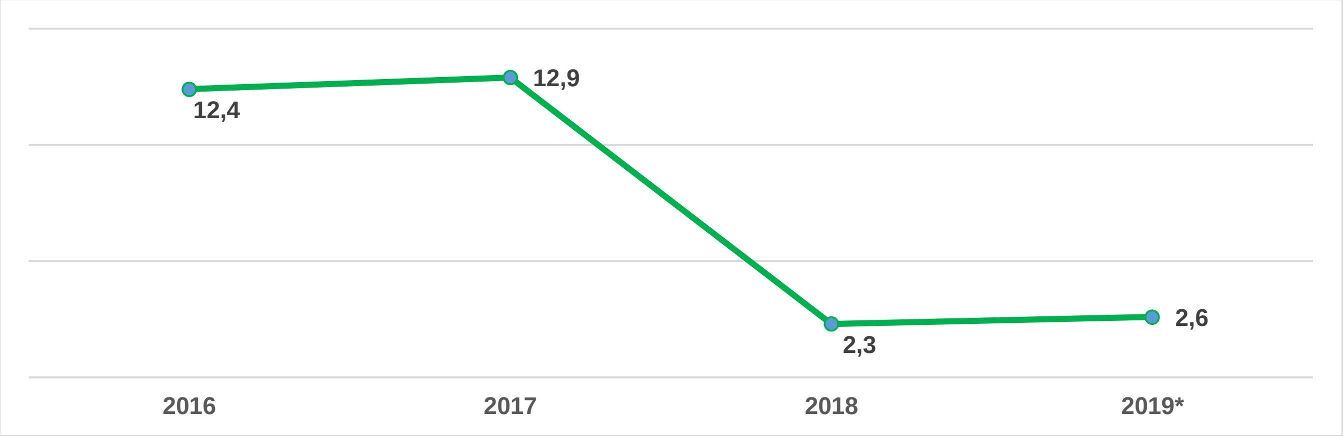

Mənbə: Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi,
Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi
**2019-cu ilin yanvar-sentyabr ayları*

2019-cu ilin ilk 9 ayında əsas kapitala yönəldilən vəsaitin məbləği 10 146,2 milyon manata bərabər olmuş, qeyri neft-qaz sektoruna yönəldilmiş vəsaitin həcmi isə ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 8,9 faiz artaraq 6 346,8 milyon manat təşkil etmişdir. Maliyyə mənbələrinin strukturunda daxili mənbələrin həcmi 7 255,9 milyon manat olmaqla 71,5 faizə bərabər olmuşdur.

Cari ilin ilk 9 ayında xarici ticarətdə ölkə üzrə əməliyyatların həcmi 24,8 milyard ABŞ dolları olmuşdur ki, bunun da 10,4 milyard ABŞ dolları idxal əməliyyatlarının, 14,4 milyard ABŞ dolları isə ixrac əməliyyatlarının payına düşmüşdür. Nəticədə xarici ticarət hesabında 4,1 milyard ABŞ dolları həcmində müsbət saldo yaranmışdır. Xarici ticarət dövriyyəsində qeyri-neft məhsullarının ixracı ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən faktiki qiymətlərlə 17,1 faiz, real ifadədə isə 12,1 faiz artmışdır ki, bu da əsasən kənd təsərrüfatı malları istehsalının inkişafı ilə əlaqədardır.

2016-2019-cu illər üzrə xarici ticarət göstəriciləri (mlrd. ABŞ dolları ilə)

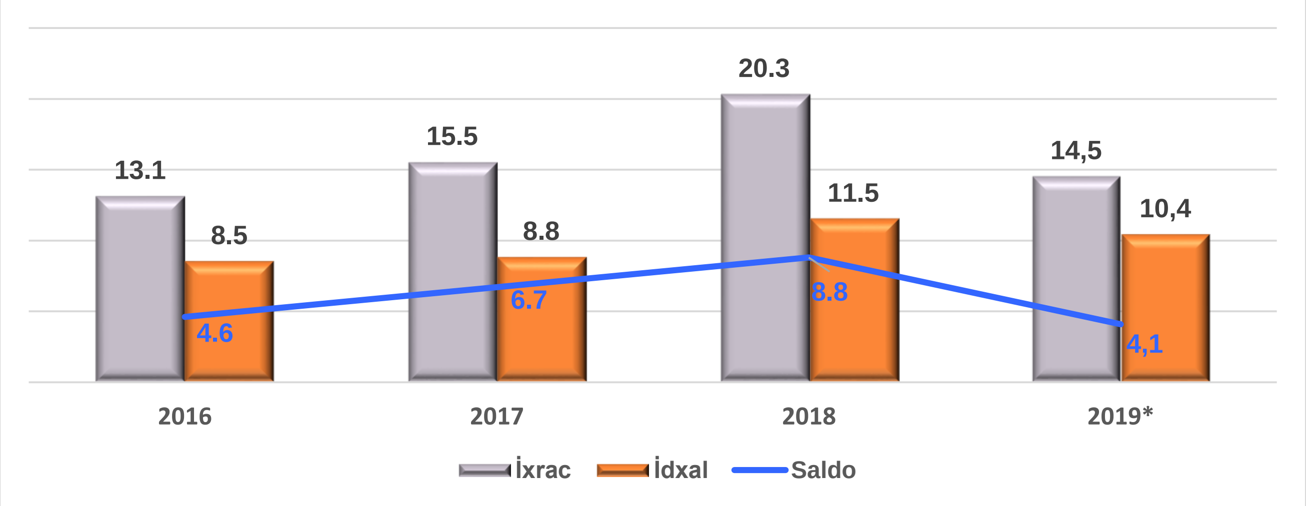

Mənbə: Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi
**2019-cu ilin yanvar-sentyabr ayları*

Ölkənin xarici ticarət dövriyyəsində müşahidə edilmiş müsbət saldo valyuta ehtiyatlarına da müsbət təsir etmişdir. Cari ilin ilk 9 ayında Mərkəzi Bankın valyuta ehtiyatları ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 9,1 faiz artaraq 6,0 milyard ABŞ dollarına, Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun (ARDNF) aktivləri isə ilin əvvəli ilə müqayisədə (38 515,2 milyon ABŞ dolları) 10,4 faiz artaraq 42,5 milyard ABŞ dollarına bərabər olmuşdur.

Qlobal enerji qiymətlərində müşahidə edilən dalğalanmalar nəticəsində "Azəri Layt" markalı xam neftin bir barelinin dünya bazarlarında satış qiyməti 2019-cu ilin ilk 9 ayında orta hesabla 67,0 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır ki, bu da büdcədə nəzərdə tutulmuş qiymət göstəricisi (60 ABŞ dolları) ilə müqayisədə 11,7 faiz çoxdur.

2018-2019-cu illərin ilk 9 ayı üzrə "Azərlayt" neftinin 1 barrelinin orta aylıq satış qiyməti (ABŞ dolları)

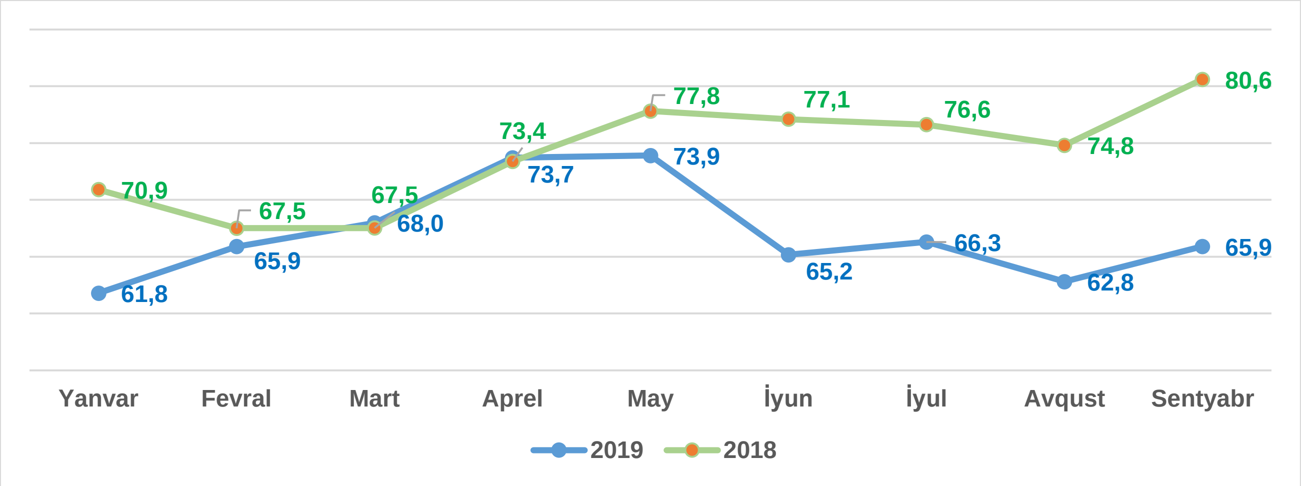

Mənbə: Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyi

2020-ci il və sonrakı üç il üzrə makroiqtisadi proqnozlar

2020-ci ildə ölkədə ÜDM-in real iqtisadi artımı 3,0 faiz olmaqla 83,3 milyard manat, o cümlədən qeyri-neft ÜDM-in artımı 3,8 faiz olmaqla 54,6 milyard manat proqnozlaşdırılır. Qeyd etmək lazımdır ki, 2021-ci ildə qaz emalının kəskin artması nəticəsində neft sektorunun artımında əhəmiyyətli sıçrayış proqnozladırılmaqdadır. Bütövlükdə proqnozlara əsasən, 2023-cü ilə qədər ölkə ÜDM-i 97,7 milyard manata çatacaqdır.

Qeyri-neft sektorunun inkişafının təmin edilməsi növbəti illərdə də əsas iqtisadi prioritetlərdən biri olmağa davam edəcəkdir. Ortamüddətli dövrdə ÜDM-in tərkibində qeyri-neft sektorunun payının 66,8 faizə yüksələcəyi proqnozlaşdırılır.

2018-2019-cu illər və ortamüddətli dövr üzrə makroiqtisadi proqnozlar barədə Məlumat

№	Göstəricilər	Ölçü vahidi	Hesabat	Proqnoz				
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
1	**ÜDM (nominal)**	**mln. manat**	**79 797,3**	**79 126,9**	**83 321,5**	**88 923,7**	**93 158,1**	**97 736,5**
2	**ÜDM-in real artım tempi**	**%**	**1,4**	**2,3**	**3,0**	**3,7**	**3,1**	**3,2**
3	**İnflyasiya (orta illik)**	**%**	**2,3**	**3,2**	**4,6**	**4,3**	**4,1**	**3,9**
4	**ÜDM-in sektorlar üzrə real artım tempi**							
4.1	Kənd, meşə və balıqçılıq təsərrüfatı	%	4,6	5,2	4,8	4,5	4,1	4,2
4.2	Sənaye	%	1,3	1,9	2,5	4,8	3,4	2,8
4.3	Tikinti	%	-9,0	-2,4	1,2	-1,3	-1,1	2,8
4.4	Xidmətlərin istehsalı	%	3,5	3,2	3,6	3,6	3,5	3,3
4.4.1	*Ticarət, nəqliyyat vasitələrinin təmiri*	%	*3,0*	*3,5*	*4,5*	*4,3*	*4,1*	*3,8*
4.4.2	*Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə*	%	*7,6*	*5,3*	*6,0*	*5,6*	*5,7*	*5,6*
4.4.3	*Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı*	%	*7,8*	*3,4*	*4,4*	*4,3*	*3,7*	*3,8*
4.4.4	*İnformasiya və rabitə*	%	*9,3*	*10,9*	*8,7*	*7,6*	*7,1*	*4,5*
4.4.5	*Sosial və digər sahələrdə yaradılmış əlavə dəyər*	%	*1,0*	*1,8*	*2,0*	*2,3*	*2,3*	*2,3*
4.5	Məhsula və idxala xalis vergilər	%	1,5	2,8	3,3	3,6	3,2	3,4
5	**ÜDM deflyatoru**	**%**	**11,9**	**-3,0**	**2,2**	**2,9**	**1,6**	**1,7**
6	**neft qiymətləri**	**USD / barel**	**71,1**	**60,0**	**55,0**	**55,0**	**55,0**	**55,0**
7	**məşğulluğun artım tempi**	**%**	**1,2**	**1,4**	**1,2**	**1,1**	**1,0**	**1,0**
8	**valyuta məzənnəsi**	**USD / AZN**	**1,7**	**1,7**	**1,7**	**1,7**	**1,7**	**1,7**
9	**cari hesab balansı**	**mln. USD**	**6 051,1**	**3 346,5**	**2 538,9**	**3 373,7**	**4 432,3**	**5 130,9**

Mənbə: Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi

2020-2023-cü illərdə ÜDM, onun strukturu (mln. manatla), pay göstəriciləri (faizlə) və real artım templəri (faizlə)

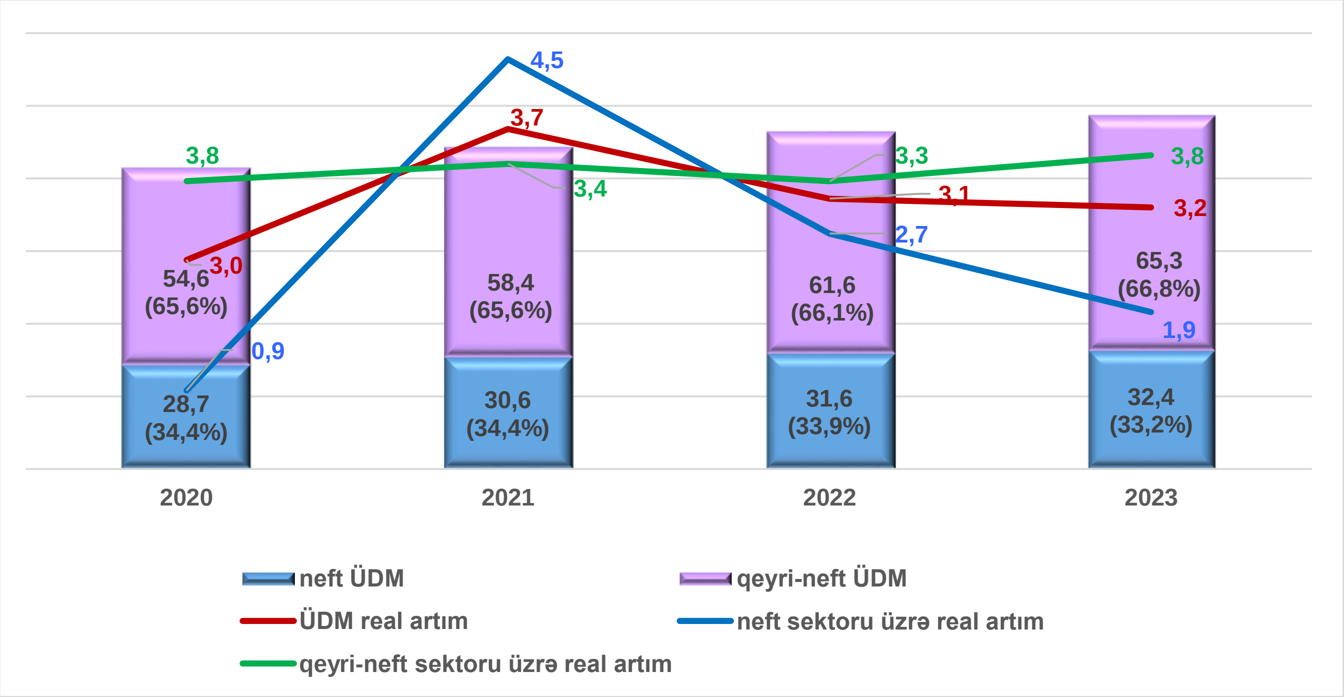

Mənbə: Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi

2020-ci il üzrə cari əməliyyatlar balansında 2,5 milyard ABŞ dolları və ya ÜDM-in 5,2 faizi səviyyəsində profisit proqnozlaşdırılır ki, bu da maliyyənin hərəkəti hesabındakı kəsiri tam örtəcəkdir. Cari əməliyyatlar balansındakı profisit əsasən ticarət balansındakı profisitin hesabına formalaşacaqdır.

Ölkədən ixrac edilən malların həcminin ortamüddətli dövrdə orta hesabla 3,8 faiz artaraq, 21,0 milyard manata bərabər olacağı proqnozlaşdırılmışdır. Proqnozlara əsasən xarici ticarətdə idxalın səviyyəsi isə nisbətən daha aşağı templə (1,5 faiz) artacaqdır.

2020-ci ildə inflyasiya səviyyəsinin 4,6 faiz olacağı proqnozlaşdırılsa da, sonrakı üç ildə artım sürətinin aşağı düşməsi və ümumilikdə təkrəqəmli inflyasiya səviyyəsinin qorunması gözlənilir.

Bütövlükdə tədiyə və ticarət balanslarındakı müsbət dinamika, monetar və fiskal siyasətlərin sıx əlaqələndirilmiş şəkildə yürüdülməsi milli valyutanın mübadilə məzənnəsinin cari ildəki kimi sabit qalacağını dəstəkləyəcəkdir. Bu əsasda, 2020-ci il üçün manat/ABŞ dolları məzənnəsinin 1,7 səviyyəsində olması proqnozlaşdırılır.

İnflyasiya səviyyəsinin tənzimlənməsi və məzənnə sabitliyinin qorunub saxlanılması ortamüddətli dövrdə əhalinin sosial rifah göstəricilərində müsbət təsir göstərəcəkdir. Proqnozlara əsasən növbəti il və sonrakı üç ildə əhalinin gəlirlərinin real ifadədə orta hesabla 8,3 faiz artaraq 2023-cü ildə 80,3 milyard manata, xərclərinin isə 7,9 faiz artaraq 69,4 milyard manata qədər yüksəlməsi proqnozlaşdırılır. Cari ildə əhalinin sosial rifahının yüksəldilməsi üçün həyata keçirilmiş tədbirlərin nəticəsində iqtisadiyyatın bütün sahələri üzrə ortaaylıq əməkhaqqı səviyyəsinin 2020-ci ildə 15,5 faiz artımı gözlənilir.

2020-2023-cü illər üzrə əhalinin nominal gəlir və xərcləri (mlrd. manatla) və əməkhaqqı səviyyəsi (manatla)

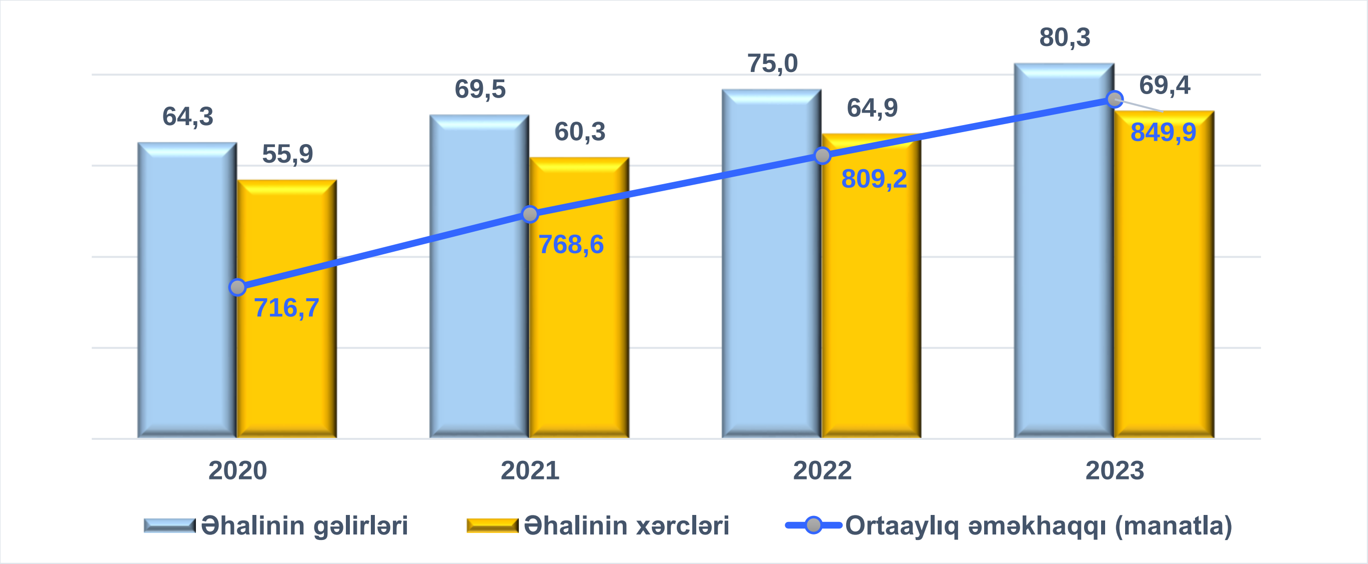

Mənbə: Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi

5.2. 2020-ci il üzrə büdcə-vergi siyasətinin əsas istiqamətləri

Ümumi müddəalar

2020-ci il üçün müəyyən edilən büdcə-vergi siyasəti dayanıqlı iqtisadi artımın təmin edilməsi məqsədi ilə "Büdcə sistemi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 11.5-ci maddəsinə əsasən və ölkənin ortamüddətli iqtisadi və sosial inkişaf proqnozlarına, Azərbaycan Respublikasının milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın başlıca sektorları üzrə Strateji Yol Xəritələri və müvafiq dövlət proqramlarına uyğun olaraq hazırlanmışdır.

Büdcə-vergi siyasəti hazırlanarkən fiskal siyasətdən optimal nəticə əldə etmək üçün dövlət büdcəsinin xərclərinin və gəlirlərinin səviyyəsinin (vergi dərəcələrinin) iqtisadi aktivliyə, biznes tsikllərində dəyişikliklərə təsiri, həmçinin ölkənin maliyyə resursları, iqtisadiyyatın mövcud vəziyyəti və onun perspektiv inkişaf dinamikası nəzərə alınmışdır.

Ənənəvi olaraq, dövlət maliyyəsinin idarə olunmasının aşağıdakı prinsiplərinə üstünlük verilmişdir:

- büdcənin sabitliyi və uzunmüddətli dayanıqlılığı;
- ortamüddətli maliyyə proqnozlaşdırılması;
- şəffaflıq;
- effektivlik və səmərəlilik;
- maliyyə nəzarəti, hesabatlılıq və monitorinq;

Azərbaycan Respublikasının büdcə-vergi siyasətinin əsas istiqamətləri

"Büdcə sistemi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa edilməsi nəzərdə tutulan dəyişiklik büdcənin sabitliyini və dövlət maliyyə sisteminin uzunmüddətli dayanıqlılığını təmin etmək məqsədilə icmal büdcə xərclərinin yuxarı həddi qüvvədə olan 3 faizlik artım məhdudiyyəti saxlanılmaqla növbəti il üçün inflyasiya (4,6 faiz) proqnozunun nəzərə alınmasını təsbit edir. Büdcə

layihələri büdcə qaydasında bu yenilik nəzərə alınmaqla hazırlanıb və Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə təqdim olunub.

Ortamüddətli dövrdə icmal büdcənin qeyri-neft baza kəsirinin qeyri-neft ümumi daxili məhsulda (ÜDM) xüsusi çəkisinin ardıcıl şəkildə azaldılması 2020-ci il və ortamüddətli dövrdə büdcə siyasətinin əsas prioritetlərindən biri olacaqdır. Belə ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 24 avqust tarixli 235 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Ortamüddətli xərclər çərçivəsinin hazırlanması Qaydası"na uyğun olaraq 2019-cu, 2020-ci, 2021-ci, və 2022-ci illərdə icmal büdcənin qeyri-neft baza kəsirinin qeyri-neft ÜDM-də xüsusi çəkisi üzrə hədəf göstəriciləri müvafiq olaraq, 31,1, 30,1, 29,1 və 28,1 faiz müəyyən edilmişdir. 2019-cu ilin icmal və dövlət büdcəsi hazırlanarkən bu hədəf göstəricilərinə uyğunluq təmin edilmişdir və bu yanaşma 2020-ci il və ortamüddətli dövrdə də davam etdiriləcəkdir. Bu əsasda, 2020-ci il üzrə icmal büdcənin qeyri-neft baza kəsirinin qeyri-neft ÜDM-ə nisbətinin hədəf göstərici olan 30.1 faizə qarşı, 29.1 faiz olması proqnozlaşdırılır ki, bu da həmin göstəricinin hədəflənəndən daha yüksək sürətlə azaldılmasını təmin edəcəkdir.

Makroiqtisadi sabitliyin qorunması məqsədilə fiskal və monetar siyasətlərin əlaqələndirilməsinin gücləndirilməsi 2020-ci il və ortamüddətli dövrdə də büdcə siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri kimi qalacaqdır. Bu əsasda, büdcə xərclərinin pul proqramının parametrlərinə uyğun şəkildə tənzimlənməsi istiqamətində tədbirlər davam etdiriləcəkdir.

Ortamüddətli dövrdə dövlət borcunun mərhələli şəkildə azaldılması və ona xidmət xərclərinin optimallaşdırılması üzrə tədbirlər davam etdiriləcəkdir. Belə ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 24 avqust tarixli Sərəncamı ilə təsdiq olunmuş "Azərbaycan Respublikasında dövlət borcunun idarə edilməsinə dair orta və uzun müddət üçün Strategiya"ya uyğun olaraq ortamüddətli dövrdə ümumi dövlət borcunun ÜDM-də nisbəti 20 faizdən aşağı salınaraq dayanıqlılıq təmin ediləcək, xarici valyuta nominallı borc öhdəliklərinin bir qismi tədricən milli valyuta nominallı borc öhdəlikləri ilə əvəz ediləcəkdir.

Gəlirlər üzrə:

- qlobal enerji qiymətlərinin volatilliyi fonunda iqtisadiyyatın neft sektorundan asılılığının azaldılması hədəflərinə uyğun olaraq, büdcənin qeyri-neft gəlirlərinin artırılması və ortamüddətli dövrdə gəlir siyasətinin əsas istiqamətlərindən birinə çevrilməsi;
- kölgə iqtisadiyyatının, qeyri-rəsmi məşğulluğun səviyyəsinin azaldılması və şəffaflığın artırılması istiqamətində tədbirlər davam etdirilməsi;
- vergitutma bazasının genişləndirilməsi, vergi inzibatçılığının təkmilləşdirilməsi;
- vergi ödəyiciləri ilə vergi orqanları arasında qarşılıqlı etimada əsaslanan münasibətlərin inkişaf etdirilməsi və könüllü əməletmə səviyyəsinin yüksəldilməsi üçün təşviq mexanizmlərinin tətbiqinin genişləndirilməsi;
- idxal əməliyyatları ilə bağlı vergi və gömrük ödənişlərinin dövlət büdcəsinə daxilolmaları üzrə vahid nəzarət mexanizminin (inzibatçılığın) tətbiqinin genişləndirilməsi.

Xərclər üzrə:

- 2020-ci il və ortamüddətli dövrdə Azərbaycan Respublikasının milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın başlıca sektorları üzrə Strateji Yol Xəritələrinin icrası, o cümlədən dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına həyata keçirilməsi nəzərdə tutulmuş dövlət proqramlarının və tədbirlərinin maliyyələşdirilməsi;
- büdcənin sosialyönümlülüyünün təmin edilməsi, əməyin ödənişi, təqaüdlər və sosial müavinətlər, o cümlədən əhalinin aztəminatlı təbəqələrinin sosial müdafiəsinin möhkəmləndirilməsi üzrə maliyyə təminatının yaradılması;

- ölkənin müdafiə qabiliyyətinin və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, xüsusi müdafiə xarakterli layihələr və tədbirlər üçün maliyyə təminatının yaradılması, 2020-ci il və ortamüddətli dövrdə də davam etdirilməsi;
- insan kapitalının inkişafı, əmək məhsuldarlığının artırılması, kompetensiyalı işçi qüvvəsinin yaradılması üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsi;
- təhsil islahatlarının davam etdirilməsi, məktəbəqədər təhsilin maliyyə təminatı, habelə ali məktəblərə dövlət sifarişi əsasında tələbə qəbulunun daha da genişləndirilməsi;
- ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, o cümlədən, aqrar sektorun stimullaşdırılması, kənd təsərrüfatının aparıcı sahələrinin inkişaf etdirilməsi, müvafiq təşviq mexanizmlərinin formalaşdırılması üçün maliyyə dəstəyinin və subsidiyaların ayrılması;
- 2020-ci il və ortamüddətli dövrdə dövlət əsaslı vəsait qoyuluşunun prioritet istiqaməti olaraq nəqliyyat, kommunal infrastruktur, meliorasiya, sənaye və energetika, kənd təsərrüfatı kimi prioritet sahələrdə infrastruktur layihələrinin dəstəklənməsi, habelə, təhsil, səhiyyə, idman, mədəniyyət obyektlərinin, əlil və şəhid ailələri üçün evlərin tikintisi.

Büdcə kəsiri üzrə:

- dövlət və icmal büdcə kəsirlərinin idarə olunan səviyyədə saxlanılmasına nail olunması, ortamüddətli perspektivdə qeyri-neft icmal büdcənin baza kəsirinin qeyri-neft ümumi daxili məhsula nisbətinin makroiqtisadi sabitlik və maliyyə dayanıqlılığı məqsədlərinə cavab verən həddə çatdırılması;
- dövlət büdcəsi kəsirinin tədricən azaldılması siyasətinin davam etdirilməsi və bu kəsirin iqtisadiyyatın stimullaşdırılması həddində saxlanılması;
- büdcə kəsirinin inflyasiya yaratmayan mənbələr hesabına maliyyələşdirilməsi, dövlət və icmal büdcə kəsirinin maliyyələşdirilməsi sahəsində dayanıqlı makroiqtisadi çərçivənin parametrlərinə riayət etməklə pul-kredit və büdcə-vergi siyasətləri arasında əlaqələndirmənin daha da gücləndirilməsi.

5.3. 2020-ci il üzrə dövlət büdcəsinin göstəriciləri

Dövlət büdcəsinin əsas göstəriciləri

2018-2020-ci illər üzrə dövlət büdcəsinin göstəriciləri (mln. manat)					
	2018 fakt	***2019 proqnoz***	***2020 proqnoz***	***2019-cu illin proqnozu ilə 2020-ci ilin proqnozunun müqayisəsi***	
				fərq (+;-)	faiz
Gəlirlər	22508,9	23168,0	**24134,5**	966,5	4.2
Xərclər	22731,6	25190,0	**26894,7**	1704,7	6,8
Büdcə kəsiri	-222,7	-2022,0	**-2760,2**	738,2	36,5

5.4. 2020-ci il üzrə dövlət büdcəsinin gəlirləri

Qlobal enerji qiymətlərinin volatilliyi fonunda iqtisadiyyatın neft sektorundan asılılığının azaldılması hədəflərinə uyğun olaraq, büdcənin qeyri-neft gəlirlərinin artırılması ortamüddətli dövrdə gəlir siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri olacaqdır.

Bu əsasda, kölgə iqtisadiyyatının, qeyri-rəsmi məşğulluğun səviyyəsinin azaldılması və şəffaflığın artırılması istiqamətində tədbirlər davam etdiriləcək, vergitutma bazası genişləndiriləcək, vergi inzibatçılığı təkmilləşdiriləcəkdir.

Bununla əlaqədar, vergi ödəyiciləri ilə vergi orqanları arasında qarşılıqlı etimada əsaslanan münasibətlər inkişaf etdiriləcək və könüllü əməletmə səviyyəsinin yüksəldilməsi üçün təşviq mexanizmlərinin tətbiqi genişləndiriləcəkdir. Eyni zamanda, idxal əməliyyatları ilə bağlı vergi və gömrük ödənişlərinin dövlət büdcəsinə daxilolmaları üzrə vahid nəzarət mexanizminin (inzibatçılığın) tətbiqinin genişləndirilməsi bu sahədə yığımların artımına müsbət təsir göstərəcəkdir.

2020-ci il dövlət büdcəsinin gəlirləri 24134,5 milyon manat proqnozlaşdırılır ki, bu da ÜDM-in 29,0 faizi həcmində olmaqla, 2019-cu ilin proqnozu ilə müqayisədə 966,5 milyon manat və yaxud 4,2 faiz çoxdur.

Dövlət büdcəsinin gəlirləri (mln. manatla)					
	Göstəricilər	*2019-cu il proqnoz*	*2020-ci il proqnoz*	*2020-ci ilin proqnozunun 2019-cu il proqnozu ilə müqayisəsi*	
				fərq (+;-)	*faiz*
	Gəlirlərin cəmi	23 168,0	24134.5	966,5	4,2
1	Vergilər Xidməti	**7 316,0**	**7 875,0**	**559,0**	**7,6**
1.1	Fiziki şəxslərdən gəlir vergisi	880,0	1175,0	295,0	33,5

Göstəricilər		2019-cu il proqnoz	2020-ci il proqnoz	2020-ci ilin proqnozunun 2019-cu il proqnozu ilə müqayisəsi	
1.2	Mənfəət vergisi	2 670,4	2 656,5	-13,9	-0,5
1.3	Torpaq vergisi	45,0	45,0		
1.4	Əmlak vergisi	211,0	211,0		
1.5	Əlavə dəyər vergisi	1 804,0	2030,0	226,0	12,5
1.6	Aksiz	602,0	749,0	147,0	24,4
1.7	Mədən vergisi	133,0	134,5	1,5	1,1
1.8	Dövlət rüsumu	190,0	190,0		
1.9	Sair daxilolma	376,6	228,0	-148,6	-39,5
1.10	Sadələşdirilmiş vergi	322,0	380,0	58,0	18,0
1.11	Yol vergisi	82,0	76,0	-6,0	-7,3
2	Dövlət Gömrük Komitəsi	**3 702,0**	**4 000,0**	**298,0**	**8,0**
2.1	Əlavə dəyər vergisi	2 390,0	2 705,0	315,0	13,2
2.2	Aksiz	380,0	300,0	-80,0	-21,1
2.3	Gömrük rüsumları	900,0	950,0	50,0	5,6
2.4	Yol vergisi	32,0	45,0	13,0	40,6
3	Əmlak Məsələləri DK	8,0	8,0	0,0	
4	Sair	151,1	62,0	-89,1	-59,0
5	ARDNF-dan transfertlər	11 364,3	11 350,0	-14,3	-0,1
6	Büdcə təşkilatlarının ödənişli xidmətlərindən daxilolmalar	626,6	839,5	212,9	34,0

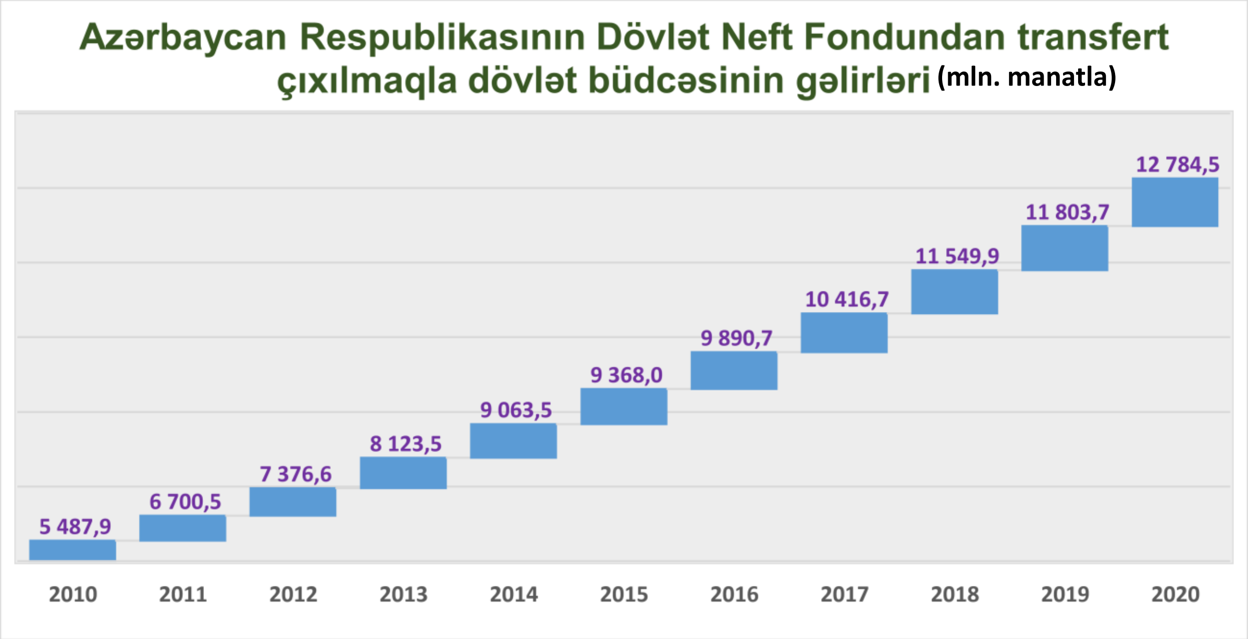

2020-ci ilə proqnozlaşdırılan dövlət büdcəsinin gəlirlərinin 56,1 faizi və ya 13530,0 milyon manatı neft sektorunun, 43,9 faizi və ya 10604,5 milyon manatı qeyri-neft sektorunun payına düşür. 2019-cu ilin təsdiq olunmuş proqnozu ilə müqayisədə neft sektorunun gəlirləri 170,3 milyon manat və ya 1,2 faiz az, qeyri-neft sektorunun gəlirləri isə 1136,8 milyon manat və ya 12,0 faiz çoxdur.

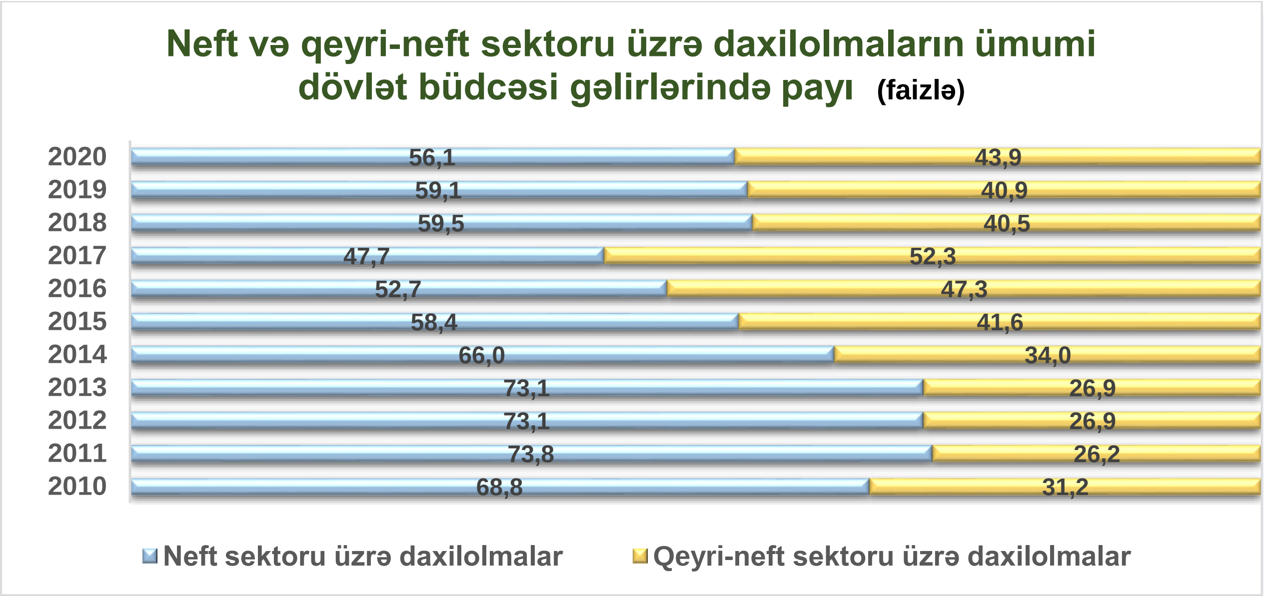

Neft sektoru üzrə büdcə gəlirlərinin 83,9 faizini və ya 11350,0 milyon manatını Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondundan transfert, 16,1 faizini və ya 2180,0 milyon manatını vergi orqanlarının xətti ilə neft sektorundan daxilolmalar təşkil edir. Vergi orqanlarının xətti ilə neft sektoru üzrə daxilolmalarda Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti (ARDNŞ) üzrə büdcə ödənişləri 1450,0 milyon manat və neft-qaz sahəsində fəaliyyət göstərən Hasilatın Pay Bölgüsü sazişlərindən mənfəət vergisi 730,0 milyon manat nəzərdə tutulur ki, bu da vergi orqanları tərəfindən neft sektoru üzrə daxilolmaların müvafiq olaraq 66,5 və 33,5 faizini təşkil edir.

Qeyri-neft sektoru üzrə büdcə gəlirlərinin 53,7 faizini və ya 5695,0 milyon manatını vergi orqanlarının xətti ilə daxilolmalar, 37,7 faizini və ya 4000,0 milyon manatını gömrük orqanlarının xətti ilə daxilolmalar, 8,6 faizini və ya 909,5 milyon manatını isə digər gəlirlər təşkil edir.

Qeyri-neft sektoru üzrə büdcə gəlirlərinin dinamikası

(mln.manatla)

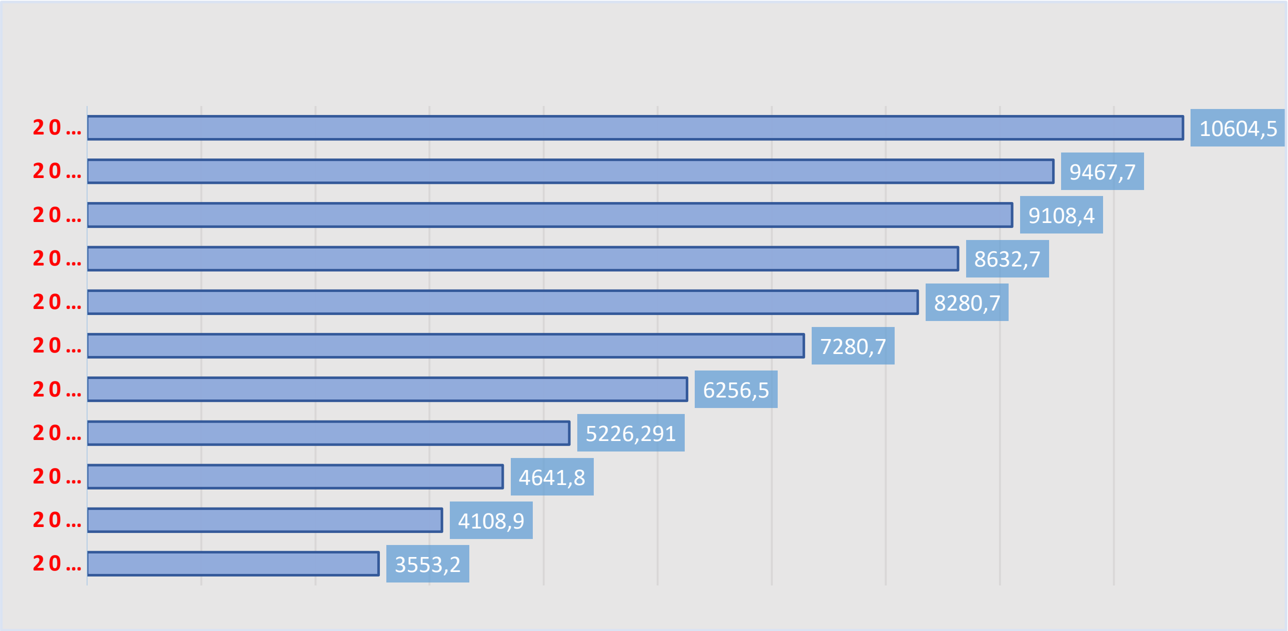

2020-ci ildə dövlət büdcəsi gəlirlərinin 11350,0 milyon manatı və ya 47,0 faizi Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondundan transfertin, 7875,0 milyon manatı və ya 32,6 faizi Vergilər Xidmətinin xətti ilə daxilolmaların, 4000,0 milyon manatı və ya 16,6 faizi Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin xətti ilə daxilolmaların, 839,5 milyon manatı və ya 3,5 faizi büdcə təşkilatlarının büdcədənkənar daxilolmalarının, 70,0 milyon manatı və ya 0,3 faizi isə sair gəlirlərin payına düşür.

Vergilər Xidmətinin xətti ilə proqnoz məbləği ÜDM-in 9,5 faizi həcmində olmaqla 7875,0 milyon manat nəzərdə tutulur ki, bu da cari ilin proqnozundan 559,0 milyon manat və ya 7,6 faiz, 2018-ci ilin icrası ilə müqayisədə 459,5 milyon manat və ya 6,2 faiz çoxdur.

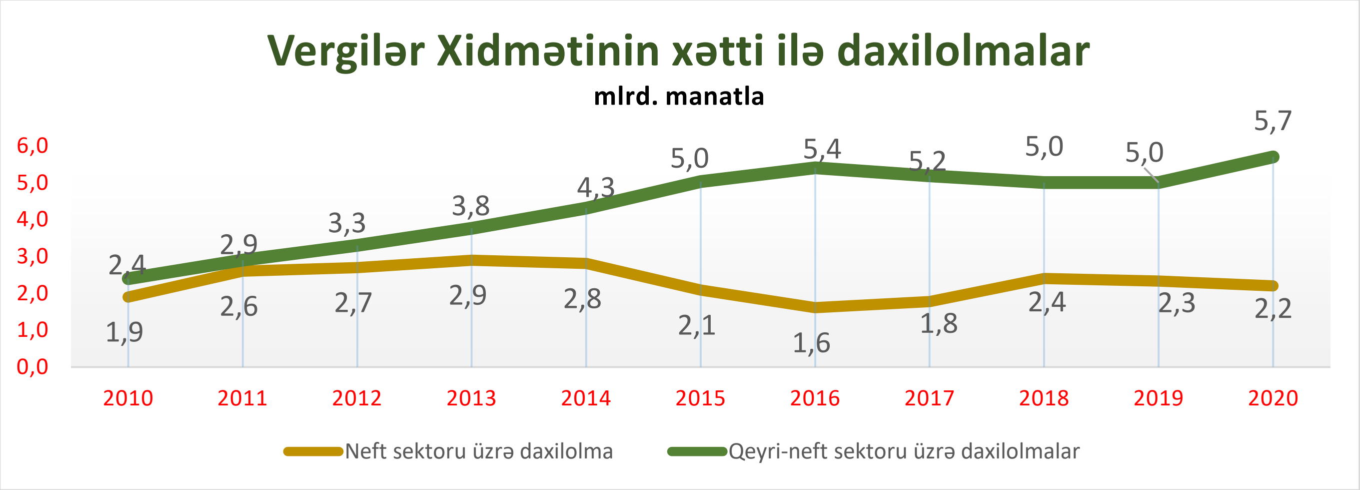

Vergilər Xidmətinin xətti ilə 2020-ci il üzrə dövlət büdcəsinə proqnozlaşdırılan daxilolmaların 72,3 faizi və ya 5695,0 milyon manatı qeyri-neft sektorunun, 27,7 faizi və ya 2180,0 milyon manatı neft sektorunun payına düşür.

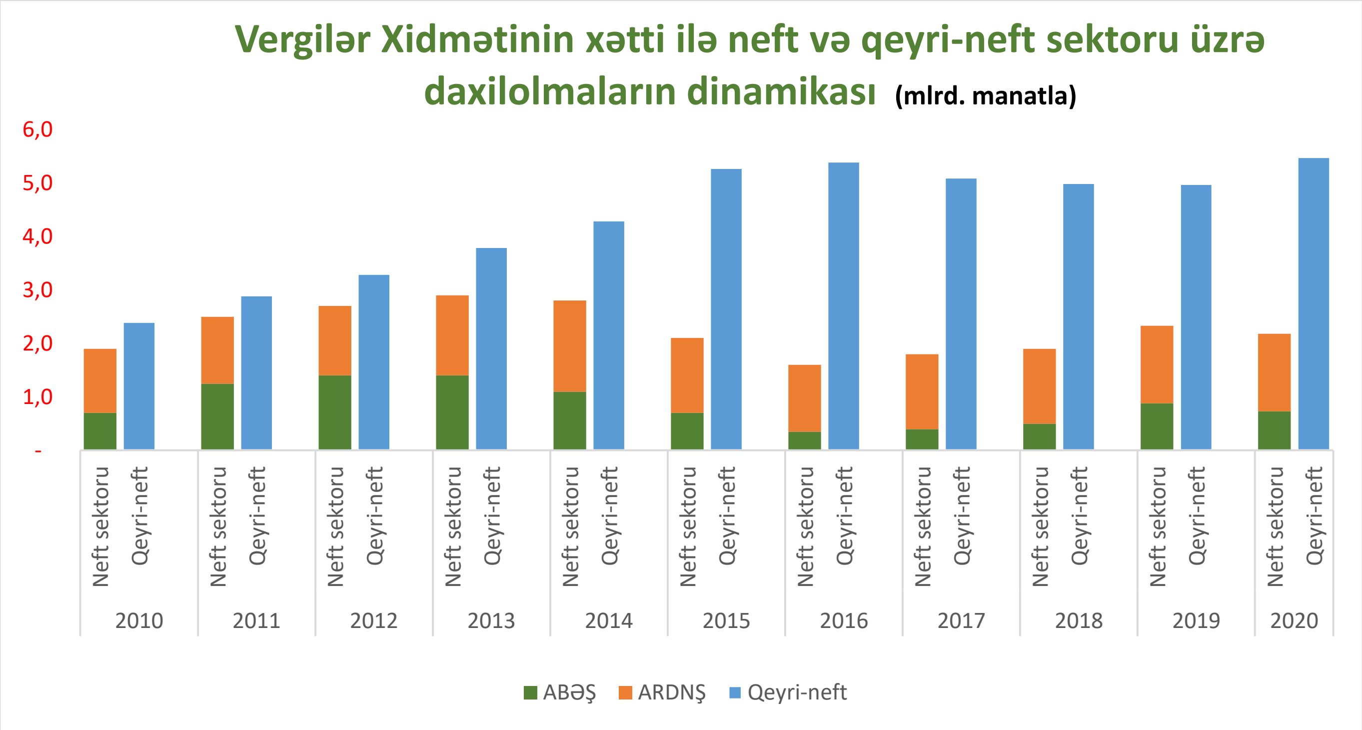

2020-ci ildə dövlət büdcəsinə Vergilər Xidmətinin xətti ilə ayrı-ayrı gəlir növləri üzrə daxilolmalar aşağıdakı kimi proqnozlaşdırılır:

Fiziki şəxslərin gəlir vergisi üzrə daxilolmalar 1175,0 milyon manat nəzərdə tutulur ki, bu da cari ilin proqnozu ilə müqayisədə 295,0 milyon manat və ya 33,5 faiz çoxdur.

Artıma səbəb minimum əməkhaqqının və dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatlarda çalışanların əməkhaqlarının artırılması ilə bağlı vergi bazasının genişlənməsi ilə bağlı olmuşdur.

Hüquqi şəxslərin mənfəət vergisi üzrə daxilolmalar 2656,5 milyon manat nəzərdə tutulur. Həmin məbləğin 62,6 faizi və ya 1662,5 milyon manatı qeyri-neft sektorunun, 37,4 faizi və ya 994,0 milyon manatı neft sektorunun payına düşür.

Növbəti ildə qeyri-neft sektoru üzrə mənfəət vergisi cari ilin proqnozu ilə müqayisədə 145,1 milyon manat və ya 9,6 faiz çox nəzərdə tutulur. Artımın səbəbi qeyri-neft ÜDM-in artımı ilə bağlı olmuşdur.

Əlavə dəyər vergisi (ƏDV) üzrə daxilolmalar 2030,0 milyon manat nəzərdə tutulur ki, bu da cari ilin proqnozu ilə müqayisədə 226,0 milyon manat və ya 12,5 faiz çoxdur. Əlavə dəyər vergisi üzrə daxilolmaların 82,7 faizi və ya 1679,0 milyon manatı qeyri-neft sektorunun, 17,3 faizi və ya 351,0 milyon manatı neft sektorunun payına düşür. 2019-cu ilin təsdiq olunmuş proqnozu ilə müqayisədə neft sektoru üzrə ƏDV eyni səviyyədə, qeyri-neft sektoru üzrə ƏDV 226,0 milyon manat və ya 15,6 faiz çox proqnozlaşdırılır. Qeyri-neft sektoru üzrə ƏDV-in artımının əsas səbəbi qeyri-neft ÜDM-in artımı, habelə sosial sahədə aparılan əməkhaqqı islahatlarının istehlaka təsirinin nəzərə alınması ilə bağlı olmuşdur.

Sadələşdirilmiş vergi üzrə daxilolmalar 380,0 milyon manat nəzərdə tutulur ki, bu da 2019-cu ilin proqnozuna nisbətən 58,0 milyon manat və ya 18,0 faiz çoxdur. Artımın səbəbi qeyri-neft ÜDM-in artımı, habelə sosial sahədə aparılan əmək haqqı islahatlarının istehlaka təsirinin nəzərə alınması ilə bağlı olmuşdur.

Aksiz vergisi üzrə daxilolmalar 749,0 milyon manat nəzərdə tutulur ki, bu da 2019-cu ilin təsdiq olunmuş proqnozu ilə müqayisədə 147,0 milyon manat və ya 24,4 faiz çoxdur. Həmin məbləğin 57,9 faizi və ya 434,0 milyon manatı neft sektorunun, 42,1 faizi və ya 315,0 milyon manatı qeyri-neft sektorunun payına düşür. Qeyri-neft sektoru üzrə aksiz vergisi 2019-cu ilin proqnozu ilə müqayisədə 3,2 dəfə və ya 215,0 milyon manat çox proqnozlaşdırılır.

Qeyri-neft sektoru üzrə aksiz vergisində artım aksizli malların satış qiymətində aksiz dərəcələrinin xüsusi çəkisinin və ölkə daxilində aksizli malların istehsal həcmlərinin artmasının proqnozlarda nəzərə alınması hesabına olmuşdur.

Neft sektoru üzrə aksiz vergisinin cari ilə nisbətən az proqnozlaşdırılmasının əsas səbəbi neft məhullarının çeşidləri üzrə istehsal həcmlərinin dəyişməsinin nəzərə alınmasıdır.

Hüquqi şəxslərin əmlak vergisi üzrə daxilolmalar 211,0 milyon manat nəzərdə tutulur ki, bu da 2019-cu ilin təsdiq olunmuş proqnozu ilə müqayisədə eyni səviyyədədir. Həmin məbləğin 68,7 faizi və ya 145,0 milyon manatı qeyri-neft sektorunun, 31,3 faizi və ya 66,0 milyon manatı neft sektorunun payına düşür.

Mədən vergisi üzrə daxilolmalar 134,5 milyon manat nəzərdə tutulur ki, bu da 2019-cu ilin proqnozu ilə müqayisədə 1,5 milyon manat və ya 1,1 faiz çoxdur. Həmin məbləğin 96,7 faizi və ya 130,0 milyon manatı neft sektorunun, 3,3 faizi və ya 4,5 milyon manatı qeyri-neft sektorunun payına düşür.

Neft sektoru üzrə mədən vergisi növbəti il üzrə Dövlət Neft Şirkətinin özünün istismar etdiyi yataqlardan əldə olunan neft və təbii qazın hasilat həcmləri nəzərə alınmaqla proqnozlaşdırılmışdır.

Hüquqi şəxslərin torpaq vergisi üzrə daxilomalar 45,0 milyon manat nəzərdə tutulur ki, bu da 2019-cu ilin proqnozu ilə eyni səviyyədədir. Həmin məbləğin 66,7 faizi və ya 30,0 milyon manatı qeyri-neft sektorunun, 33,3 faizi və ya 15,0 milyon manatı neft sektorunun payına düşür.

Dövlət rüsumu üzrə daxilolmalar 190,0 milyon manat nəzərdə tutulur ki, bu da 2019-cu ilin proqnozu ilə eyni səviyyədədir.

Yol vergisi üzrə daxilolmalar 76,0 milyon manat nəzərdə tutulur ki, bu da 2019-cu ilin proqnozu ilə müqayisədə 6,0 milyon manat və ya 7,3 faiz azdır. Azalmanın əsas səbəbi Azərbaycan Respublikasının 2019-2021-ci illər üzrə təsdiq edilmiş yanacaq-enerji balansının proqnoz göstəricilərində ölkə daxilində istehsal olunan və daxili istehlaka yönəldilən avtomobil benzinin istehsal həcminin cari illə müqayisədə az proqnozlaşdırılmasının nəzərə alınması olmuşdur.

Azərbaycan Respublikasında istehsal edilən və qiymətləri tənzimlənən məhsulların kontrakt (satış) qiyməti ilə (ixrac xərcləri çıxılmaqla) ölkədaxili topdansatış qiymət arasındakı fərqdən yığımlar 220,0 milyon manat nəzərdə tutulur ki, bu da 2019-cu ilin proqnozu ilə müqayisədə 84,0 milyon manat və ya 61,8 faiz çoxdur. Artımın səbəbi növbəti ildə ixrac olunması proqnozlaşdırılan neft və neft məhsullarının, təbii qazın artmasıdır.

Dövlət mülkiyyətində olan torpaqların icarəyə verilməsindən daxilolmalar 8,0 milyon manat nəzərdə tutulur ki, bu da 2019-cu ilin proqnozu ilə eyni səviyyədədir.

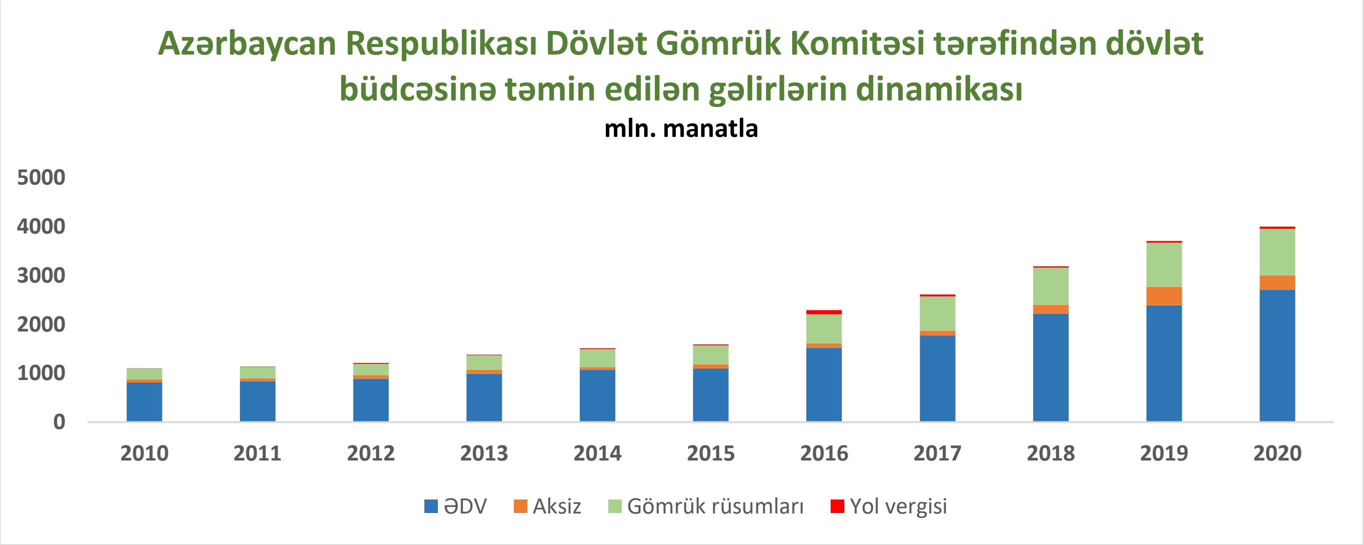

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi üzrə daxilolmaların proqnozu ÜDM-in 4,8 faizi həcmində olmaqla 4000,0 milyon manat nəzərdə tutulur ki, bu da 2019-cu ilin proqnozundan 298,0 milyon manat və ya 8,0 faiz çoxdur.

2020-ci ildə Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin xətti ilə ayrı-ayrı gəlir növləri üzrə daxilolmalar aşağıdakı kimi proqnozlaşdırılır:

İdxal olunan mallarla bağlı əlavə dəyər vergisi üzrə daxilolmalar 2705,0 milyon manat nəzərdə tutulur ki, bu da 2019-cu ilin proqnozu ilə müqayisədə 315,0 milyon manat və ya 13,2 faiz çoxdur. Artımın səbəbi qeyri-neft sektoru üzrə idxalın artımla proqnozlaşdırılmasının nəzərə alınması ilə bağlı olmuşdur.

İdxal olunan mallarla bağlı aksiz vergisi üzrə daxilolmalar 300,0 milyon manat nəzərdə tutulur ki, bu da 2019-cu ilin proqnozu ilə müqayisədə 80,0 milyon manat və ya 21,1 faiz azdır. Azalmanın səbəbi aksizli malların ölkə daxilində istehsal həcmlərinin növbəti ildə artması ilə əlaqədadır.

Gömrük rüsumları üzrə daxilolmalar 950,0 milyon manat nəzərdə tutulur ki, bu da 2019-cu ilin proqnozu ilə müqayisədə 50,0 milyon manat və ya 5,6 faiz çoxdur.

Yol vergisi üzrə daxilolmalar 45,0 milyon manat proqnozlaşdırılır ki, bu da 2019-cu ilin proqnozu ilə müqayisədə 13,0 milyon manat və ya 40,6 faiz çoxdur.

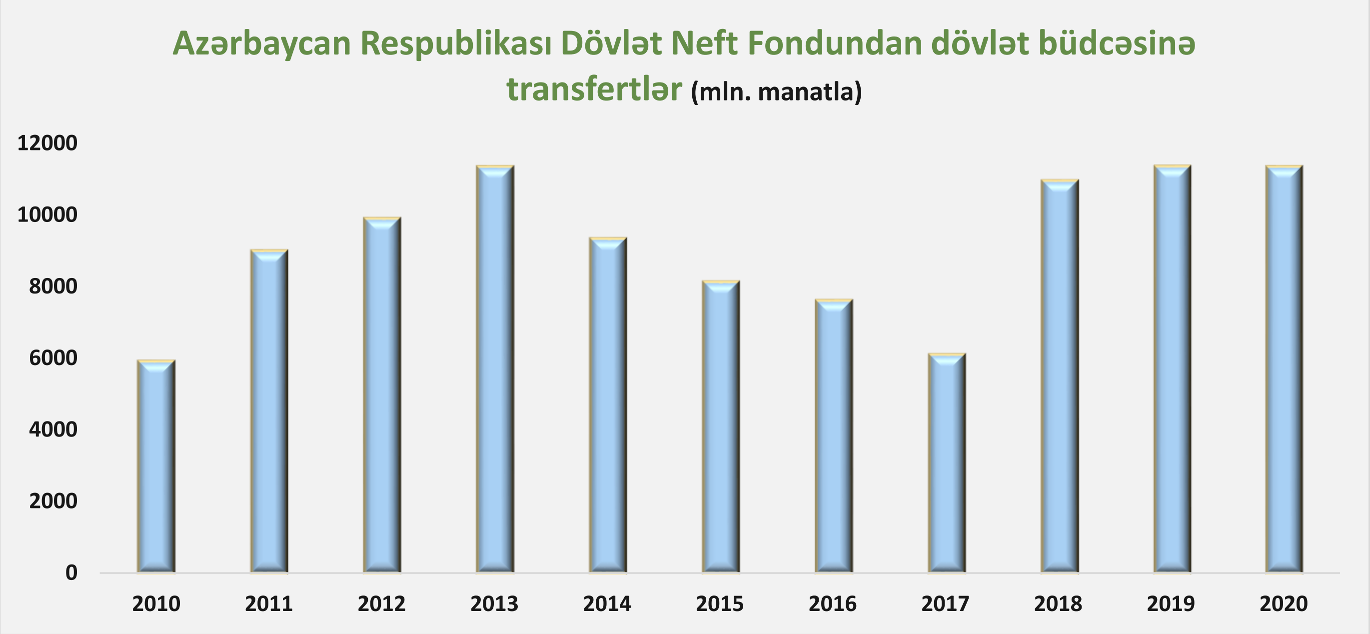

Digər gəlirlərin mənbələr hesabına aşağıdakı kimi nəzərdə tutulur:

Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi tərəfindən dövlət büdcəsinə dövlət mülkiyyətində olan əmlakın icarəyə verilməsindən icarə haqqı 8,0 milyon manat nəzərdə tutulur.

Büdcə təşkilatlarının ödənişli xidmətlərindən dövlət büdcəsinə 839,5 milyon manat vəsaitin daxil olacağı nəzərdə tutulur ki, bu da cari ilin proqnozu ilə müqayisədə 212,9 milyon manat və ya 34,0 faiz çoxdur. Bu daxilolmaların artımına səbəb vergi qanunvericiliyinin pozulmasına görə tətbiq edilən maliyyə sanksiyalarının, gömrük yığımlarının, dövlət rüsumlarının və inzibati xətalara görə cərimələrin və təsərrüfat müqavilələri üzrə daxilolmaların artımla proqnozlaşdırılmasıdır.

Sair daxilolmalar üzrə dövlət büdcəsinə 62,0 milyon manat vəsait nəzərdə tutulur ki, bu da cari ilin proqnozu ilə müqayisədə 89,1 milyon manat və ya 59,0 faiz azdır.

Büdcədən verilmiş kreditlər üzrə daxilolmalar 19,9 milyon manat nəzərdə tutulur ki, bu da 2019-cu ilin proqnozu ilə müqayisədə 14,8 milyon manat və ya 3,9 dəfə çoxdur.

Dövlət zəmanəti ilə kredit təşkilatlarından alınmış kreditlər üzrə təkrar müqavilələr və kreditlərin istifadəsi ilə əlaqədar bağlanılan müqavilələr üzrə daxilolmalar 2,0 milyon manat proqnozlaşdırılır ki, bu da 2019-cu ilin proqnozu ilə müqayisədə 2,1 milyon manat və ya 50,5 faiz azdır.

Səhmlərində dövlətin payı olan müəssisələrdən alınan dividendlər üzrə daxilolmalar 2,8 milyon manat, xarici dövlətlərə verilmiş kreditlər 2,4 milyon manat, sərbəst qalıq vəsaitlərinin idarə edilməsindən daxilolmalar 2,0

milyon manat, cərimələrdən daxilolmalar 10,0 milyon manat və digər daxilolmalar üzrə 22,9 milyon manat vəsait proqnozlaşdırılır.

5.5. 2020-ci il üzrə dövlət büdcəsinin xərcləri

2020-ci il və ortamüddətli dövrdə Azərbaycan Respublikasının milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın başlıca sektorları üzrə Strateji Yol Xəritələrindən irəli gələn vəzifələrin icrası, dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına həyata keçirilməsi nəzərdə tutulmuş dövlət proqramlarının və tədbirlərinin maliyyələşdirilməsi üzrə tədbirlər büdcə xərclərinin əsas prioritetlərindən olacaqdır.

Funksional istiqamətlər üzrə dövlət büdcəsinin xərcləri (mln. manatla)

Sıra	*Göstəricilər*	*2019-cu il proqnoz*	*2020-ci il proqnoz*	*2020-ci ilin proqnozunun 2019-cu il proqnozu ilə müqayisəsi*	
				fərq (+;-)	*faiz*
	Xərclər cəmi	**25190,0**	**26894,7**	**1704,7**	**6,8**
1	Ümumi dövlət xidmətləri	3958,6	4009,7	51,1	1,3
1.1	*Elm xərcləri*	*136,3*	*193,7*	*57,4*	*42,1*
1.2	*Dövlətin daxili və xarici borclarının ödənilməsi ilə bağlı xərclər*	*2334,8*	*1828,2*	*-506,6*	*-21,7*
2	Müdafiə və milli təhlükəsizlik	3187,6	3853,6	666,0	20,9
3	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq	1568,3	1970,4	402,1	25,6
4	Təhsil	2282,2	3155,8	873,6	38,3
5	Səhiyyə	1042,5	1369,0	326,5	31,3
6	Sosial müdafiə və sosial təminat	2474,1	3244,6	770,5	31,1
7	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə fəaliyyət	339,7	441,9	102,3	30,1
8	Mənzil və kommunal təsərrüfatı	152,5	249,1	96,6	63,4
9	Kənd təsərrüfatı	836,4	921,0	84,6	10,1
10	Ətraf mühitin mühafizəsi	208,9	279,9	71,0	34,0
11	İqtisadi fəaliyyət	7327,5	5602,5	-1725,0	-23,5
11.1	*Dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu*	*6371,2*	*4909,0*	*-1462,2*	*-23,0*
12	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər	1811,9	1797,2	-14,7	-0,8

Büdcənin ənənəvi olaraq sosialyönümlülüyü 2020-ci ildə daha da artacaqdır. Bu əsasda, əməyin ödənişi, təqaüdlər və sosial müavinətlər, o cümlədən əhalinin aztəminatlı təbəqələrinin sosial müdafiəsinin möhkəmləndirilməsi üzrə maliyyə təminatının yaradılması prioritet xərc istiqamətlərindən olacaqdır.

Ölkənin müdafiə qabiliyyətinin və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, xüsusi müdafiə xarakterli layihələr və tədbirlər üçün maliyyə təminatının yaradılması 2020-ci il və ortamüddətli dövrdə də davam etdiriləcəkdir.

İnsan kapitalının inkişafı, əmək məhsuldarlığının artırılması, kompetensiyalı işçi qüvvəsinin yaradılması üzrə tədbirlər büdcə siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri olaraq qalacaqdır. Bu əsasda, təhsil islahatlarının davam etdirilməsi, məktəbəqədər təhsilin maliyyə təminatı, habelə ali məktəblərə dövlət sifarişi əsasında tələbə qəbulunun daha da genişləndirilməsi məqsədilə müvafiq maliyyə təminatı ayrılacaqdır.

Xərc siyasətinin digər mühüm istiqaməti ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi olacaqdır. Bununla əlaqədar, aqrar sektorun stimullaşdırılması, kənd təsərrüfatının aparıcı sahələrinin inkişaf etdirilməsi üçün müvafiq təşviq mexanizmləri formalaşdırılacaq, maliyyə dəstəyi və subsidiyalar ayrılacaqdır.

2020-ci il və ortamüddətli dövrdə nəqliyyat, kommunal infrastruktur, melioriasiya, sənaye və energetika, kənd təsərrüfatı kimi prioritet sahələrdə infrastruktur layihələrinin dəstəklənməsi, habelə, təhsil, səhiyyə, idman, mədəniyyət obyektlərinin, məcburi köçkünlər, əlil və şəhid ailələri üçün evlərin tikintisi dövlət əsaslı vəsait qoyuluşunun prioritet istiqamətlərindən olacaqdır.

2020-ci il dövlət büdcəsinin xərcləri 26894,7 milyon manat (ÜDM-də xüsusi çəkisi 32,3 faiz) proqnozladırılır ki, bu da 2019-cu ilə nisbətən 1704,7 milyon manat və ya 6,8 faiz çoxdur.

Növbəti ilin dövlət büdcəsinin xərclərinin strukturuna daxil olan cari xərclərə dövlət bücəsi xərclərinin 64,2 faizi həcmində və ya 17256,3 milyon manat (2019-cu ilə nisbətən 4868,0 milyon manat və ya 39,3 faiz çox), əsaslı xərclərə 29,0 faizi həcmində və ya 7810,1 milyon manat, dövlət borcuna xidmətlə bağlı xərclərə 6,8 faizi həcmində və ya 1828,2 milyon manat (2019-cu ilə nisbətən 506,6 milyon manat və ya 21,7 faiz az) vəsait yönəldiləcəkdir.

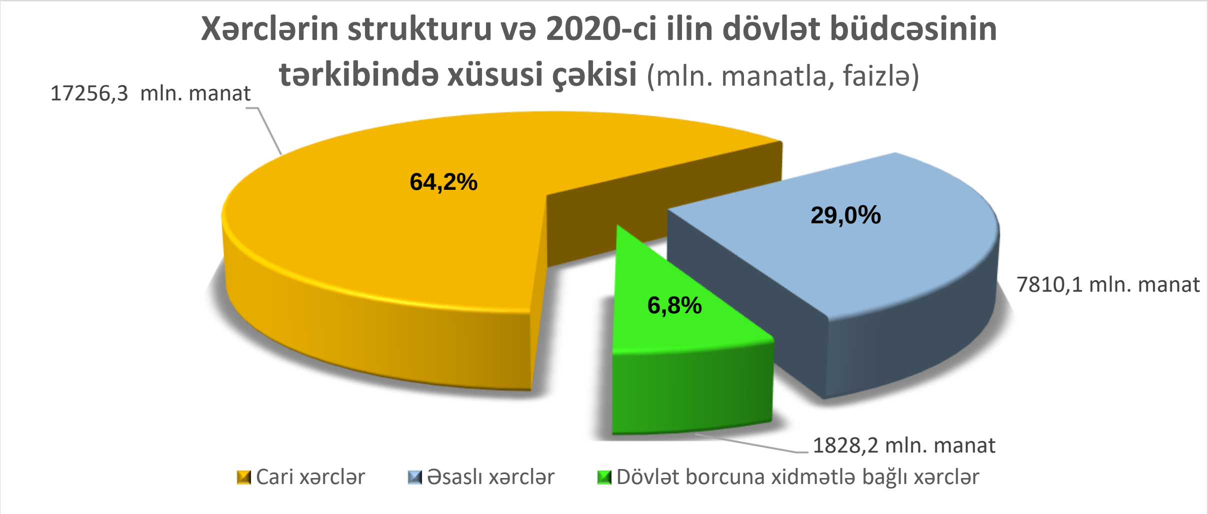

İqtisadi təsnifata uyğun olaraq, 2020-ci il dövlət büdcəsində əməyin ödənişinə 6722,1 milyon manat (2019-cu illə müqayisədə 1959,4 milyon manat və ya 41,1 faiz çox) və ya xərclərin 25,0 faizi həcmində (2019-cu illə müqayisədə 6,1 faiz-bənd çox), malların (işlərin və xidmətlərin) satın alınmasına 7634,8 milyon manat (2019-cu illə müqayisədə 2416,0 milyon manat və ya 46,3 faiz çox) və ya xərclərin 28,4 faizi həcmində (2019-cu illə müqayisədə 7,7 faiz-bənd çox), faizlər üzrə ödənişlərə 637,4 milyon manat və ya xərclərin 2,4 faizi həcmində, subsidiyaların ödənilməsinə

919,1 milyon manat və ya xərclərin 3,4 faizi həcmində, qrantlar və digər ödənişlərə 390,4 milyon manat və ya xərclərin 1,5 faizi həcmində, sosial ödənişlərə 3192,3 milyon manat (2019-cu illə müqayisədə 827,8 milyon manat və ya 35,0 faiz çox) və ya xərclərin 11,9 faizi həcmində (2019-cu illə müqayisədə 2,5 faiz-bənd çox), qeyri-maliyyə aktivlərinin alınmasına 6209,7 milyon manat və ya xərclərin 23,0 faizi həcmində, öhdəliklər üzrə əməliyyatlara 1188,9 milyon manat və ya xərclərin 4,4 faizi həcmində vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

"Dövlət sirri haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunundan irəli gələn tələblərə uyğun olaraq iqtisadi təsnifatın "Sair xərclər" maddəsində nəzərə tutulmuş bəzi xərclər istisna olmaqla, 2020-ci il üçün dövlət büdcəsində 2019-cu illə müqayisədə həmin xərc maddəsi üzrə 277,1 milyon manat və ya 22,0 faiz azalma olacaqdır.

Sosialyönlü xərclərin əsas istiqamətləri

2020-ci ildə sosialyönlü xərclərdə əhəmiyyətli artımlar təmin ediləcəkdir.

Belə ki, 2019-cu ilin mart və sentyabr aylarında əməkhaqlarının, pensiyaların, sosial müavinətlərin və təqaüdlərin artımını nəzərdə tutan 2 mərhələ üzrə sosial paketlər təsdiqlənmişdir. Bu zəmində minimum əməkhaqqının təxminən 2 dəfə artırılaraq, 130 manatdan 250 manata, eləcə də minimum pensiyaların 72,0 faiz artırılaraq, 116 manatdan 200 manata çatdırılması bu sahədə atılmış mühüm addımlardandır.

Artımlar eyni zamanda dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən elm, müdafiə, təhlükəsizlik, hüquq-mühafizə, təhsil, səhiyyə, sosial təminat, mədəniyyət, gənclər və idman, kənd təsərrüfatı, meliorasiya və su təsərrüfatı, ətraf mühitin mühafizəsi, hidrometeorologiya, sənaye, tikinti və faydalı qazıntılar, nəqliyyat və rabitə, iqtisadi fəaliyyət sahələrində, habelə dövlət orqanlarında çalışan işçiləri əhatə etmişdir.

Bütövlükdə yuxarıda sadalanan artım istiqamətlərinin maliyyə tutumu 2,3 milyard manata bərabər olmaqla 4,2 milyon nəfəri əhatə edəcəkdir.

Sosialyönlü siyasətin prioritetliyi 2020-ci ildə də saxlanılmaqla, bəzi sahələr üzrə əməkhaqlarının artırılması nəzərdə tutulur.

Nəticə etibarilə 2019-cu ildə tətbiq olunmuş və 2020-ci ilə proqnozlaşdırılan artımlar üçün növbəti ilin dövlət və icmal büdcələrində cəm olaraq 4,0 milyard manatadək əlavə vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Bütün bunlar nəzərə alınmaqla 2020-ci il üçün dövlət büdcəsinin sosialyönlü xərcləri (büdcə xərclərinin iqtisadi təsnifatına uyğun olaraq əməyin ödənişi, pensiya və müavinətlər, dərman, sarğı ləvazimatları və materiallarının, ərzaq məhsullarının alınması xərclərinin cəmi) 10643,1 milyon manat məbləğində proqnozlaşdırılmışdır ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 2875,3 milyon manat və ya 37,0 faiz çoxdur.

Sosialyönlü xərclərin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 39,6 faiz təşkil edəcəkdir ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 8,7 faiz-bənd çoxdur.

Son 5 ildə, yəni 2016-cı illə müqayisədə 2020-ci ildə sosialyönlü xərclər 1,7 dəfə, büdcə xərclərinin tərkibində isə xüsusi çəkisi 4,5 faiz-bənd artmışdır.

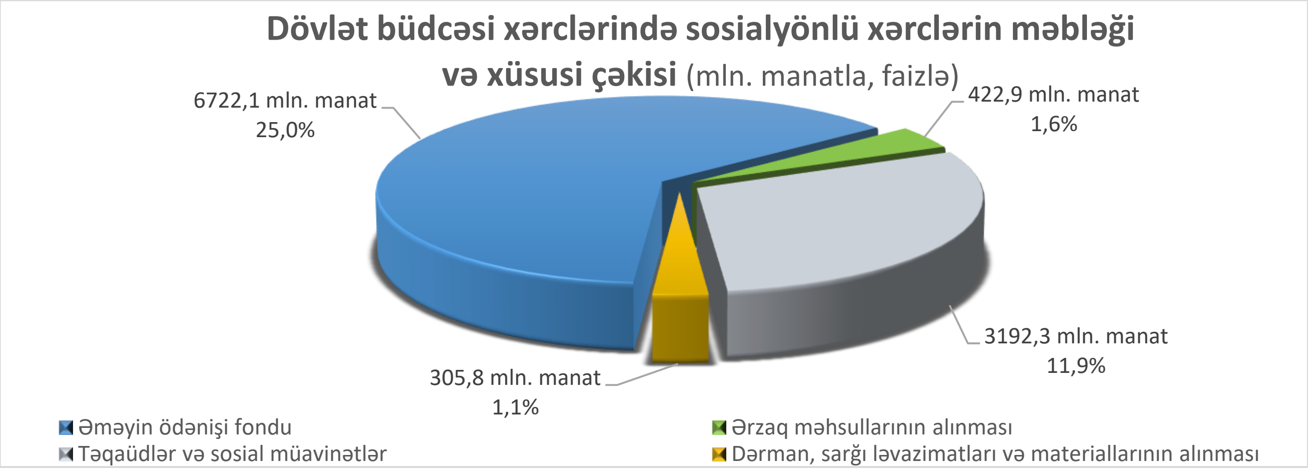

Elm, təhsil, səhiyyə, sosial müdafiə və sosial təminat, mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət

2020-ci il dövlət büdcəsində elm, təhsil, səhiyyə, sosial müdafiə və sosial təminat, mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət xərcləri üçün 8405,0 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 2130,3 milyon manat və ya 34,0 faiz çoxdur.

Həmin sahələr üzrə nəzərdə tutulmuş xərclərin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 31,3 faiz, ÜDM-ə nisbətən 10,1 faiz təşkil edəcəkdir ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə müvafiq olaraq 6,4 faiz-bənd və 2,2 faiz-bənd çoxdur.

2020-ci il dövlət büdcəsində elm, təhsil, səhiyyə, sosial müdafiə və sosial təminat, mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət xərcləri üzrə məqsədli dövlət proqramlarının və tədbirlərin maliyyə təminatı üçün 1928,8 milyon manat vəsait proqnozlaşdırılmışdır ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 911,2 milyon manat və ya 1,9 dəfə çoxdur.

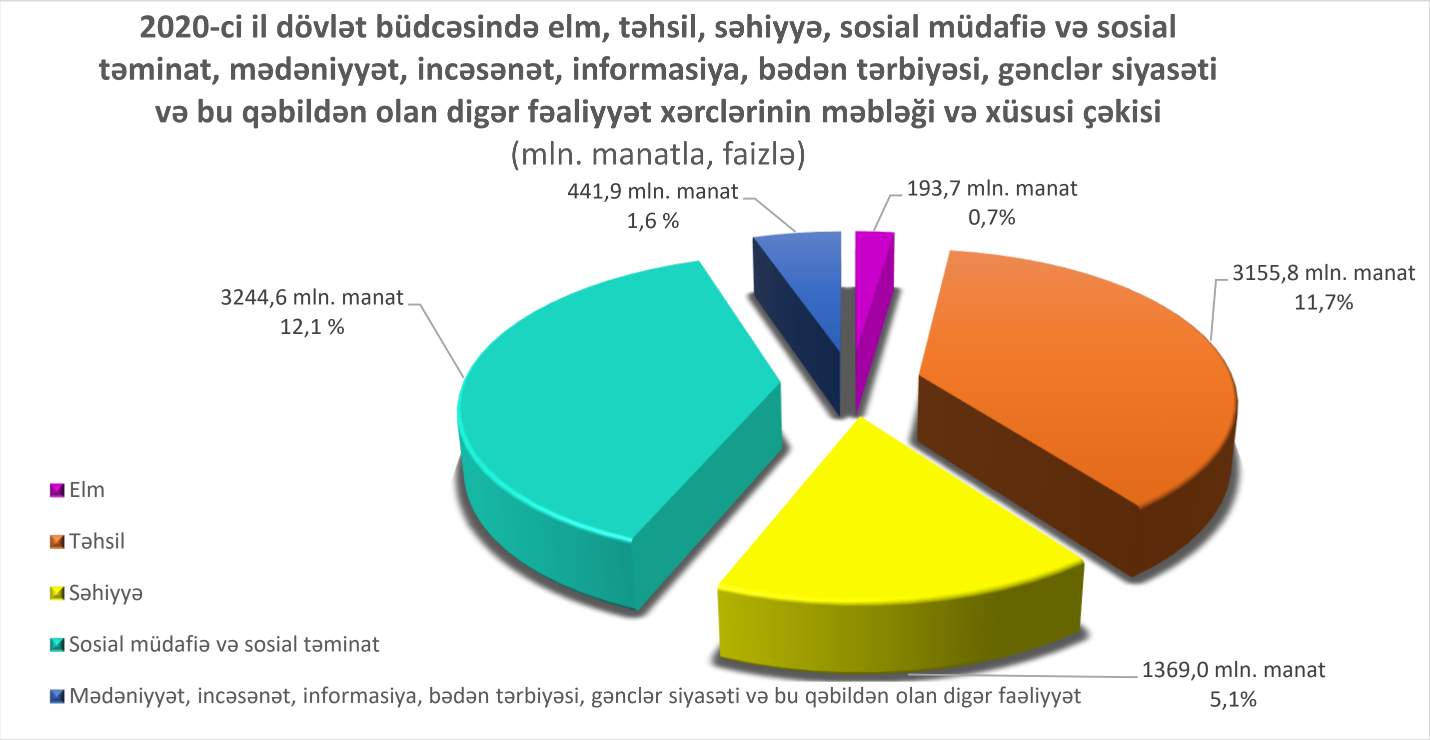

Elm

Növbəti ildə elm xərclərinə 193,7 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 57,4 milyon manat və ya 42,1 faiz çoxdur. 2020-ci ildə elm xərcləri üzrə proqram və tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün 12,3 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur. Həmin vəsait fundamental elmi tədqiqatlarla məşğul olan təşkilatların idarə edilməsi, dövlət və qeyri-dövlət elmi tədqiqat təşkilatları tərəfindən həyata keçirilən fundamental tədqiqatlara yardım üzrə xərclərin maliyyələşdirilməsi üçün yönəldiləcəkdir.

Növbəti ilin dövlət büdcəsində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fonduna 4,2 milyon manat və elm müəssisələrinin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi üçün 8,0 milyon manat vəsait proqnozlaşdırılmışdır.

2020-ci ilin dövlət büdcəsində elm xərcləri köməkçi bölməsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri 4,2 milyon manat təşkil edəcəkdir ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 0,3 milyon manat və ya 7,5 faiz çoxdur.

Təhsil

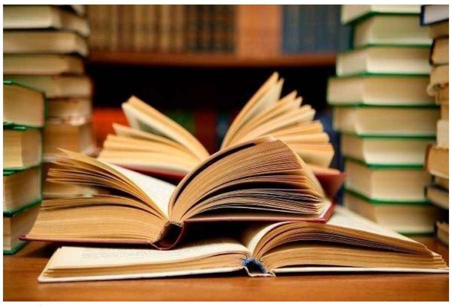

2020-ci il üçün dövlət büdcəsindən təhsil xərclərinə 3155,8 milyon manat vəsait ayrılmışdır ki, bu da 2019-cu ilə nisbətən 873,6 milyon manat və ya 38,3 faiz çoxdur.

2020-ci ildə təhsil xərclərinin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 11,7 faiz təşkil edəcəkdir ki, bu da 2019-cu ilə nisbətən 2,6 faiz-bənd çoxdur. Təhsil xərclərinin növbəti il üçün proqnozlaşdırılan ÜDM-də xüsusi çəkisi 3,8 faiz olacaqdır ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə müvafiq olaraq 0,9 faiz-bənd çoxdur.

Təhsil xərcləri üçün ayrılan vəsaitin 507,8 milyon manatı və ya 16,1 faizi bu sahə üzrə müvafiq dövlət proqramlarının və tədbirlərinin maliyyələşdirilməsinə yönəldiləcəkdir.

Ayrılan vəsaitin 332,9 milyon manatı dövlət sifarişi ilə təhsil alan bakalavriat və magistratura (əsas (baza ali) tibb təhsili və rezidentura) təhsili pillələri üzrə xərclərə (2019-cu il mart ayının 1-dən təqaüdlərin məbləğlərinin və təqaüd yerlərinin sayının, habelə tələbə qəbulu yerlərinin sayının artırılması ilə bağlı tələb olunan təhsil və təqaüd xərcləri, ödənişli əsaslarla təhsil alan I və II dərəcə əlilliyi olan şəxslərin təhsil haqqı xərcləri nəzərə alınmaqla), 46,3 milyon manatı dövlət ümumtəhsil məktəblərində məktəbəhazırlıq qruplarının saxlanması ilə bağlı xərclərə, 22,6 milyon manatı təhsil sisteminin informasiyalaşdırılması ilə bağlı xərclərə, 18,3 milyon manatı ümumtəhsil məktəbləri üzrə şagirdlərinin pulsuz dərsliklərlə təmin olunması və metodiki vəsaitlərin alınması ilə bağlı xərclərə, 8,0 milyon manatı “Birgə Azərbaycan-Fransız Universiteti UFAZ” layihəsinin həyata keçirilməsi ilə bağlı xərclərə, 3,5 milyon manatı xarici ölkələrdə təhsil üzrə Dövlət Proqramının maliyyələşdirilməsi ilə bağlı xərclərə, 1,6 milyon manatı “SOS Uşaq Kəndləri - Azərbaycan” Assosiasiyası üzrə tədbirlərin maliyyələşdirilməsi ilə bağlı xərclərə, 1,0 milyon manatı təhsildə inkişaf və innovasiyalar üzrə qrant layihələrinin həyata keçirilməsi ilə bağlı xərclərə, 7,5 milyon manatı ümumtəhsil məktəblərinin tədris laboratoriyalarına (fizika, kimya, biologiya) avadanlıqların alınması ilə bağlı xərclərə, 6,8 milyon manatı dövlət peşə təhsili müəssisələrində “Həyəcan” düyməsinin quraşdırılması və ona xidmətlə bağlı xərclərə, 8,5 milyon manatı Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən ümumi təhsil pilləsində təhsilalanların yekun qiymətləndirilməsinin aparılması, orta ixtisas təhsili müəssisələrinə və ali təhsilin bakalavriat (tibb təhsili üzrə əsas təhsil) səviyyəsinə tələbə qəbulu ilə bağlı keçirilən imtahanlarda abituriyentlərin ilk dəfə iştirakı ilə bağlı xərclərə, 1,0 milyon manatı xarici ölkələrin ali təhsil və elmi tədqiqat müəssisələrində Azərbaycanşünaslıq və Xəzər hövzəsi regionu ilə bağlı tədqiqatların təşviqi ilə bağlı xərclərə, 0,2 milyon manatı Azərbaycan Respublikasında xüsusi qayğıya ehtiyacı olan (sağlamlıq imkanları məhdud) uşaqların təhsilinin təşkili ilə bağlı xərclərə, 0,9 milyon manatı dövlət uşaq müəssisələrindən uşaqların ailələrə verilməsi (De-institusionalizasiya) və alternativ qayğı üzrə tədbirlərin maliyyə təminatı ilə bağlı xərclərə, 0,3 milyon manatı gənc istedadlar üçün xüsusi təqaüdlərin verilməsi ilə bağlı xərclərə, 1,0 milyon manatı “2018-2024-cü illərdə Azərbaycan

Respublikasında sağlamlıq imkanları məhdud şəxslər üçün inklüziv təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Proqramı"nın maliyyə təminatı ilə bağlı xərclərə, 1,3 milyon manatı İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına və Qoşulmama Hərəkatına üzv dövlətlərin vətəndaşlarına Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrində təhsil almaları üçün təhsil qrantlarının verilməsi ilə bağlı xərclərə, 0,2 milyon manatı dövlət sifarişi əsasında intensiv yenidən ixtisaslaşdırma və qısamüddətli yenidənhazırlama proqramları üzrə qiyabi təhsil alan müdavimlərlə bağlı xərclərə və 45,9 milyon manatı digər təhsil proqram və tədbirlərin maliyyələşdirilməsi ilə bağlı xərclərə yönəldiləcəkdir.

Ayrı-ayrı ixtisaslar üzrə dövlət sifarişi ilə ali təhsil müəssisələrində hər bir təhsilalana düşən təhsil xərclərinin miqdarının 2019/2020-ci tədris ilində 30,0 faizədək artırılması nəzərdə tutulmuşdur.

2020-ci ilin dövlət büdcəsində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında İdarəçilik Akademiyasının, "ADA" Universitetinin, M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialının, Bakı Dövlət Universitetinin, Azərbaycan Tibb Universitetinin, həmçinin İ.M.Seçenov adına Moskva Dövlət Tibb Universitetinin Bakı filialının və onun tərkibində Tədris-Simulyasiya Mərkəzinin yaradılmasının maliyyə təminatı üçün 45,8 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 7,9 milyon manat və ya 20,8 faiz çoxdur.

2020-ci ilin dövlət büdcəsinin təhsil xərcləri bölməsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri 25,7 milyon manat təşkil edəcəkdir ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 3,3 milyon manat və ya 14,7 faiz çoxdur.

Səhiyyə

2020-ci ilin dövlət büdcəsində səhiyyə xərcləri üçün 1369,0 milyon manat vəsait ayrılmışdır ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 326,5 milyon manat və ya 31,3 faiz çoxdur. 2020-ci ilin səhiyyə xərclərinin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 5,1 faiz təşkil edəcəkdir ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 1,0 faiz-bənd çoxdur.

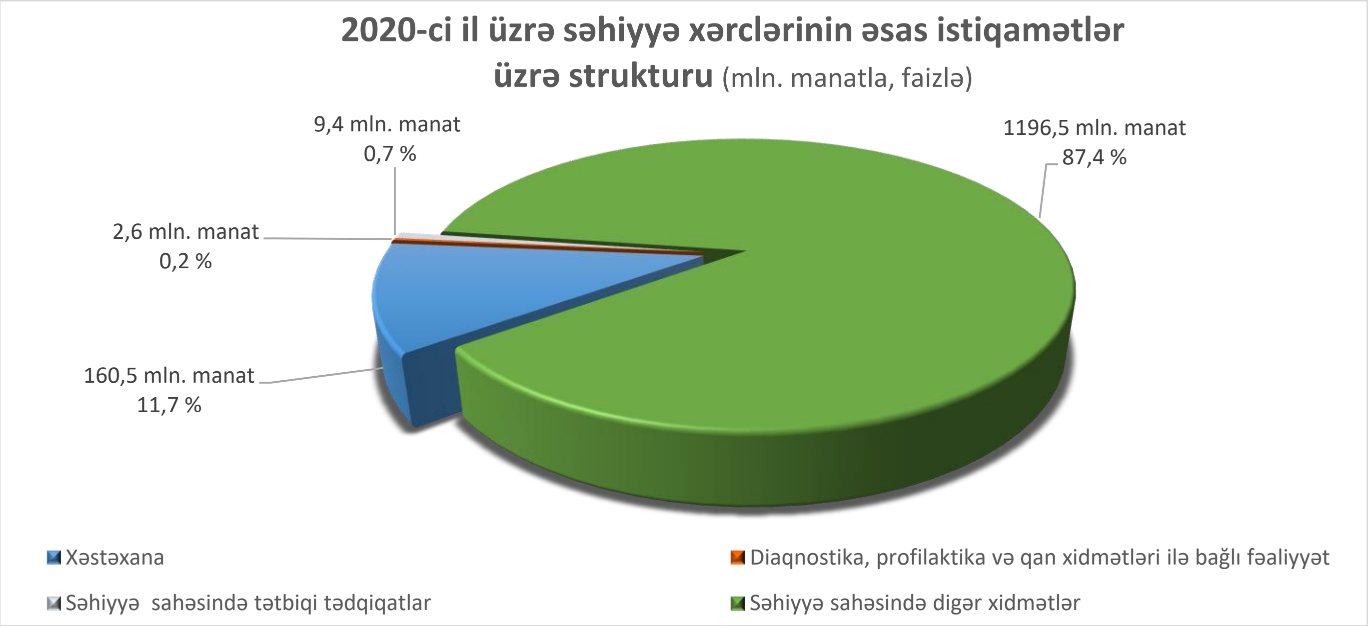

2020-ci ildə səhiyyə xərcləri üçün nəzərdə tutulan vəsaitin 1123,7 milyon manatı məqsədli proqram və xidmətlər üzrə müvafiq tədbirlərin maliyyələşdirilməsinə sərf ediləcəkdir.

Bu mənbədən şəkərli diabet xəstəliyinin müalicəsi üzrə tədbirlərin maliyyə təminatı ilə bağlı xərclərə 44,3 milyon manat, xroniki böyrək çatışmazlığı xəstəliyinin mübarizəsi ilə bağlı tədbirlərə 30,1 milyon manat, "Talassemiya ilə mübarizəyə dair 2015-2020-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nın maliyyə təminatı ilə bağlı xərclərə 13,8 milyon manat, xərçəng xəstəliyi ilə milli mübarizə tədbirlərinin maliyyə təminatı ilə bağlı xərclərə 46,4 milyon manat, "2016-2020-ci illər üçün hemofiliya xəstəliyi üzrə Tədbirlər Proqramı"nın maliyyə təminatı ilə bağlı xərclərə 12,2 milyon manat, qanın bədxassəli xəstəlikləri ilə bağlı mübarizə tədbirləri ilə bağlı xərclərə 6,6 milyon manat, yoluxucu xəstəliklərin immunoprofilaktikasına dair tədbirlərin maliyyə təminatı ilə bağlı xərclərə 6,5 milyon manat, uşaqların icbari dispanserizasiyası ilə əlaqədar tədbirlərin maliyyə təminatı ilə bağlı xərclərə 4,5 milyon manat, ana və uşaqların sağlamlığının qorunması tədbirləri ilə bağlı xərclərə 3,0 milyon manat, Azərbaycan Respublikasında HİV/AİDS-in qarşısının alınması və onunla bağlı mübarizə tədbirləri ilə bağlı xərclərə 2,5 milyon manat, vərəmlə mübarizə üzrə tədbirlər proqramının maliyyələşdirilməsi ilə bağlı xərclərə 2,1 milyon manat, Koxlear implantasiya əməliyyatları tədbirlərinin maliyyə təminatı ilə bağlı xərclərə 2,0 milyon manat, uşaqlarda anadangəlmə ürək qüsurlarının aradan qaldırılması tədbirlərinin maliyyə təminatı ilə bağlı xərclərə 2,0 milyon manat, dağınıq skleroz xəstəliyinə tutulmuş insanların müalicə tədbirləri ilə bağlı xərclərə 1,8 milyon manat və qanın, qan komponentlərinin donorluğu və qan xidmətlərinin inkişafına dair tədbirlərin maliyyə təminatı ilə bağlı xərclərə 1,4 milyon manat vəsaitin yönəldilməsi nəzərdə tutulur.

2020-ci il üçün səhiyyə xərcləri bölməsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri 7,1 milyon manat təşkil edəcəkdir ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 1,2 milyon manat və ya 19,2 faiz çoxdur.

Sosial müdafiə və sosial təminat

2020-ci ilin dövlət büdcəsində sosial müdafiə və sosial təminat xərcləri üçün 3244,6 milyon manat vəsait proqnozlaşdırılmışdır ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 770,5 milyon manat və ya 31,1 faiz çoxdur.

Sosial müdafiə və sosial təminat xərclərinin maliyyələşdirilməsi üçün nəzərdə tutulan xərclərin növbəti ilin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 12,1 faiz təşkil edəcəkdir ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 2,3 faiz-bənd çoxdur. ÜDM-ə nisbətən həmin xərclər 3,9 faiz təşkil edəcəkdir ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 0,8 faiz-bənd çoxdur.

2020-ci ildə sosial müdafiə və sosial təminat xərclərinə ayrılan vəsaitin 1426,9 milyon manatı Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial

Müdafiəsi Fondunun büdcəsinin balanslaşdırılması məqsədilə dövlət büdcəsinin öhdəliklərinin maliyyələşdirilməsinə yönəldiləcəkdir ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 74,2 milyon manat və ya 5,5 faiz çoxdur.

2020-ci ildə sosial müavinətlərin, təqaüdlərin və digər sosial xarakterli ödənişlərin maliyyələşdirilməsi üçün sosial müdafiə və sosial təminat xərclərindən 1398,4 milyon manat vəsait sərf ediləcəkdir ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 716,1 milyon manat və ya 2,0 dəfə çoxdur.

Məcburi köçkünlərin sosial müdafiəsinin təmin edilməsi və onların mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması məqsədilə dövlət və icmal büdcələrində cəm olaraq 566,3 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 104,3 milyon manat və ya 22,5 faiz çoxdur.

Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Xidmətinin maliyyə təminatı üçün 26,5 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 4,5 milyon manat və ya 20,7 faiz çoxdur.

Məişət zorakılığına, insan alverinə, erkən nikaha məruz qalmış şəxslər, sağlamlıq imkanları məhdud olan uşaqlar və onların ailə üzvləri ilə sosial, psixoloji və psixo-pedaqoji işin təşkili və bu qəbildən olan digər tədbirlərin maliyyə təminatı, həmçinin komitənin aparatının saxlanılması xərcləri üçün 2020-ci ilin dövlət büdcəsində Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinə cəm olaraq 4,5 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət

2020-ci il üçün mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət sahələrinin maliyyələşdirilməsi üçün nəzərdə tutulan xərclərin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 1,6 faiz olmaqla, mütləq ifadədə 441,9 milyon manat təşkil edəcəkdir ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 102,3 milyon manat və ya 30,1 faiz çoxdur.

Həmin vəsaitin 178,7 milyon manatı və ya 40,4 faizi mədəniyyət və incəsənət sahəsində fəaliyyət (kitabxanalar, muzeylər, qoruqlar, mədəniyyət sarayları, evləri, mərkəzləri, teatrlar, musiqi kollektivlərinin maliyyə təminatına) xərclərinə, 52,0 milyon manatı və ya 11,8 faizi televiziya, radio və nəşriyyat xərclərinə ("Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti, İctimai Televiziya və Radio

Yayımları Şirkəti, “Mir” Dövlətlərarası Teleradio Şirkəti Azərbaycan Milli Nümayəndəliyi və s.), 55,1 milyon manatı və ya 12,5 faizi bədən tərbiyəsi və gənclər siyasəti tədbirlərinin maliyyələşdirilməsinə (beynəlxalq və respublika səviyyəli idman və gənclər siyasəti tədbirlərinin keçirilməsinə), 156,2 milyon manatı və ya 35,3 faizi bu sahələrdə digər müəssisə və tədbirlərlə bağlı (mədəniyyət sahəsində fəaliyyət göstərən publik hüquqi şəxslərin fəaliyyəti ilə bağlı xərclər, qeyri-dövlət təşkilatlarına maliyyə yardımı, diasporaya dəstək, Heydər Əliyev Mərkəzi, Azərbaycanda Atatürk Mərkəzi, Beynəlxalq Muğam Mərkəzi və bu qəbildən olan digər mərkəzlərin saxlanılması, Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fondu, Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurası və s.) xərclərin maliyyələşdirilməsinə yönəldiləcəkdir.

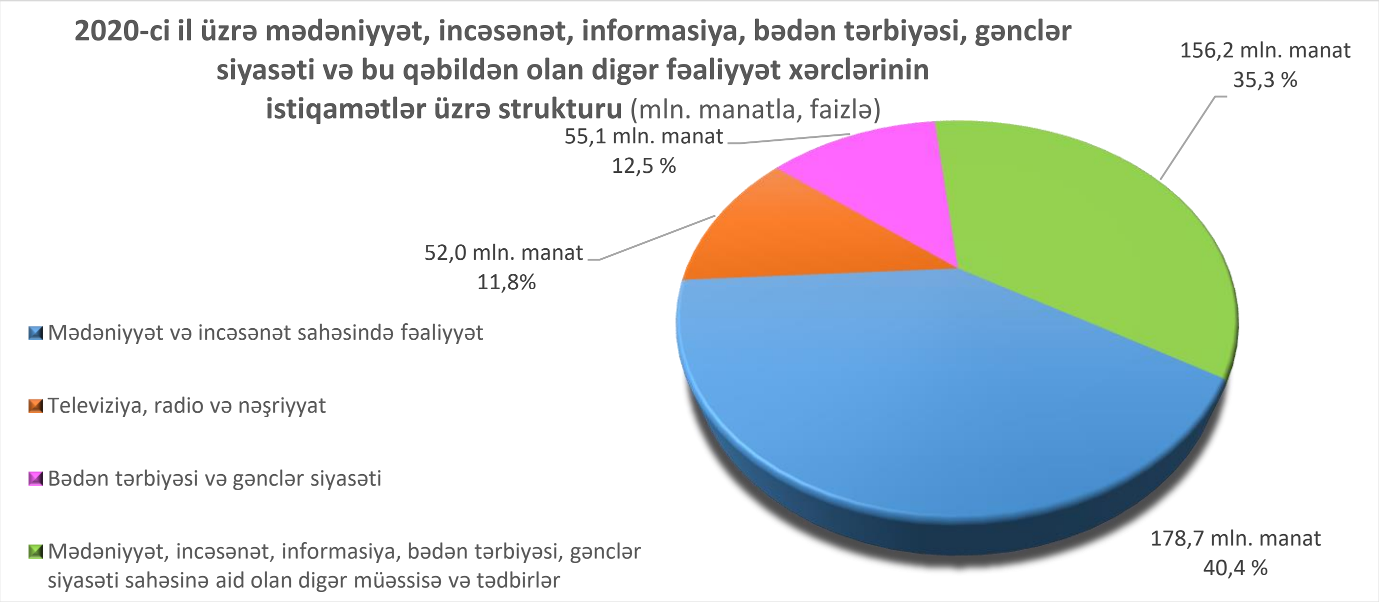

Eyni zamanda qeyd olunmalıdır ki, 2020-ci il dövlət büdcəsində mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti sahələrinə aid olan digər müəssisə və tədbirlərə ayrılmış xərclərin tərkib hissəsi olmaqla, Azərbaycan kinosunun inkişafı ilə bağlı xərclərə 7,5 milyon manat (2019-cu illə müqayisədə 6,0 milyon manat və ya 5,0 dəfə çox), Azərbaycanın mədəniyyəti, tarixi, sosial-iqtisadi inkişafı, elmi-texniki və turizm potensialı barədə təbliğat işini genişləndirmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən mədəniyyət mərkəzlərinin saxlanılması ilə bağlı xərclərə 6,4 milyon manat vəsait yönəldiləcəkdir.

2020-ci ildə Yaponiyanın paytaxtı Tokio şəhərində keçiriləcək XXXII Yay Olimpiya Oyunlarına hazırlıq və iştirakla bağlı növbəti ilin dövlət büdcəsində 10,0 milyon manat, XVI yay Paralimpiya Oyunlarında iştirak xərcləri üçün 0,7 milyon manat, fiziki imkanları məhdud idmançıların idman yarışlarında iştirakı üçün 0,8 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

2020-ci ilin dövlət büdcəsinin mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət xərcləri bölməsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri 5,5 milyon manat təşkil edəcəkdir ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 1,7 milyon manat və ya 43,8 faiz çoxdur.

Müdafiə və milli təhlükəsizlik, məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq orqanlarının saxlanılması xərcləri

Müdafiə və milli təhlükəsizlik, məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə orqanlarının və prokurorluğun saxlanılması xərcləri üçün 2020-ci ilin dövlət büdcəsi xərclərinin 21,6 faizi həcmində və ya 5824,0 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur ki, bu da 2019-cu ilə nisbətən 1068,1 milyon manat və ya 22,5 faiz çoxdur.

Müdafiə və milli təhlükəsizlik, məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə orqanlarının və prokurorluğun saxlanılması xərcləri üzrə nəzərdə tutulmuş vəsaitin 3853,6 milyon manatı və ya 66,2 faizi (2019-cu ilə nisbətən 666,0 milyon manat və ya 20,9 faiz çox) müdafiə və milli təhlükəsizliyin maliyyələşdirilməsinə, 1970,4 milyon manatı və ya 33,8 faizi (2019-cu ilə nisbətən 402,1 milyon manat və ya 25,6 faiz çox) məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq orqanlarının saxlanılması xərclərinə yönəldiləcəkdir.

Kirayəyə götürülmüş yaşayış sahəsinə görə yaşayış yeri olmayan hərbi qulluqçulara (ehtiyatda və istefada olan hərbi qulluqçular nəzərə alınmaqla) ödənilən pul kompensasiyasının məbləğinin 2019-cu ildə orta hesabla 2,5 dəfə artırılması da nəzərə alınmaqla, bu məqsədlə 2020-ci ilin dövlət büdcəsində 67,8 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Aztəminatlı əhaliyə dövlət hesabına həyata keçirilən hüquqi yardım üçün növbəti ilin dövlət büdcəsində 5,5 milyon manat vəsait proqnozlaşdırılmışdır.

2020-ci ilin dövlət büdcəsinin müdafiə və milli təhlükəsizlik, məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq xərcləri bölmələrindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri 320,1 milyon manat təşkil edəcəkdir ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 59,9 milyon manat və ya 23,0 faiz çoxdur.

Əsaslı xərclərin istiqamətləri

2020-ci il dövlət büdcəsində əsaslı xərclərin maliyyələşdirilməsi üçün 7810,1 milyon manat və ya xərclərin 29,0 faizi həcmində vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Əsaslı xərclərin tərkib hissəsi olan dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya) xərclərinə növbəti ilin dövlət büdcəsi xərclərindən 4909,0 milyon manat vəsait sərf ediləcəkdir.

2020-ci il dövlət büdcəsinin əsaslı xərclərindən dövlət büdcəsinin müvafiq xərc bölmələrində öz əksini tapmaqla, xüsusi dövlət alışlarının həyata keçirilməsinə, sosial-mədəni və məişət, inzibati, istehsalat təyinatlı layihələrin, bina və qurğuların, yolların yenidən qurulmasına və əsaslı təmirinə, qeyri-maliyyə aktivlərinin (əsas vəsaitlər, bina və tikililər, yaşayış və qeyri-yaşayış binaları) alınmasına müvafiq məbləğdə vəsait yönəldiləcəkdir.

Xarici kredit təşkilatlarından alınan kreditlər hesabına bir sıra infrastruktur və sosial təyinatlı layihələrin və proqramların maliyyələşdirilməsi üçün növbəti ilin dövlət büdcəsindən 951,0 milyon manat vəsait sərf edilməklə yanaşı, həmin layihələrdə Azərbaycan tərəfinin payının ödənilməsi üçün 379,6 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Kənd təsərrüfatı, mənzil və kommunal təsərrüfatı və ətraf mühitin mühafizəsi xərclərinin əsas istiqamətləri

Kənd təsərrüfatı, mənzil və kommunal təsərrüfatı və ətraf mühitin mühafizəsi xərclərinə 2020-ci ilin dövlət büdcəsinin xərclərindən 1450,0 milyon manat vəsait ayrılacaqdır ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 252,2 milyon manat və ya 21,1 faiz çoxdur. Həmin xərclərin dövlət büdcəsinin xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 5,4 faiz təşkil edəcəkdir ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 0,6 faiz-bənd çoxdur.

Kənd təsərrüfatı, baytarlıq, meliorasiya tədbirləri

2020-ci ilin dövlət büdcəsində kənd təsərrüfatı tədbirləri üçün 447,4 milyon manat, baytarlıq tədbirləri üçün 35,4 milyon manat, meliorasiya, irriqasiya və suvarma sistemlərinin maliyyə təminatı üçün 426,0 milyon manat, kənd təsərrüfatı üzrə təcrübə, tətbiqi tədqiqatlar, digər müəssisə və tədbirlər üçün 12,2 milyon manat vəsait proqnozlaşdırılmışdır.

Kənd təsərrüfatı, baytarlıq və meliorasiya xərcləri üzrə ayrılmış vəsaitin 5,0 milyon manatı kənd təsərrüfatı heyvanlarının və bitkilərinin sığortalanması və Aqrar Sığorta Fondunun nizamnamə kapitalının formalaşdırılması ilə bağlı xərclərə, 330,0 milyon manatı kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalının subsidiyalaşdırılması ilə bağlı xərclərə, 97,7 milyon manatı kənd təsərrüfatı sahəsində Dövlət Proqramlarına və digər tədbirlərə dövlət dəstəyi ilə bağlı xərclərə, 7,3 milyon manatı fitosanitar və toxum nəzarəti, bitki sortlarının qeydiyyatı ilə bağlı xərclərə yönəldiləcəkdir.

Yeni subsidiya mexanizminin tətbiqinə müvafiq olaraq fermerlərə kənd təsərrüfatı istehsal vasitələrinin alınmasına sərf olunan xərclərin bir hissəsini kompensasiya etmək məqsədilə bitki becərilən sahənin hər hektarına görə verilən əkin, tədarükçülərə təhvil verilən bitkiçilik məhsulunun hər tonuna görə əkin subsidiyasına əlavə olaraq verilən məhsul, sertifikatlı 1-ci və 2-ci reproduksiyalı toxum və tinglərin satışına görə verilən toxum, yerli heyvanların cins tərkibinin yaxşılaşdırılması, yüksək məhsuldar genetik potensialı olan heyvanların baş sayının artırılması məqsədilə süni mayalanma yolu ilə alınan hər bir sağlam buzova görə verilən heyvan, hər arı ailəsinə (pətəyə) görə verilən arı, ölkədə istehsal edilib tədarükçülərə təhvil verilən yaş baramanın hər kiloqramına görə verilən barama subsidiyalarının, habelə lizinqə verilən və lizinq yolu ilə satılan texnikalara, suvarma sistemləri dəstinə və damazlıq heyvanlara dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına güzəştlərin tətbiqi, kənd təsərrüfatı sahəsində Dövlət Proqramlarının və digər tədbirlərin maliyyələşdirilməsi məqsədilə müvafiq məbləğdə vəsait proqnozlaşdırılır.

Ölkədə kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı yeni torpaq sahələrinin əkin dövriyyəsinə daxil edilməsi, suvarma sahələrinin genişləndirilməsi və digər meliorasiya tədbirlərinin maliyyə təminatı üçün 2020-ci ilin dövlət büdcəsində əlavə olaraq 112,9 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

2020-ci ilin dövlət büdcəsinin kənd təsərrüfatı xərcləri bölməsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri 12,2 milyon manat təşkil edəcəkdir ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 1,1 milyon manat və ya 9,6 faiz çoxdur.

Mənzil və kommunal təsərrüfatı, ətraf mühitin mühafizəsi

2020-ci il dövlət büdcəsində mənzil və kommunal xərcləri üzrə 249,1 milyon manat vəsait proqnozlaşdırılmışdır ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 96,6 milyon manat və ya 63,4 faiz çoxdur. Həmin xərclərin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 0,9 faiz təşkil edəcəkdir ki, bu da 2019-cu ilə nisbətən 0,3 faiz-bənd çoxdur.

Mənzil kommunal xərclərinin 110,6 milyon manatı və ya 44,4 faizi rayon və şəhərlərdə su təsərrüfatının tənzimlənməsi, rayon, şəhər mərkəzlərində və qəsəbələrdə dövlətin balansında olan yaşayış binalarının əsaslı təmiri, abadlıq işlərinin həyata keçirilməsi, yaşıllıqların salınması, onlara xidmət və landşaft quruluşu, küçələrin işıqlandırılması və digər işlərin yerinə yetirilməsinə yönəldiləcəkdir.

Həmin mənbədən dövlət müəssisələrində satış tariflərinin məhsulun maya dəyərindən aşağı olması nəticəsində göstərilən xidmətlərə görə (su və istilik təchizatı, lift təsərrüfatı) yaranmış zərərin örtülməsi üçün “Azərsu” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə 38,0 milyon manat, “Azəristiliktəchizat” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə 33,0 milyon manat, lift təsərrüfatına 5,0 milyon manat subsidiya proqnozlaşdırılmışdır.

Bununla yanaşı, mənzil və kommunal təsərrüfatı xərc bölməsində 20 il və daha çox xidmət etmiş işləyən və ehtiyatda olan hərbi qulluqçuların mənzillə təmin olunması və onlara pul kompensasiyasının verilməsi ilə bağlı xərclər üçün 35,0 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 9,6 milyon manat və ya 37,8 faiz çoxdur.

Dövlət adından yaradılan publik hüquqi şəxslərə dövlət sifarişi ilə dövlət büdcəsi hesabına təyinatlı tədbirlərin həyata keçirilməsi ilə bağlı göstərilən xidmətlərə görə yeni maliyyələşmə mexanizminə müvafiq olaraq məqsədli vəsaitlərin ödənilməsinə 16,5 milyon manat vəsait yönəldiləcəkdir.

2020-ci il dövlət büdcəsində ətraf mühitin və təbiətin mühafizəsi, bioloji zənginliyin qorunması, torpaq və yerquruluşu, hidrometeorologiya, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq və ovçuluq, ərazilərin təmizlənməsi, çirkab suların yığılması və təmizlənməsi, ətraf mühitin mühafizəsi üzrə tətbiqi tədqiqatlar və digər xidmətlər üzrə xərclər üçün 279,9 milyon manat vəsait proqnozlaşdırılmışdır ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 71,0 milyon manat və 34,0 faiz çoxdur. Həmin xərclərin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 1,0 faiz təşkil edəcəkdir ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 0,2 faiz-bənd çoxdur.

Növbəti ilin dövlət büdcəsində ətraf mühitin mühafizəsi xərcləri üçün ayrılan vəsaitin 228,3 milyon manatı ərazilərin təmizlənməsi, çirkab suların yığılması və təmizlənməsi tədbirlərinə, 17,4 milyon manatı meşə təsərrüfatı tədbirlərinə, 12,4 milyon manatı hidrometeorologiya tədbirlərinə, 8,0 milyon manatı bioloji zənginliyin qorunması tədbirlərinə, 2,4 milyon manatı balıqçılıq və ovçuluq tədbirlərinə, 11,3 milyon manatı ətraf mühitin mühafizəsi üzrə tətbiqi tədqiqatlar və digər xidmətlər üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Yaşayış məntəqələrinə aid olan kommunal təyinatlı infrastrukturların bərpası, yenidənqurması və abadlaşdırılması üçün 13,0 milyon manat, "Təmiz Şəhər" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə subsidiya formasında 34,8 milyon manat vəsait ayrılacaqdır.

İqtisadi fəaliyyət və əsas bölmələrə aid edilməyən xidmət xərclərinin istiqamətləri

2020-ci il dövlət büdcəsinin iqtisadi fəaliyyətlə bağlı xərclərinə (dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu xərcləri istisna olmaqla) 693,5 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur. Həmin xərclərin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 2,6 faiz təşkil edəcəkdir.

Növbəti ilin dövlət büdcəsinin iqtisadi fəaliyyətlə bağlı xərclərində nəzərdə tutulan vəsaitin 302,7 milyon manatı nəqliyyat və rabitə xərclərinə, 78,7 milyon manatı iqtisadi və kommersiya fəaliyyətinə, 1,6 milyon manatı tikinti xərclərinə, 17,3 milyon manatı geodeziya və faydalı qazıntılar xərclərinə, 4,7 milyon manatı yanacaq və enerji kompleksi xərclərinə, 1,5 milyon manatı iqtisadi fəaliyyət sahələri üzrə tətbiqi tədqiqatlar xərclərinə, 287,0 milyon manatı iqtisadi fəaliyyətlə bağlı digər xidmətlərin maliyyə təminatı üçün proqnozlaşdırılır.

Nəqliyyat və rabitə xərcləri üçün 2020-ci il dövlət büdcəsindən 302,7 milyon manat vəsait proqnozlaşdırılır.

Həmin məbləğdən (subsidiya və nizamnamə kapitalının artırılması) "Azərbaycan Hava Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti üçün 10,0 milyon manat (Naxçıvan Muxtar Respublikasına edilən aviareyslərə görə yaranmış zərərin ödənilməsi ilə bağlı xərclər), "Bakı Metropoliteni" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti üçün 40,0 milyon manat, "Azərkosmos" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti üçün 28,0 milyon manat, dövlət orqanlarına proqram təminatının alınması ilə bağlı xərclər üçün 40,5 milyon manat, dövlət adından yaradılan publik hüquqi şəxslərə dövlət sifarişi ilə dövlət büdcəsi hesabına təyinatlı tədbirlərin həyata keçirilməsi ilə bağlı xərclər üçün 52,7 milyon manat və digər tədbirlərlə bağlı xərclər üçün 131,5 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

İqtisadi fəaliyyətlə bağlı xərclərdə nəzərdə tutulmuş vəsaitin 142,0 milyon manatı Azərbaycan Respublikasında əhalinin mənzilə olan tələbatının ödənilməsi və vətəndaşların güzəştli şərtlərlə mənzil əldə etmələri məqsədilə sosial mənzillərin tikintisi və ipoteka layihələrinin maliyyələşdirilməsinə, 4,6 milyon manatı Avropa Birliyinin qrantı hesabına aparılan xərclərə, 20,0 milyon manatı qeyri-neft məhsullarının ixracının təşviqi, stimullaşdırılması və bu qəbildən olan digər tədbirlərin maliyyələşməsinə, 5,0 milyon manatı islahatların aparılması ilə bağlı texniki iqtisadi əsaslandırmaların hazırlanması ilə bağlı xərclərə yönələcəkdir.

Ölkədə əlverişli turizm mühitinin formalaşdırılması və turizm növlərinin inkişafı, təbliğat-təşviqat tədbirlərinin keçirilməsi və digər turizm tədbirlərinin maliyyə təminatı üçün növbəti ilin dövlət büdcəsində 58,7 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

2020-ci il dövlət büdcəsində Azərbaycan Respublikasına investisiyaların cəlb edilməsi ilə bağlı xarici ölkələrdə yerləşən və fəaliyyət göstərən xarici ticarət nümayəndəliklərinin saxlanılması xərcləri üçün 3,7 milyon manat vəsait proqnozlaşdırılmışdır.

2020-ci ilin dövlət büdcəsinin iqtisadi fəaliyyətlə bağlı xərcləri bölməsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri 1,2 milyon manat təşkil edəcəkdir.

2020-ci il dövlət büdcəsinin əsas bölmələrə aid edilməyən xərclərində 1794,4 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Əvvəlcədən dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmayan bir sıra zəruri xərclərin maliyyələşdirilməsi üçün 2020-ci il dövlət büdcəsində Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondu üçün 300,0 milyon manat, dövlət büdcəsinin Ehtiyat Fondu üçün 110,0 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

2020-ci ilin dövlət büdcəsində fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması ilə bağlı xərclər üçün 20,0 milyon manat, ünvanlı dövlət sosial yardımı alan aztəminatlı ailələrin əmlakının, dövlətə məxsus əmlakın və dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatlara məxsus nəqliyyat vasitələrinin icbari sığortası ilə bağlı xərclər üçün 20,0 milyon manat, yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqələrinin, biometrik pasportların hazırlanması üçün 45,0 milyon manat məbləğində vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

2020-ci ilin dövlət büdcəsində "Avtomobil Yolları" Məqsədli Büdcə Fondunun xərcləri 322,0 milyon manat təşkil edəcəkdir.

Bələdiyyələrə 2020-ci il dövlət büdcəsindən 5,0 milyon manat dotasiya və 1,2 milyon manat subvensiyanın ayrılması nəzərdə tutulmuşdur.

2020-ci ilin dövlət büdcəsinin əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər bölməsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri 31,0 milyon manat təşkil edəcəkdir ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 25,9 milyon manat və ya 6,1 dəfə çoxdur.

2020-ci ilin dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş xərclərindən Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə, yerli büdcələrə və hüquqi şəxslərə qaytarmaq şərti ilə ssudaların verilməsi üçün vəsait nəzərdə tutulmamışdır.

Dövlət borcunun idarə edilməsi ilə bağlı xərclər

Ölkədə həyata keçirilən iqtisadi islahatların dəstəklənməsi və ayrı-ayrı prioritet layihələrin maliyyələşdirilməsi məqsədilə 2019-cu il 1 iyul tarixinə beynəlxalq maliyyə-bank qurumları və digər kredit təşkilatları ilə 12,2 milyard ABŞ dolları məbləğində kredit sazişləri imzalanmışdır. Bu sazişlər əsasında istifadə olunmuş kreditlər üzrə Azərbaycan Respublikasının xarici dövlət borcunun ümumi məbləği şərti maliyyə öhdəlikləri (təxminən 10,0 %) daxil olmaqla 8,9 milyard ABŞ dolları olmuşdur.

Ölkəyə cəlb edilmiş kreditlərin 67,8 faizini sabit dərəcə ilə olan kreditlər, 32,2 faizini isə dəyişkən dərəcə ilə olan kreditlər təşkil etmişdir. İmzalanmış müqavilələrə uyğun olaraq, xarici dövlət borcunun 41,8 faizi 10 ilə qədər olan müddətdə, 53,1 faizi 10 ildən 20 ilə qədər olan müddətdə, 5,1 faizi isə 20 ildən yuxarı olan müddətdə kreditorlara qaytarılmalıdır.

2019-cu ilin dövlət büdcəsində dövlət borclarına xidmətlə bağlı xərclər üçün 2334,8 milyon manat, o cümlədən daxili dövlət borcuna xidmət üzrə 172,6 milyon manat, xarici dövlət borcuna xidmət üzrə isə 2162,2 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur. Cari ilin 6 ayı ərzində daxili dövlət borcuna xidmət xərcləri üzrə 58,1 milyon manat, xarici dövlət borcuna xidmət xərcləri üzrə isə 712,0 milyon manat vəsait istifadə olunmuşdur.

Cari ilin 6 ayında daxili dövlət borclanmasının yuxarı həddi (limiti) üzrə 97,4 milyon manat, xarici dövlət borclanmasının yuxarı həddi üzrə (limiti) 177,9 milyon manat və il ərzində veriləcək dövlət zəmanətlərinin məbləğinin yuxarı həddi üzrə (limiti) 442,0 milyon manat istifadə edilmişdir.

2020-ci il dövlət büdcəsində dövlət borclarına xidmətlə bağlı xərclər (əsas borc və faizlər üzrə xərclər) üçün 1828,2 milyon manat vəsait nəzərdə tutulur ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 506,6 milyon manat və ya 21,7 faiz azdır. Həmin xərclərin 133,2 milyon manatını daxili dövlət borcuna xidmət xərcləri, 1695,0 milyon manatını isə xarici dövlət borcuna xidmət xərcləri təşkil edir.

Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il üzrə daxili dövlət borclanmasının yuxarı həddi (limiti) 400,0 milyon manat, xarici dövlət borclanmasının yuxarı həddi (limiti) 1000,0 milyon manat və il ərzində veriləcək dövlət zəmanətlərinin məbləğinin yuxarı həddi (limiti) 1000,0 milyon manat məbləğində proqnozlaşdırılır.

Beynəlxalq münasibətlər, beynəlxalq təşkilatlara üzvlükhaqları və digər beynəlxalq fəaliyyətlə bağlı xərclər

2020-ci ildə beynəlxalq münasibətlər və beynəlxalq təşkilatlara üzvlükhaqqı xərcləri üçün dövlət büdcəsi xərclərinin 1,5 faizi həcmində və ya 412,8 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur. Beynəlxalq münasibətlər və beynəlxalq təşkilatlara üzvlükhaqqı xərclərinin 5,0 milyon manatı beynəlxalq maliyyə-kredit təşkilatlarına üzvlükhaqqı xərclərinə, 19,0 milyon manatı beynəlxalq ictimai-siyasi təşkilatlara üzvlükhaqqı xərclərinə (BMT-nin Katibliyi, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı və onun qurumları, Müstəqil Dövlətlər Birliyinə (MDB), Avropa Şurası və onun qurumları, Birləşmiş Nüvə Tədqiqatları İnstitutu və digər təşkilatlar), 145,3 milyon manatı Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəliklərin və konsulluqların saxlanması xərclərinə, 12,0 milyon manatı digər beynəlxalq fəaliyyət, xarici ölkələrə və beynəlxalq təşkilatlara yardımlar üzrə xərclərə yönəldiləcəkdir.

2020-ci ildə beynəlxalq və ölkə səviyyəli tədbirlərin keçirilməsi ilə bağlı xərclərin maliyyələşdirilməsi üçün 231,5 milyon manat vəsait proqnozlaşdırılır.

Dövlət büdcəsinin yerli gəlir və xərcləri

2020-ci il dövlət büdcəsi gəlirlərinin tərkib hissəsi olan yerli gəlirləri (Bakı şəhərinə aid olan hissəsi nəzərə alınmaqla) 797,6 milyon manat məbləğində nəzərdə tutulur ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 58,8 milyon manat və ya 8,0 faiz çoxdur.

2020-ci ildə yerli xərcləri tənzimləmək üçün dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş xərclərindən ayrılan maliyyə yardımının (dotasiyanın) yerli xərclərin tərkibində xüsusi çəkisi 6,2 faiz təşkil edəcəkdir ki, bu da əvvəlki illə müqayisədə 6,1 faiz-bənd azdır.

Növbəti ildə 39 rayon və şəhərlər (Gəncə, Lənkəran, Mingəçevir, Naftalan, Sumqayıt, Şəki, Şirvan, Yevlax şəhərləri və Abşeron, Ağcabədi, Astara, Beyləqan, Bərdə, Biləsuvar, Göyçay, Hacıqabul, Xaçmaz, İmişli, İsmayıllı, Kürdəmir, Qazax, Qəbələ, Quba, Qubadlı, Qusar, Masallı, Neftçala, Saatlı, Sabirabad, Salyan, Siyəzən, Şabran, Şamaxı, Ağsu, Cəlilabad, Daşkəsən, Göygöl, Şəmkir və Tovuz rayonları) xərclərini öz gəlirləri hesabına təmin edəcəklər.

2020-ci ildə dövlət büdcəsinin yerli xərcləri 850,1 milyon manat məbləğində proqnozlaşdırılır ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 7,3 milyon manat və ya 0,9 faiz çoxdur.

Yerli xərclərin 326,1 milyon manatı və ya 38,4 faizi təhsil xərclərinə (məktəbəqədər uşaq müəssisələrinin maliyyələşdirilməsi xərcləri), 170,9 milyon manatı və ya 20,1 faizi ətraf mühitin mühafizəsi xərclərinə (abadlaşdırma xidmətləri haqqının ödənilməsi və təmir işləri ilə bağlı xərclər),

157,0 milyon manatı və ya 18,5 faizi icra hakimiyyəti orqanlarının saxlanılması xərclərinə, 110,6 milyon manatı və ya 13,0 faizi mənzil və kommunal təsərrüfatı xərclərinə, 43,7 milyon manatı və ya 5,1 faizi nəqliyyat və rabitə xərclərinə, 12,9 milyon manatı və ya 1,5 faizi mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən fəaliyyət xərclərinə və 28,9 milyon manatı və ya 3,4 faizi digər xərclərə yönəldiləcəkdir.

İqtisadi təsnifata uyğun olaraq, 2020-ci il dövlət büdcəsinin yerli xərclərində əməyin ödənişi xərcləri 37,9 faiz olmaqla 322,4 milyon manat, iş və xidmətlərin alınması xərcləri 38,2 faiz olmaqla 324,4 milyon manat, malların satınalınması ilə bağlı xərclər 10,6 faiz olmaqla 90,6 milyon manat, qeyri-maliyyə aktivlərinə aid olan xərclər 9,9 faiz olmaqla 83,9 milyon manat, subsidiyalar 3,1 faiz olmaqla 26,5 milyon manat və sosial ödənişlər xərcləri 0,3 faiz olmaqla 2,2 milyon manat təşkil edəcəkdir.

Dövlət büdcəsi kəsirinin yuxarı həddi və onun maliyyələşdirilməsi

2020-ci ildə dövlət büdcəsinin kəsirinin yuxarı həddi 2760,2 milyon manat məbləğində nəzərdə tutulur. 2020-ci ildə dövlət büdcəsi kəsirinin ÜDM-ə nisbəti 3,3 faiz təşkil edəcəkdir ki, bu da əvvəlki illə müqayisədə 0,7 faiz-bənd çoxdur.

Kəsirin maliyyələşdirilməsi xaricdən cəlb edilən kreditlər, qiymətli kağızların yerləşdirilməsindən, vahid xəzinə hesabının qalığı və özəlləşmədən daxilolmalar hesabına həyata keçiriləcəkdir.

6. 2020-ci il üçün icmal büdcə haqqında icmal məlumat

İcmal büdcənin gəlir və xərclərinin əsas istiqamətləri

Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il icmal büdcəsinin gəlirləri 27552,0 milyon manat, icmal büdcənin xərcləri 29488,1 milyon manat olacaqdır ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 2117,2 milyon manat və ya 7,7 faiz çoxdur.

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun 2020-ci il üçün büdcəsinin gəlirləri 12384,1 milyon manat nəzərdə tutulur.

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun 2020-ci il üçün büdcəsinin xərcləri 11560,0 milyon manat təşkil edəcəkdir ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 4,3 milyon manat azdır.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə transfertin yuxarı həddi 11350,0 milyon manat səviyyəsində nəzərdə tutulur ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 14,3 milyon manat və ya 0,1 faiz azdır.

Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiəsi Fondunun gəlirləri və xərcləri bərabər olaraq 4825,5 milyon manat məbləğində proqnozlaşdırılır.

Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiəsi Fondunun büdcəsinin balanslaşdırılması məqsədilə dövlət büdcəsinin öhdəliklərinin maliyyələşdirilməsi üçün ayrılan vəsait 1426,9 milyon manat təşkil edəcəkdir ki, bu da cari ilin proqnozu ilə müqayisədə 74,2 milyon manat və ya 5,5 faiz çoxdur.

İşsizlikdən Sığorta Fondunun gəlirləri və xərcləri bərabər olaraq 128,2 milyon manat nəzərdə tutulur ki, bu da cari ilin proqnozu ilə müqayisədə 29,7 milyon manat və ya 30,2 faiz çoxdur.

İcmal büdcənin tərkib hissəsi olan **Naxçıvan Muxtar Respublikasının** büdcəsinin gəlir və xərcləri bərabər olaraq 482,1 milyon manat proqnozlaşdırılır ki, bu da 2019-cu illə müqayisədə 98,4 milyon manat və ya 25,6 faiz çoxdur.

İcmal büdcənin gəlirləri : 27552,0 mln. manat

Dövlət büdcəsinin gəlirləri	**24 134,5 mln. manat** *o cümlədən 11 350,0 mln. manatını Dövlət Neft Fondundan transfertlər təşkil edəcək*
Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinin gəlirləri	**482,1 mln. manat** *o cümlədən 368,9 mln. manatını dövlət büdcəsindən verilən dotasiya təşkil edəcək.*
Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun gəlirləri	**4 825,5 mln. manat**
İşsizlikdən sığorta fondu	**128,2 mln. manat**
Dövlət Neft Fondunun gəlirləri	**12 384,1 mln. manat**

İcmal büdcənin xərcləri : 29 488,1 mln. manat

Dövlət büdcəsinin xərcləri	**26 894,7 mln. manat**
Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinin xərcləri	**482,1 mln. manat**

Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun xərcləri	**4 825,5 mln.manat**
İşsizlikdən sığorta fondu	**128,2 mln. manat**
Dövlət Neft Fondunun xərcləri	**11 560,0 mln. manat**

Qeyd: 2020-ci ilin icmal büdcəsinin gəlir və xərclərindən aşağıda qeyd olunan məbləğlər çıxarılır:

- *11 350,0 mln. manat (Dövlət Neft Fondundan ediləcək transfert);*
- *368,9 mln. manat (dövlət büdcəsindən Naxçıvan Muxtar Respublikasına verilən dotasiya);*
- *1 426,9 mln. manat (dövlət büdcəsindən Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna transfert)*
- *1 238,8 mln. manat (Dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ayırmaları)*
- *17,8 mln. manat (Dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların İşsizlikdən sığorta fonduna ayrılan vəsait)*

İcmal büdcənin kəsiri

2020-ci ilin icmal büdcəsinin kəsiri 1936,1 milyon manat təşkil etməklə proqnozlaşdırılan ÜDM-in 2,3 faizinə bərabər olacaqdır.

7. 2020-ci il və ortamüddətli dövr üçün əsas fiskal risklər

2020-ci il və ortamüddətli dövrdə dövlət maliyyəsi bir sıra daxili və xarici amillərə bağlı fiskal risklərlə qarşılaşa bilər ki, bu risklərin sırasına da əsasən neftin qiyməti, ticarət tərəfdaşlarında iqtisadi aktivliyin azalması, bank-maliyyə sistemindəki çağırışlar, iri dövlət müəssisələrinin maliyyə vəziyyəti və borc öhdəlikləri kimi məsələləri daxil etmək olar.

Beynəlxalq əmtəə bazarlarında enerji daşıyıcıları, o cümlədən neftin qiymətlərinin dəyişkənliyi ortamüddətli dövrdə dövlət və icmal büdcələrinin gəlirlərinə təsir edəcək əsas amillərdəndir. Qeyd etmək lazımdır ki, icmal büdcə gəlirlərinin 52,7 faizi neft gəlirləri hesabına formalaşdığına görə neft qiymətlərindəki mümkün azalma icmal büdcə gəlirlərinin azalmasına və icmal büdcə kəsirinin artmasına təsir edəcəkdir. 2020-ci il üçün icmal büdcə gəlirlərinin hesablanması zamanı 55 ABŞ dolları səviyyəsində nəzərdə tutulan neftin bir barrelinin satış qiyməti 40 ABŞ dollarına enərsə, icmal büdcə gəlirləri proqnoz göstərici ilə müqayisədə 16,6 faiz azala bilər.

Bununla yanaşı, 2020-ci ildə neftin qiymətlərindəki mümkün azalmanın dövlət büdcəsinə əhəmiyyətli təsiri gözlənilmir. Belə ki, dövlət büdcəsinin neft gəlirlərinin əsas hissəsini Dövlət Neft Fondundan transfert təşkil edir ki, bu məbləğ də büdcə tərtibi zamanı xarici valyutada deyil, manat ifadəsində müəyyən olunmuşdur. Büdcə gəlirlərinin hesablanması zamanı 55 ABŞ dolları səviyyəsində nəzərdə tutulan neftin bir barrelinin satış qiyməti 40 ABŞ dollarına enərsə, dövlət büdcəsinin gəlirləri proqnozla müqayisədə cəmi 1,6 faiz azala bilər ki, bu azalmanın da 1,3 faizi birbaşa neft-qaz sektorundan olan gəlirlərin azalması, 0,3 faizi isə neftin qiymətindəki azalmanın dolayı yolla qeyri neft-qaz sektoruna təsirləri nəticəsində ola bilər.

Neftin qiymətlərinin enişi ortamüddətli dövrdə də davam edərsə, bunun dövlət büdcəsinin gəlirlərinə mənfi təsiri daha əhəmiyyətli ola bilər. Belə ki, büdcə qaydasına əsasən xərclənə bilən neft gəlirlərinin yuxarı həddi (habelə, Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə transfertin yuxarı həddi), ölkənin xalis maliyyə aktivləri və icmal büdcənin proqnozlaşdırılan neft gəlirləri əsasında müəyyən olunur ki, ortamüddətli dövrdə icmal büdcənin neftin gəlirlərinin azalması Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə transfertin məbləğini azaltmaqla, dövlət büdcəsinin neftin gəlirlərinə təsir edə bilər.

Regionda geosiyasi gərginliklərin artması, bir sıra əsas ticarət tərəfdaşlarına sanksiyaların tətbiqi büdcə gəlirlərinə təsir edə biləcək risklərdəndir. Belə ki, əsas ticarət tərəfdaşı ölkələrin iqtisadiyyatlarında aktivliyin azalması ölkənin qeyri-neft sektorunun inkişafına, o cümlədən qeyri-neft ixracına mənfi təsir göstərməklə bu sahədən olan büdcə daxilolmalarının azalmasına gətirib çıxara bilər.

Ortamüddətli dövrdə qarşılaşıla biləcək digər fiskal risk amili ölkənin maliyyə-bank sisteminin ölkə iqtisadiyyatının kreditləşməsində zəif iştirakı və maliyyə-bank sisteminin bəzi seqmentlərində kövrəkliyin qalmasıdır. Belə ki, bankların iqtisadiyyatda özəl investisiyaların maliyyələşdirilməsində rolu hələ də məhduddur və ümumi kreditləşmədə yüksək faizli istehlak kreditlərinin xüsusi çəkisi artmaqda davam etməkdədir. İnvestisiya kreditləşməsinin məhdud həcmi ölkənin qeyri-neft sektorunun inkişafına mənfi təsir göstərməklə, bu sektordan olan büdcə daxilolmalarını azalda bilər.

Digər tərəfdən, məlum olduğu kimi, cari ildə "Əmanətlərin tam sığortalanması haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununa müvafiq dəyişiklik edilərək, əmanətlərin tam sığortalanması daha bir il müddətinə uzadılmışdır. Bununla əlaqədar, maliyyə-bank sistemində yarana biləcək öhdəliklər dövlət büdcəsi qarşısında əlavə maliyyə yükü yarada bilər.

İri dövlət şirkətlərinin birbaşa və dövlət təminatlı borcları ortamüddətli dövrdə büdcə dayanıqlılığına təsir edəcək risk amili olaraq qalmaqdadır. Xüsusilə bir sıra dövlət şirkətlərinin gəlirlərinin azalması və zərərlə fəaliyyət göstərməsi fonunda bu şərti öhdəliklərinin materilizasiyası büdcəyə əlavə maliyyə yükü gətirməklə həm büdcə, həm də borc dayanıqlılığına mənfi təsir göstərə bilər.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il dövlət büdcəsi haqqında

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 5-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır:**

Maddə 1. Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il dövlət büdcəsinin gəlirləri 24 134 500,0 min manat, xərcləri 26 894 700,0 min manat (o cümlədən, mərkəzləşdirilmiş gəlirləri 23 336 950,0 min manat, yerli gəlirləri 797 550,0 min manat, mərkəzləşdirilmiş xərcləri 26 044 596,0 min manat, yerli xərcləri 850 104,0 min manat) məbləğində təsdiq edilsin.

Maddə 2. Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il dövlət büdcəsinin gəlirləri mədaxil mənbələri üzrə aşağıdakı məbləğlərdə nəzərdə tutulsun:

Sıra №-si	Gəlirlərin mənbələri	Məbləğ (min manatla)
1	2	3
2.1.	Fiziki şəxslərin gəlir vergisi	1 175 000,0
2.2.	Hüquqi şəxslərin mənfəət (gəlir) vergisi	2 656 500,0
2.3.	Hüquqi şəxslərin torpaq vergisi	45 000,0
2.4.	Hüquqi şəxslərin əmlak vergisi	211 000,0
2.5.	Əlavə dəyər vergisi	4 735 000,0
2.5.1.	Azərbaycan Respublikasının ərazisinə malların idxalına görə əlavə dəyər vergisi	2 705 000,0
2.6.	Sadələşdirilmiş vergi	380 000,0
2.7.	Aksizlər	1 049 000,0
2.7.1.	Azərbaycan Respublikasının ərazisinə malların idxalına görə aksizlər	300 000,0
2.8.	Yol vergisi	121 000,0
2.8.1.	Azərbaycan Respublikasının ərazisinə idxal olunan yanacağa görə və xarici dövlətlərin avtonəqliyyat vasitələri sahibləri tərəfindən ödənilən yol vergisi	45 000,0
2.9.	Mədən vergisi	134 500,0
2.10.	Gömrük rüsumları	950 000,0
2.11.	Azərbaycan Respublikasında istehsal edilən və qiymətləri tənzimlənən məhsulların kontrakt (satış) qiyməti ilə (ixrac xərcləri çıxılmaqla) ölkədaxili topdansatış qiyməti arasındakı fərqdən yığımlar	220 000,0
2.12.	Xarici dövlətlərə verilmiş kreditlər üzrə daxilolmalar	2 381,0
2.13.	Səhmlərində dövlətin payı olan müəssisələrdən alınan dividendlər	2 780,0

2.14.	Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqandan (qurumdan) daxilolmalar (transfertin yuxarı həddi)	11 350 000,0
2.15.	Dövlət əmlakının icarəyə verilməsindən daxilolmalar	8 000,0
2.16.	Dövlət mülkiyyətində olan torpaqların icarəyə verilməsindən daxilolmalar	8 000,0
2.17.	Dövlət rüsumu	190 000,0
2.18.	Büdcə təşkilatlarının ödənişli xidmətlərindən daxilolmalar	839 500,0
2.19.	Sair daxilolmalar	56 839,0

Maddə 3. Müəyyən edilsin ki, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fondu dövlət büdcəsinin aşağıdakı mədaxil mənbələri hesabına formalaşır:

(min manatla)

3.1.	Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fondu	322 000,0
3.1.1.	yol vergisi	121 000,0
3.1.2.	mülkiyyətində və ya istifadəsində olan avtonəqliyyat vasitələri ilə sərnişin və yük daşımalarını həyata keçirən şəxslər tərəfindən ödənilən sadələşdirilmiş vergi	7 000,0
3.1.3.	idxal olunan minik avtomobillərinə tətbiq edilən aksizlər	50 000,0
3.1.4.	idxal olunan avtonəqliyyat vasitələrinə tətbiq edilən gömrük rüsumu	90 400,0
3.1.5.	Azərbaycan Respublikasının ərazisində beynəlxalq avtomobil daşımalarını tənzimləyən icazənin verilməsi üçün tutulan dövlət rüsumu	13 300,0
3.1.6.	nəqliyyat vasitələrinin, o cümlədən motonəqliyyat vasitələrinin, qoşquların və yarımqoşquların texniki baxışdan keçirilməsi üçün tutulan dövlət rüsumu	18 300,0
3.1.7.	Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş gəlirlərindən ayrılan vəsait	22 000,0

Maddə 4. Azərbaycan Respublikasında istehsal edilən və qiymətləri tənzimlənən məhsulların ixracı zamanı məhsulların kontrakt (satış) qiyməti ilə (ixracla bağlı xərclər çıxılmaqla) ölkədaxili topdansatış qiyməti arasındakı fərqdən dövlət büdcəsinə 30 faiz həcmində yığım tutulur və bu yığımlar vergi ödəyicisinin vergilər, faizlər, maliyyə sanksiyaları və inzibati cərimələr üzrə digər borclarının ödənilməsinə aid edilmir.

Maddə 5. Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş gəlirləri aşağıdakı mənbələr hesabına formalaşdırılır:

5.1. bu Qanunun 9-cu maddəsi ilə 2020-ci il üçün hər bir şəhər və rayon üzrə müəyyən edilmiş gəlirlərin müvafiq şəhər və rayonların yerli xərclərindən artıq olan hissəsi (müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fonduna aid edilənlərdən başqa);

5.2. gömrük rüsumları, Azərbaycan Respublikasının ərazisinə malların idxalına görə əlavə dəyər vergisi və aksiz (Naxçıvan Muxtar Respublikasının gömrük orqanları tərəfindən

toplanılanlardan başqa), dövlət əmlakının icarəyə verilməsindən daxilolmalar, xarici dövlətlərə verilmiş kreditlər üzrə daxilolmalar, səhmlərində dövlətin payı olan müəssisələrdən alınan dividendlər, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqandan (qurumdan) daxilolmalar, sair daxilolmalar, dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş xərclərindən maliyyələşdirilən büdcə təşkilatlarının ödənişli xidmətlərindən daxilolmalar, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fondunun gəlirləri tam həcmdə.

Maddə 6. Bu Qanunun 9-cu maddəsi ilə 2020-ci il üçün hər bir şəhər və rayon üzrə müəyyən edilmiş gəlirlərin müvafiq şəhər və rayonların yerli xərclərindən artıq olmayan hissəsi onların yerli gəlirlərinin formalaşdırılmasına yönəldilir.

Maddə 7. Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il dövlət büdcəsinin xərcləri funksional təsnifatın bölmə və köməkçi bölmələri səviyyəsində aşağıdakı məqsədlərə yönəldilir:

Sıra №-si	Xərclərin istiqamətləri	Məbləğ (manatla)
1	2	3
7.1.	Ümumi dövlət xidmətləri	4 009 674 814,0
7.1.1.	qanunvericilik və icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanlarının fəaliyyəti	1 124 012 690,0
7.1.2.	beynəlxalq münasibətlər	400 800 000,0
7.1.3.	xarici yardımlar	12 000 000,0
7.1.4.	elm	193 662 887,0
7.1.5.	seçkilərin keçirilməsi və statistika tədbirləri	75 948 025,0
7.1.6.	büdcələrarası transfertlər	375 090 000,0
7.1.6.1.	yerli (bələdiyyələr) büdcələrə verilən dotasiya	5 000 000,0
7.1.6.2.	yerli (bələdiyyələr) büdcələrə verilən subvensiya	1 200 000,0
7.1.6.3.	Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə verilən dotasiya	368 890 000,0
7.1.7	dövlət borcu	1 828 161 212,0
7.2.	Müdafiə və milli təhlükəsizlik	3 853 585 721,0
7.2.1	müdafiə qüvvələri	1 722 854 459,0
7.2.2.	milli təhlükəsizlik	235 651 063,0
7.2.3.	sərhəd xidməti	285 189 961,0
7.2.4.	müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	3 890 602 ,0
7.2.5.	müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsinə aid edilən digər fəaliyyətlər	1 605 999 636,0
7.3.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq	1 970 437 123,0
7.3.1.	məhkəmə hakimiyyəti	105 845 815,0
7.3.2.	hüquq-mühafizə	1 474 160 839,0
7.3.3.	prokurorluq	68 168 696,0
7.3.4.	hüquqi yardım	5 540 450,0

7.3.5.	məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq sahələrinə aid edilən digər fəaliyyətlər	316 721 323,0
7.4.	Təhsil	3 155 797 681,0
7.4.1.	məktəbəqədər təhsil	323 108 486,0
7.4.2.	ümumi təhsil	1 705 352 803,0
7.4.3.	peşə təhsili	53 959 508,0
7.4.4.	orta ixtisas təhsili	74 341 607,0
7.4.5.	ali təhsil	49 198 286,0
7.4.6.	əlavə təhsil	4 362 063,0
7.4.7.	təhsil sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	4 922 874,0
7.4.8.	təhsil sahəsində digər müəssisə və tədbirlər	940 552 054,0
7.5.	Səhiyyə	1 369 011 949,0
7.5.1.	xəstəxanalar	160 510 010,0
7.5.2.	diaqnostika, profilaktika və qan xidməti ilə bağlı fəaliyyətlər	2 619 946,0
7.5.3.	səhiyyə sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	9 430 620,0
7.5.4.	səhiyyə sahəsində proqramlar və digər xidmətlər	1 196 451 373,0
7.6.	Sosial müdafiə və sosial təminat	3 244 591 912,0
7.6.1.	sosial müdafiə	254 290 750,0
7.6.2.	sosial təminat	52 683 746,0
7.6.3.	sosial müdafiə və sosial təminat sahələri üzrə tətbiqi tədqiqatlar	60 000,0
7.6.4.	sosial müdafiə və sosial təminat sahələri üzrə digər müəssisə və tədbirlər	2 937 557 416,0
7.6.4.1.	sosial təminatı və müdafiəni həyata keçirən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının büdcəsinin balanslaşdırılması məqsədilə dövlət büdcəsinin öhdəliklərinin maliyyələşdirilməsi üçün ayrılan vəsait	1 426 914 030,0
7.7.	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət	441 921 500,0
7.7.1.	mədəniyyət və incəsənət sahəsində fəaliyyət	178 714 885 ,0
7.7.2.	televiziya, radio və nəşriyyat	51 975 598,0
7.7.3.	bədən tərbiyəsi və gənclər siyasəti	55 050 241,0
7.7.4.	mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti sahəsinə aid olan digər müəssisə və tədbirlər	156 180 776,0
7.8.	Mənzil və kommunal təsərrüfatı	249 112 093,0
7.8.1.	mənzil	32 691 008,0
7.8.2.	kommunal təsərrüfatı	96 658 484,0
7.8.3.	su təsərrüfatı	42 561 000,0
7.8.4.	mənzil və kommunal təsərrüfatı ilə bağlı digər xidmətlər	77 201 601,0
7.9.	Kənd təsərrüfatı	920 990 081,0
7.9.1.	kənd təsərrüfatı tədbirləri	447 361 919,0
7.9.2.	Baytarlıq	35 400 000,0

7.9.3.	Meliorasiya	426 001 762,0
7.9.4.	kənd təsərrüfatı üzrə digər müəssisə və tədbirlər	12 226 400,0
7.10.	Ətraf mühitin mühafizəsi	279 886 365,0
7.10.1.	bioloji zənginliyin qorunması	7 993 619,0
7.10.2.	hidrometeorologiya tədbirləri	12 366 533,0
7.10.3.	meşə təsərrüfatı	17 445 817,0
7.10.4.	balıqçılıq və ovçuluq	2 442 216,0
7.10.5.	ərazilərin təmizlənməsi, çirkab suların yığılması və təmizlənməsi	228 339 180,0
7.10.6.	ətraf mühitin mühafizəsi sahəsinə aid edilən digər xidmətlər	11 299 000,0
7.11.	İqtisadi fəaliyyət	5 602 460 298,0
7.11.1.	nəqliyyat və rabitə	302 704 248,0
7.11.2.	iqtisadi və kommersiya fəaliyyəti	78 653 409,0
7.11.3.	tikinti və şəhərsalma	4 910 561 800,0
7.11.3.1.	dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu	4 909 000 000,0
7.11.4.	geodeziya və faydalı qazıntılar	17 300 000,0
7.11.5.	yanacaq və enerji kompleksi	4 700 000,0
7.11.6.	iqtisadi fəaliyyət sahələri üzrə tətbiqi tədqiqatlar	1 500 000,0
7.11.7.	iqtisadi fəaliyyət ilə bağlı digər xidmətlər	287 040 841,0
7.12.	Əsas bölmələrə aid edilməyən xərclər	1 797 230 463,0
7.12.1.	ehtiyat fondları	410 000 000,0
7.12.1.1.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondu	300 000 000,0
7.12.1.2.	Dövlət büdcəsinin ehtiyat fondu	110 000 000,0
7.12.2.	məqsədli büdcə fondları	322 000 000,0
7.12.2.1.	müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fondu	322 000 000,0
7.12.3.	valyuta konvertasiyası	4 000 000,0
7.12.4.	əsas bölmələrə aid edilməyən tədbirlər üzrə digər fəaliyyət	1 061 230 463,0
7.12.4.1.	fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması ilə bağlı xərclər	20 000 000,0
7.12.4.2.	sosial-iqtisadi islahatlar və digər tədbirlər üzrə xərclər	1 041 230 463,0

Maddə 8. Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il dövlət büdcəsinin xərcləri funksional və iqtisadi təsnifatın paraqrafları səviyyəsində bu Qanunun əlavəsində verilmiş məbləğlərdə təsdiq edilsin.

Maddə 9. Azərbaycan Respublikasının şəhər və rayonları üzrə gəlirlər 7.875.000.000,0 manat, o cümlədən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fonduna aid olan məbləğ 114.600.000,0 manat, yerli xərclər 850.104.000,0 manat, gəlirlərin yerli xərclərdən artıq olan və mərkəzləşdirilmiş gəlirlərə aid edilən hissəsinin məbləği 6.962.850.000,0 manat, yerli gəlir və xərcləri tənzimləmək üçün mərkəzləşdirilmiş xərclərdən ayrılması nəzərdə tutulan vəsaitin yuxarı həddi 52.554.000,0 manat məbləğində təsdiq edilsin.

(manatla)

№	Şəhər və rayonların adı	Gəlirlər		Yerli xərclər	Gəlirlərin yerli xərclərdən artıq olan və mərkəzləşdirilmiş gəlirlərə aid edilən hissəsinin aşağı həddi	Yerli gəlir və xərcləri tənzimlə-mək üçün mərkəzləş-dirilmiş xərclərdən ayrılması nəzərdə tutulan vəsaitin yuxarı həddi
		Cəmi	o cümlədən Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fonduna aid olan məbləğ			
	Şəhərlər:					
1	Bakı	7 034 594 000	87 224 000	333 500 000	6 613 870 000	0
2	Gəncə	59 957 000	1 048 000	35 958 000	22 951 000	0
3	Lənkəran	22 234 000	1 588 000	13 973 000	6 673 000	0
4	Mingəçevir	26 888 000	75 000	19 555 000	7 258 000	0
5	Naftalan	5 178 000	2 000	3 289 000	1 887 000	0
6	Sumqayıt	128 147 000	1 649 000	45 356 000	81 142 000	0
7	Şəki	25 796 000	1 268 000	12 880 000	11 648 000	0
8	Şirvan	22 887 000	983 000	6 130 000	15 774 000	0
9	Yevlax	17 928 000	1 683 000	9 470 000	6 775 000	0
10	Xankəndi					
	Rayonlar:					
11	Abşeron	52 087 000	166 000	17 140 000	34 781 000	0
12	Ağcabədi	14 483 000	997 000	9 660 000	3 826 000	0
13	Ağdam	5 209 000	33 000	10 199 000	0	5 023 000
14	Ağdaş	6 297 000	19 000	7 566 000	0	1 288 000
15	Ağstafa	6 411 000	48 000	7 644 000	0	1 281 000
16	Ağsu	7 162 000	581 000	5 109 000	1 472 000	0
17	Astara	14 309 000	4 013 000	5 747 000	4 549 000	0
18	Balakən	5 655 000	1 222 000	6 371 000	0	1 938 000
19	Beyləqan	10 368 000	34 000	6 320 000	4 014 000	0
20	Bərdə	15 309 000	55 000	8 895 000	6 359 000	0
21	Biləsuvar	9 755 000	1 516 000	5 082 000	3 157 000	0
22	Cəbrayıl	1 298 000	15 000	3 513 000	0	2 230 000
23	Cəlilabad	8 928 000	35 000	8 107 000	786 000	0
24	Daşkəsən	3 792 000	2 000	3 790 000	0	0
25	Füzuli	7 438 000	19 000	10 067 000	0	2 648 000
26	Gədəbəy	6 040 000	38 000	7 047 000	0	1 045 000
27	Goranboy	5 502 000	17 000	8 840 000	0	3 355 000
28	Göyçay	11 130 000	23 000	7 967 000	3 140 000	0
29	Göygöl	12 202 000	8 000	6 771 000	5 423 000	0

30	Hacıqabul	7 045 000	10 000	3 507 000	3 528 000	0
31	Xaçmaz	31 518 000	3 408 000	9 056 000	19 054 000	0
32	Xızı	2 578 000	4 000	3 030 000	0	456 000
33	Xocalı	460 000	3 000	1 658 000	0	1 201 000
34	Xocavənd	740 000	35 000	2 211 000	0	1 506 000
35	İmişli	27 666 000	659 000	5 894 000	21 113 000	0
36	İsmayıllı	10 019 000	12 000	5 877 000	4 130 000	0
37	Kəlbəcər	1 401 000	3 000	4 323 000	0	2 925 000
38	Kürdəmir	9 158 000	18 000	5 255 000	3 885 000	0
39	Qax	4 339 000	17 000	9 322 000	0	5 000 000
40	Qazax	12 352 000	27 000	7 817 000	4 508 000	0
41	Qəbələ	21 151 000	24 000	7 569 000	13 558 000	0
42	Qobustan	3 469 000	5 000	3 978 000	0	514 000
43	Quba	20 017 000	64 000	7 404 000	12 549 000	0
44	Qubadlı	3 222 000	4 000	3 218 000	0	0
45	Qusar	10 497 000	28 000	5 711 000	4 758 000	0
46	Laçın	2 368 000	73 000	4 981 000	0	2 686 000
47	Lerik	2 806 000	5 000	5 188 000	0	2 387 000
48	Masallı	10 973 000	35 000	7 810 000	3 128 000	0
49	Neftçala	8 989 000	28 000	5 970 000	2 991 000	0
50	Oğuz	3 362 000	30 000	5 449 000	0	2 117 000
51	Saatlı	11 558 000	9 000	8 052 000	3 497 000	0
52	Sabirabad	12 774 000	18 000	6 384 000	6 372 000	0
53	Salyan	14 131 000	24 000	6 824 000	7 283 000	0
54	Samux	3 555 000	15 000	5 321 000	0	1 781 000
55	Siyəzən	4 572 000	16 000	3 655 000	901 000	0
56	Şabran	6 542 000	19 000	3 964 000	2 559 000	0
57	Şamaxı	11 872 000	16 000	8 027 000	3 829 000	0
58	Şəmkir	19 421 000	59 000	13 894 000	5 468 000	0
59	Şuşa	1 387 000	2 000	2 243 000	0	858 000
60	Tərtər	5 848 000	16 000	8 645 000	0	2 813 000
61	Tovuz	20 845 000	5 448 000	11 143 000	4 254 000	0
62	Ucar	4 939 000	16 000	5 876 000	0	953 000
63	Yardımlı	2 745 000	8 000	4 668 000	0	1 931 000
64	Zaqatala	8 548 000	65 000	10 978 000	0	2 495 000
65	Zəngilan	1 902 000	4 000	2 825 000	0	927 000
66	Zərdab	3 247 000	12 000	6 431 000	0	3 196 000
	Cəmi:	**7 875 000 000**	**114 600 000**	**850 104 000**	**6 962 850 000**	**52 554 000**

Maddə 10. Bu Qanunun 9-cu maddəsi ilə müəyyən edilmiş yerli xərclərin maliyyələşdirilməsi məqsədilə şəhər və rayonların gəlirləri, həmçinin yerli gəlir və xərcləri tənzimləmək üçün ayrılan vəsaitin yuxarı həddi yerli xərcləri təmin etmədikdə, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) həmin şəhər və rayonlara, onların xərclərinin 10 faizindən çox olmayan hissəsi qədər dövlət büdcəsindən vəsait ayırır.

Maddə 11. Azərbaycan Respublikasının 2020-ci ildə dövlət daxili və xarici borclarına xidmətlərlə bağlı xərclərin yuxarı hədləri aşağıdakı kimi təsdiq edilsin:

(manatla)

11.1.	Daxili dövlət borcu üzrə o cümlədən	**133.148.334,0**
	faiz ödənişləri	120.151.349,0
11.2.	Xarici dövlət borcu üzrə o cümlədən	**1.695.012.878,0**
	faiz ödənişləri	517.885.588,0

Maddə 12. Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il üzrə daxili dövlət borclanmasının yuxarı həddi (limiti) 400 000,0 min manat, xarici dövlət borclanmasının yuxarı həddi (limiti) 1 000 000,0 min manat təsdiq edilsin. İl ərzində veriləcək dövlət zəmanətlərinin məbləğinin yuxarı həddi (limiti) 1 000 000,0 min manat məbləğində təsdiq edilsin.

Maddə 13. Dövlət büdcəsinin icrası prosesində "Büdcə sistemi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 7-ci maddəsinə əsasən müdafiə olunan xərc maddələri ilk növbədə, digər xərc maddələri isə dövlət büdcəsinin gəlirləri və kəsirinin maliyyələşdirilməsi mənbələri üzrə daxilolmaların vəziyyətindən asılı olaraq maliyyələşdirilir.

Maddə 14. Dövlət büdcəsi kəsirinin yuxarı həddi 2 760 200,0 min manat məbləğində təsdiq edilsin. Onun maliyyələşdirilməsi özəlləşdirmədən, digər mənbələrdən daxilolmalar (daxili və xarici borclanma, 2020-ci ilin 1 yanvar tarixinə dövlət büdcəsinin vahid xəzinə hesabının qalığı) hesabına həyata keçirilsin.

Maddə 15. Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il icmal büdcəsinin xərclərinin yuxarı həddinin məbləği 29 488 124,1 min manat müəyyən edilsin.

Maddə 16. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) gəlirləri nəzərə alınmadan, Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il icmal büdcəsi kəsirinin yuxarı həddinin məbləği 14 320 200,0 min manat məbləğində müəyyən edilsin.

Maddə 17. Bu Qanun 2020-ci il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, " 29 " noyabr 2019-cu il
№ 1696-VQ

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN FƏRMANI

"Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi ilə bağlı bir sıra məsələlər barədə

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il 29 noyabr tarixli 1696-VQ nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram:**

1. "Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 7-ci maddəsi ilə funksional təsnifatın bölmə və köməkçi bölmələri səviyyəsində ayrılan vəsaitin məbləği inzibati təsnifata uyğun olaraq dövlət büdcəsindən maliyyələşən, maliyyə yardımı alan təşkilatlar və tədbirlər üzrə aşağıdakı qaydada təsdiq edilsin:

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
1.1.	Ümumi dövlət xidmətləri	4 009 674 814,0	3 851 707 796,0	157 967 018,0
1.1.1.	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanlarının fəaliyyəti	1 124 012 690,0	967 062 019,0	156 950 671,0
1.1.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi	46 388 015,0	46 388 015,0	
1.1.1.2.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası	127 701 045,0	127 701 045,0	
1.1.1.3.	Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti	12 722 766,0	12 722 766,0	
1.1.1.4.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	10 830 218,0	10 830 218,0	
1.1.1.5.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Dövlət Ekoloji Təhlükəsizlik Xidməti	1 041 699,0	1 041 699,0	
1.1.1.6.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər	879 481,0	879 481,0	

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdiril-miş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
	Nazirliyi yanında Meşələrin İnkişafı Xidməti			
1.1.1.7.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Milli Hidrometeorologiya Xidməti	875 860,0	875 860,0	
1.1.1.8.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Bioloji Müxtəlifliyin Qorunması Xidməti	739 671,0	739 671,0	
1.1.1.9.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	8 299 882,0	8 299 882,0	
1.1.1.10.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidməti	4 445 251,0	4 445 251,0	
1.1.1.11.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Xidməti	677 282,0	677 282,0	
1.1.1.12.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	10 338 716,0	4 466 065,0	5 872 651,0
1.1.1.13.	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi	20 416 632,0	20 416 632,0	
1.1.1.14.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi	11 791 328,0	11 791 328,0	
1.1.1.15.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidməti	3 578 781,0	3 578 781,0	
1.1.1.16.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	21 696 316,0	21 696 316,0	
1.1.1.17.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	1 204 526,0	1 204 526,0	

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdiril-miş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
	yanında Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyi			
1.1.1.18.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Xidmətlər Agentliyi	2 413 732,0	2 413 732,0	
1.1.1.19.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	26 942 630,0	26 942 630,0	
1.1.1.20.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi yanında Dövlət Xəzinədarlıq Agentliyi	4 993 230,0	4 993 230,0	
1.1.1.21.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi yanında Dövlət Borcunun və Maliyyə Öhdəliklərinin İdarə Edilməsi Agentliyi	727 491,0	727 491,0	
1.1.1.22.	Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Maliyyə Nəzarəti Xidməti	2 389 892,0	2 389 892,0	
1.1.1.23.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	7 857 157,0	7 857 157,0	
1.1.1.24.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidməti	879 241,0	879 241,0	
1.1.1.25.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi	5 403 797,0	5 403 797,0	
1.1.1.26.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Dövlət Avtomobil Nəqliyyatı Xidməti	2 883 823,0	2 883 823,0	
1.1.1.27.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Elektron Təhlükəsizlik Xidməti	442 622,0	442 622,0	

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdiril-miş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
1.1.1.28.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Dövlət Dəniz Agentliyi	2 563 144,0	2 563 144,0	
1.1.1.29.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyi	1 125 032,0	1 125 032,0	
1.1.1.30.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	2 636 396,0	2 636 396,0	
1.1.1.31.	Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi	4 691 713,0	4 691 713,0	
1.1.1.32.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	15 008 945,0	6 841 932,0	8 167 013,0
1.1.1.33.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi yanında Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi	989 699,0	989 699,0	
1.1.1.34.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti	47 114 084,0	47 114 084,0	
1.1.1.35.	Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi	2 243 741,0	2 243 741,0	
1.1.1.36.	Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi	2 830 105,0	2 830 105,0	
1.1.1.37.	Azərbaycan Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi	3 830 949,0	3 830 949,0	
1.1.1.38.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi	4 589 121,0	4 589 121,0	
1.1.1.39.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi yanında Bakı Şəhər Memarlıq və Şəhərsalma Baş İdarəsi	1 076 742,0	1 076 742,0	

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdiril-miş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
1.1.1.40.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi	24 187 739,0	24 187 739,0	
1.1.1.41.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti	16 837 866,0	16 837 866,0	
1.1.1.42.	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	4 259 852,0	4 259 852,0	
1.1.1.43.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyası	2 448 917,0	2 448 917,0	
1.1.1.44.	Azərbaycan Respublikasının Milli Arxiv İdarəsi	833 357,0	833 357,0	
1.1.1.45.	Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Tibb Xidməti	5 535 504,0	5 535 504,0	
1.1.1.46.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi	39 514 838,0	39 514 838,0	
1.1.1.47.	Azərbaycan Respublikasının Korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Komissiyasının Katibliyi	177 735,0	177 735,0	
1.1.1.48.	Dövlət mükafatlarının və təltiflərin maliyyə təminatı	250 800,0	250 800,0	
1.1.1.49.	Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı yanında Gəncə Avtomobil Nəqliyyatı ilə Sərnişindaşıma İdarəsi	163 796,0		163 796,0
1.1.1.50.	Sumqayıt Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı yanında Sumqayıt Avtomobil Nəqliyyatı ilə Sərnişindaşıma İdarəsi	187 103,0		187 103,0
1.1.1.51.	Şəhər və rayon icra hakimiyyəti orqanlarının saxlanılması	142 560 108,0		142 560 108,0

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdiril-miş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
1.1.1.52.	Azərbaycan Respublikasının digər mərkəzi təşkilatlarının saxlanılması	18 286 753,0	18 286 753,0	
1.1.1.52.1.	Azərbaycan Respublikasının İnsan hüquqları üzrə Müvəkkili (Ombudsman)	2 912 998,0	2 912 998,0	
1.1.1.52.2.	Azərbaycan Respublikasının Hesablama Palatası	9 061 223,0	9 061 223,0	
1.1.1.52.3.	Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası	3 769 462,0	3 769 462,0	
1.1.1.52.4.	Məhkəmə-Hüquq Şurası	1 178 489,0	1 178 489,0	
1.1.1.52.5.	Azərbaycan Respublikasının Milli Televiziya və Radio Şurası	1 364 581,0	1 364 581,0	
1.1.1.53.	Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi	14 687 145,0	14 687 145,0	
1.1.1.54.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	2 268 067,0	2 268 067,0	
1.1.1.55.	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanlarının təşkilati strukturunun təkmilləşdirilməsi	1 253 308,0	1 253 308,0	
1.1.1.56.	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanları üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	2 222 510,0	2 222 510,0	
1.1.1.57.	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanları üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	421 076 537,0	421 076 537,0	
1.1.2.	Beynəlxalq münasibətlər	390 800 000,0	390 800 000,0	
1.1.2.1.	Beynəlxalq və regional təşkilatlarla və maliyyə institutları ilə əməkdaşlıq	24 000 000,0	24 000 000,0	
1.1.2.2.	Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik	135 300 000,0	135 300 000,0	

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdiril-miş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
	nümayəndəlikləri və konsulluqları			
1.1.2.3.	Beynəlxalq fəaliyyət və bu qəbildən olan digər tədbirlər	5 500 000,0	5 500 000,0	
1.1.2.4.	Beynəlxalq səviyyəli tədbirlərin keçirilməsi ilə bağlı xərclər	226 000 000,0	226 000 000,0	
1.1.2.4.1.	Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəliklərinin və konsulluqlarının fəaliyyəti ilə bağlı digər xərclər	10 000 000,0	10 000 000,0	
1.1.2.4.2.	Beynəlxalq, ölkə səviyyəli və bu qəbildən olan digər tədbirlər	216 000 000,0	216 000 000,0	
1.1.3.	Xarici yardımlar	22 000 000,0	22 000 000,0	
1.1.4.	Elm	193 662 887,0	192 646 540,0	1 016 347,0
1.1.4.1.	Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası və onun tabeliyində olan müəssisələrin saxlanılması	122 339 620,0	122 339 620,0	
1.1.4.2.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondu	4 152 245,0	4 152 245,0	
1.1.4.3.	"Azərbaycan Milli Ensiklopediyası" Elmi Mərkəzi	2 564 802,0	2 564 802,0	
1.1.4.4.	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi	6 494 576,0	6 494 576,0	
1.1.4.5.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi	1 486 326,0	1 486 326,0	
1.1.4.6.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	1 481 321,0	1 481 321,0	
1.1.4.7.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	16 377 302,0	16 377 302,0	
1.1.4.8.	Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Sənayesi Nazirliyi	7 154 213,0	7 154 213,0	
1.1.4.9.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi	190 608,0	190 608,0	

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdiril-miş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
1.1.4.10.	Azərbaycan Respublikasının Milli Arxiv İdarəsi	6 158 974,0	5 142 627,0	1 016 347,0
1.1.4.11.	Elm sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər	4 012 800,0	4 012 800,0	
1.1.4.12.	Elm sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi və əsaslı təmir	8 032 000,0	8 032 000,0	
1.1.4.13.	Elm sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	4 171 100,0	4 171 100,0	
1.1.4.14.	Publik hüquqi şəxslərə dövlət büdcəsindən vəsait ayrılması	9 047 000,0	9 047 000,0	
1.1.5.	Seçkilərin keçirilməsi və statistika tədbirləri	75 948 025,0	75 948 025,0	
1.1.5.1.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi	4 061 427,0	4 061 427,0	
1.1.5.2.	Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası	71 886 598,0	71 886 598,0	
1.1.5.2.1.	Seçici siyahılarının dəqiqləşdirilməsi	5 339 311,0	5 339 311,0	
1.1.5.2.2.	Dairə seçki komissiyalarının saxlanılması	15 161 413,0	15 161 413,0	
1.1.5.2.3.	Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinə seçkilərin keçirilməsi	51 385 874,0	51 385 874,0	
1.1.6.	Büdcələrarası transfertlər	375 090 000,0	375 090 000,0	
1.1.6.1.	Yerli büdcələrə (bələdiyyələrə) verilən dotasiya	5 000 000,0	5 000 000,0	
1.1.6.2.	Yerli büdcələrə (bələdiyyələrə) verilən subvensiya	1 200 000,0	1 200 000,0	
1.1.6.3.	Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə verilən dotasiya	368 890 000,0	368 890 000,0	

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdiril-miş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
1.1.7.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi (dövlət borcu)	1 828 161 212,0	1 828 161 212,0	
1.2.	Müdafiə və milli təhlükəsizlik	3 853 585 721,0	3 853 585 721,0	
1.2.1.	Müdafiə qüvvələri	1 722 854 459,0	1 722 854 459,0	
1.2.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyi	1 642 023 177,0	1 642 023 177,0	
1.2.1.2.	Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti	30 201 282,0	30 201 282,0	
1.2.1.3.	Müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	20 000 000,0	20 000 000,0	
1.2.1.4.	Müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	30 630 000,0	30 630 000,0	
1.2.2.	Milli təhlükəsizlik	235 651 063,0	235 651 063,0	
1.2.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti	195 226 738,0	195 226 738,0	
1.2.2.2.	Azərbaycan Respublikasının Xarici Kəşfiyyat Xidməti	40 424 325,0	40 424 325,0	
1.2.3.	Sərhəd xidməti	285 189 961,0	285 189 961,0	
1.2.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sərhəd Xidməti	285 189 961,0	285 189 961,0	
1.2.4.	Müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	3 890 602,0	3 890 602,0	
1.2.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Sənayesi Nazirliyi	3 890 602,0	3 890 602,0	
1.2.5.	Müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsinə aid edilən digər fəaliyyətlər	1 605 999 636,0	1 605 999 636,0	
1.2.5.1.	Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Sənayesi Nazirliyi	5 557 136,0	5 557 136,0	
1.2.5.2.	Xüsusi müdafiə təyinatlı layihələr və tədbirlər üzrə xərclər	1 600 442 500,0	1 600 442 500,0	

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdiril-miş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
1.3.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq	1 970 437 123,0	1 970 415 923,0	21 200,0
1.3.1.	Məhkəmə hakimiyyəti	105 845 815,0	105 845 815,0	
1.3.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Konstitusiya Məhkəməsi	9 040 216,0	9 040 216,0	
1.3.1.2.	Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsi	14 197 505,0	14 197 505,0	
1.3.1.3.	Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	9 000 694,0	9 000 694,0	
1.3.1.4.	Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi	3 364 557,0	3 364 557,0	
1.3.1.5.	Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	2 751 537,0	2 751 537,0	
1.3.1.6.	Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi	2 877 740,0	2 877 740,0	
1.3.1.7.	Şəki Apellyasiya Məhkəməsi	2 240 058,0	2 240 058,0	
1.3.1.8.	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi (maliyyə təminatı Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilən məhkəmələr)	61 639 952,0	61 639 952,0	
1.3.1.9.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	733 556,0	733 556,0	
1.3.2.	Hüquq mühafizə	1 474 160 839,0	1 474 160 839,0	
1.3.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi	643 181 974,0	643 181 974,0	
1.3.2.2.	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunların Baş İdarəsi	207 016 362,0	207 016 362,0	
1.3.2.3.	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi	43 511 370,0	43 511 370,0	
1.3.2.4.	Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidməti	129 420 709,0	129 420 709,0	

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdiril-miş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
1.3.2.4.1.	Xidmətin və onun tabeliyində olan müəssisələrin saxlanılması	87 518 199,0	87 518 199,0	
1.3.2.4.2.	Penitensiar fəaliyyəti	41 902 510,0	41 902 510,0	
1.3.2.5.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	271 285 138,0	271 285 138,0	
1.3.2.6.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi	26 486 889,0	26 486 889,0	
1.3.2.7.	Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidməti	133 293 495,0	133 293 495,0	
1.3.2.8.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Xidməti	18 467 344,0	18 467 344,0	
1.3.2.8.1.	Xidmətin və onun tabeliyində olan müəssisələrin saxlanılması	18 084 393,0	18 084 393,0	
1.3.2.8.2.	Miqrasiya fəaliyyəti	382 951,0	382 951,0	
1.3.2.9.	Azərbaycan Respublikasının Təhlükəsizlik Şurası Katibliyi	1 497 558,0	1 497 558,0	
1.3.3.	Prokurorluq	68 168 696,0	68 168 696,0	
1.3.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu	56 675 050,0	56 675 050,0	
1.3.3.2.	Azərbaycan Respublikasının Hərbi Prokurorluğu	11 493 646,0	11 493 646,0	
1.3.4.	Hüquqi yardım	5 540 450,0	5 519 250,0	21 200,0
1.3.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyası	5 519 250,0	5 519 250,0	
1.3.4.2.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	21 200,0		21 200,0
1.3.5.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq sahələrinə aid edilən digər fəaliyyət	316 721 323,0	316 721 323,0	
1.3.5.1.	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi (Probasiya Xidmətinin elektron nəzarət vasitələrinin alınması)	6 900 000,0	6 900 000,0	
1.3.5.2.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə	20 347 623,0	20 347 623,0	

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdiril-miş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
	əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər			
1.3.5.3.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	289 473 700,0	289 473 700,0	
1.4.	Təhsil	3 155 797 681,0	2 829 675 961,0	326 121 720,0
1.4.1.	Məktəbəqədər təhsil	323 108 486,0		323 108 486,0
1.4.2.	Ümumi təhsil	1 705 352 803,0	1 705 352 803,0	
1.4.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	1 702 773 830,0	1 702 773 830,0	
1.4.2.2.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	1 776 814,0	1 776 814,0	
1.4.2.3.	Bakı Dövlət Universiteti	802 159,0	802 159,0	
1.4.3.	Peşə təhsili	53 959 508,0	53 959 508,0	
1.4.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	4 291 722,0	4 291 722,0	
1.4.3.2.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	48 542 396,0	48 542 396,0	
1.4.3.3.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	1 125 390,0	1 125 390,0	
1.4.4.	Orta ixtisas təhsili	74 341 607,0	74 341 607,0	
1.4.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	11 620 463,0	11 620 463,0	
1.4.4.2.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	4 166 168,0	4 166 168,0	
1.4.4.3.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	56 560 298,0	56 560 298,0	
1.4.4.4.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	523 502,0	523 502,0	
1.4.4.5.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	1 471 176,0	1 471 176,0	
1.4.5.	Ali təhsil	49 198 286,0	49 198 286,0	
1.4.5.1.	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi	2 568 543,0	2 568 543,0	
1.4.5.2.	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi	2 404 637,0	2 404 637,0	

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
1.4.5.3.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	1 067 405,0	1 067 405,0	
1.4.5.4.	"ADA" Universiteti	18 835 307,0	18 835 307,0	
1.4.5.5.	M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialı	11 855 243,0	11 855 243,0	
1.4.5.6.	İ.M. Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universitetinin Bakı filialı	12 467 151,0	12 467 151,0	
1.4.6.	Əlavə təhsil	4 362 063,0	4 362 063,0	
1.4.6.1.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	3 341 989,0	3 341 989,0	
1.4.6.2.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	793 953,0	793 953,0	
1.4.6.3.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	226 121,0	226 121,0	
1.4.7.	Təhsil sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	4 922 874,0	4 922 874,0	
1.4.7.1.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	3 347 128,0	3 347 128,0	
1.4.7.2.	Bakı Dövlət Universiteti	829 646,0	829 646,0	
1.4.7.3.	Azərbaycan Tibb Universiteti	746 100,0	746 100,0	
1.4.8.	Təhsil sahəsində digər müəssisə və tədbirlər	940 552 054,0	937 538 820,0	3 013 234,0
1.4.8.1.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	359 118 089,0	359 118 089,0	
1.4.8.2.	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi	15 748 656,0	15 748 656,0	
1.4.8.3.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	7 919 022,0	7 919 022,0	
1.4.8.4.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	736 777,0	736 777,0	
1.4.8.5.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	146 938 290,0	146 938 290,0	
1.4.8.6.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi	430 127,0	430 127,0	

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
1.4.8.7.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti	1 416 523,0	1 416 523,0	
1.4.8.8.	Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu	1 929 738,0	1 929 738,0	
1.4.8.9.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi	693 623,0	693 623,0	
1.4.8.10.	Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunların Baş İdarəsi	4 901 181,0	4 901 181,0	
1.4.8.11.	Yerli icra hakimiyyəti orqanları	3 013 234,0		3 013 234,0
1.4.8.12.	Dövlət sifarişi ilə ali təhsilin maliyyələşdirilməsi və təhsil sahəsində digər tədbirlər	339 296 794,0	339 296 794,0	
1.4.8.13.	Təhsil sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər	20 064 000,0	20 064 000,0	
1.4.8.14.	Təhsil sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi və əsaslı təmir	10 032 000,0	10 032 000,0	
1.4.8.15.	Təhsil sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	25 721 000,0	25 721 000,0	
1.4.8.16.	Publik hüquqi şəxslərə dövlət büdcəsindən vəsait ayrılması	2 593 000,0	2 593 000,0	
1.5.	Səhiyyə	1 369 011 949,0	1 367 315 857,0	1 696 092,0
1.5.1.	Xəstəxanalar	160 510 010,0	158 813 918,0	1 696 092,0
1.5.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	77 441 543,0	75 745 451,0	1 696 092,0
1.5.1.2.	Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Tibb Xidməti	8 391 770,0	8 391 770,0	
1.5.1.3.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	1 737 989,0	1 737 989,0	
1.5.1.4.	Azərbaycan Tibb Universiteti	1 223 138,0	1 223 138,0	

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdiril-miş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
1.5.1.5.	Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin akademik Zərifə Əliyeva adına Milli Oftalmologiya Mərkəzi	7 237 826,0	7 237 826,0	
1.5.1.6.	Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin Milli Onkologiya Mərkəzi	44 746 980,0	44 746 980,0	
1.5.1.7.	Publik hüquqi şəxslərə dövlət büdcəsindən vəsait ayrılması	19 730 764,0	19 730 764,0	
1.5.2.	Diaqnostika, profilaktika və qan xidməti ilə bağlı fəaliyyət	2 619 946,0	2 619 946,0	
1.5.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	2 619 946,0	2 619 946,0	
1.5.3.	Səhiyyə sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	9 430 620,0	9 430 620,0	
1.5.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	6 811 055,0	6 811 055,0	
1.5.3.2.	Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin akademik Zərifə Əliyeva adına Milli Oftalmologiya Mərkəzi	986 759,0	986 759,0	
1.5.3.3.	Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin Milli Onkologiya Mərkəzi	1 632 806,0	1 632 806,0	
1.5.4.	Səhiyyə sahəsində proqramlar və digər xidmətlər	1 196 451 373,0	1 196 451 373,0	
1.5.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	56 576 854,0	56 576 854,0	
1.5.4.2.	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi	15 203 945,0	15 203 945,0	
1.5.4.3.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	4 948 189,0	4 948 189,0	
1.5.4.4.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi	1 800 803,0	1 800 803,0	

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdiril-miş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
1.5.4.5.	Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidməti	11 045 634,0	11 045 634,0	
1.5.4.6.	Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Tibb Xidməti	8 103 500,0	8 103 500,0	
1.5.4.7.	Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunların Baş İdarəsi	3 697 448,0	3 697 448,0	
1.5.4.8.	"Azərbaycan Dəmir Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti	8 971 000,0	8 971 000,0	
1.5.4.9.	Səhiyyə sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər	959 974 000,0	959 974 000,0	
1.5.4.10.	Səhiyyə sahəsinə aid olan digər tədbirlər	119 000 000,0	119 000 000,0	
1.5.4.11.	Səhiyyə sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	7 130 000,0	7 130 000,0	
1.6.	Sosial müdafiə və sosial təminat	3 244 591 912,0	3 239 931 135,0	4 660 777,0
1.6.1.	Sosial müdafiə	254 290 750,0	254 290 750,0	
1.6.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	253 009 797,0	253 009 797,0	
1.6.1.2.	Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi	1 280 953,0	1 280 953,0	
1.6.2.	Sosial təminat	52 683 746,0	48 022 969,0	4 660 777,0
1.6.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	21 479 509,0	21 479 509,0	
1.6.2.2.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Xidməti	26 543 460,0	26 543 460,0	

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdiril-miş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
1.6.2.3.	Yerli icra hakimiyyəti orqanları	4 660 777,0		4 660 777,0
1.6.3.	Sosial müdafiə və sosial təminat sahələri üzrə tətbiqi tədqiqatlar	60 000,0	60 000,0	
1.6.3.1.	Sosial təminat sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	60 000,0	60 000,0	
1.6.4.	Sosial müdafiə və sosial təminat sahələri üzrə digər müəssisə və tədbirlər	2 937 557 416,0	2 937 557 416,0	
1.6.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	1 123 909 127,0	1 123 909 127,0	
1.6.4.2.	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	366 275 159,0	366 275 159,0	
1.6.4.3.	Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi	953 770,0	953 770,0	
1.6.4.4.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun büdcəsinin balanslaşdırılması məqsədilə dövlət büdcəsinin öhdəliklərinin maliyyələşdirilməsi	1 426 914 030,0	1 426 914 030,0	
1.6.4.5.	Sosial təminat sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər	17 673 360,0	17 673 360,0	
1.6.4.6.	Azərbaycan Respublikasının keçmiş prezidentinin və onun ailə üzvlərinin təminatı	327 170,0	327 170,0	

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdiril-miş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
1.6.4.7.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi (paralimpiya oyunlarının keçirilməsi, hazırlıq və digər təşkilati işlər)	802 560,0	802 560,0	
1.6.4.7.1.	Əqli imkanları məhdud olan idmançılar üzrə	300 960,0	300 960,0	
1.6.4.7.2.	Fiziki imkanları məhdud olan idmançılar üzrə	501 600,0	501 600,0	
1.6.4.8.	Sosial müdafiə və sosial təminat sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi və əsaslı təmir	702 240,0	702 240,0	
1.7.	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət	441 921 500,0	428 995 954,0	12 925 546,0
1.7.1.	Mədəniyyət və incəsənət sahəsində fəaliyyət	178 714 885,0	176 687 953,0	2 026 932,0
1.7.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	158 568 541,0	158 568 541,0	
1.7.1.2.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	543 520,0	543 520,0	
1.7.1.3.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	771 870,0	771 870,0	
1.7.1.4.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	611 660,0	611 660,0	
1.7.1.5.	“Bakı Kristal Zalı” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti	2 900 000,0	2 900 000,0	
1.7.1.6.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidməti	2 304 306,0	2 304 306,0	
1.7.1.7.	Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin Mirzə Fətəli Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanası	9 235 116,0	9 235 116,0	

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdiril-miş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
1.7.1.8.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	1 752 940,0	1 752 940,0	
1.7.1.9.	Yerli icra hakimiyyəti orqanları	2 026 932,0		2 026 932,0
1.7.2.	Televiziya, radio və nəşriyyat	51 975 598,0	51 939 665,0	35 933,0
1.7.2.1.	"Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə verilən maliyyə yardımı	33 000 000,0	33 000 000,0	
1.7.2.2.	Azərbaycan Respublikası İctimai Televiziya və Radio Yayımları Şirkətinə verilən maliyyə yardımı	12 032 421,0	12 032 421,0	
1.7.2.3.	“Azərbaycan” nəşriyyatı (dövlət sifarişlərinin yerinə yetirilməsi)	1 934 922,0	1 934 922,0	
1.7.2.4.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu	4 133 184,0	4 133 184,0	
1.7.2.5.	“Mir” Dövlətlərarası Teleradio Şirkətinin Azərbaycan Milli Nümayəndəliyinə verilən subsidiya	601 920,0	601 920,0	
1.7.2.6.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	237 218,0	237 218,0	
1.7.2.7.	Radio və televiziya redaksiyalarının saxlanılması	35 933,0		35 933,0
1.7.3.	Bədən tərbiyəsi və gənclər siyasəti	55 050 241,0	45 783 215,0	9 267 026,0
1.7.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	53 999 404,0	44 732 378,0	9 267 026,0
1.7.3.1.1.	Bədən tərbiyəsi və idmanın təşkili	38 966 924,0	31 435 390,0	7 531 534,0
1.7.3.1.2.	Gənclər siyasəti	15 032 480,0	13 296 988,0	1 735 492,0

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdiril-miş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
1.7.3.2.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	1 050 837,0	1 050 837,0	
1.7.4.	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti sahəsinə aid olan digər müəssisə və tədbirlər	156 180 776,0	154 585 121,0	1 595 655,0
1.7.4.1.	Heydər Əliyev Mərkəzi	10 481 325,0	10 481 325,0	
1.7.4.2.	Azərbaycanda Atatürk Mərkəzi	434 748,0	434 748,0	
1.7.4.3.	Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzi	1 334 574,0	1 334 574,0	
1.7.4.4.	Beynəlxalq Muğam Mərkəzi	1 450 346,0	1 450 346,0	
1.7.4.5.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	39 099 122,0	39 099 122,0	
1.7.4.6.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	434 750,0	434 750,0	
1.7.4.7.	Azərbaycan Respublikası Narkomanlığa və Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövriyyəsinə Qarşı Mübarizə üzrə Dövlət Komissiyasının daimi fəaliyyət göstərən işçi qrupu	266 986,0	266 986,0	
1.7.4.8.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurası	6 271 032,0	6 271 032,0	
1.7.4.9.	Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi	5 718 240,0	5 718 240,0	
1.7.4.10.	Qeyri-dövlət təşkilatlarına verilən maliyyə yardımı	5 523 650,0	5 523 650,0	
1.7.4.11.	Azərbaycan Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi (dini mərkəzlərə (idarələrə) verilən maliyyə yardımı)	1 103 520,0	1 103 520,0	
1.7.4.12.	Siyasi partiyalara verilən maliyyə yardımı	4 000 000,0	4 000 000,0	

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdiril-miş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
1.7.4.13.	"Bakı Konqres Mərkəzi" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti	7 199 400,0	7 199 400,0	
1.7.4.14.	Azərbaycan Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin tabeliyində Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fondu	10 453 344,0	10 453 344,0	
1.7.4.15.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	222 941,0	222 941,0	
1.7.4.16.	Yerli icra hakimiyyəti orqanları	1 595 655,0		1 595 655,0
1.7.4.17.	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər	5 016 000,0	5 016 000,0	
1.7.4.18.	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi və əsaslı təmir	16 727 743,0	16 727 743,0	
1.7.4.19.	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	5 477 400,0	5 477 400,0	
1.7.4.20.	Publik hüquqi şəxslərə dövlət büdcəsindən vəsait ayrılması	33 370 000,0	33 370 000,0	
1.8.	Mənzil və kommunal təsərrüfatı	249 112 093,0	138 559 000,0	110 553 093,0

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdiril-miş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
1.8.1.	Mənzil	32 691 008,0		32 691 008,0
1.8.1.1.	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşən müəssisə və təşkilatlar	32 691 008,0		32 691 008,0
1.8.2.	Kommunal təsərrüfatı	96 658 484,0	40 910 000,0	55 748 484,0
1.8.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	140 000,0	140 000,0	
1.8.2.2.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	7 770 000,0	7 770 000,0	
1.8.2.3.	"Azəristiliktəchizat" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə verilən maliyyə yardımı	33 000 000,0	33 000 000,0	
1.8.2.4.	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşən müəssisə və təşkilatlar	55 748 484,0		55 748 484,0
1.8.3.	Su təsərrüfatı	42 561 000,0	42 561 000,0	
1.8.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	4 561 000,0	4 561 000,0	
1.8.3.2.	"Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə verilən maliyyə yardımı	38 000 000,0	38 000 000,0	
1.8.4.	Mənzil və kommunal təsərrüfatı ilə bağlı digər xidmətlər	77 201 601,0	55 088 000,0	22 113 601,0
1.8.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	3 600 000,0	3 600 000,0	
1.8.4.2.	Mənzil və kommunal təsərrüfatı sahəsi üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər	35 000 000,0	35 000 000,0	
1.8.4.3.	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşən müəssisə və təşkilatlar	22 113 601,0		22 113 601,0

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdiril-miş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
1.8.4.4.	Publik hüquqi şəxslərə dövlət büdcəsindən vəsait ayrılması	16 488 000,0	16 488 000,0	
1.9.	Kənd təsərrüfatı	920 990 081,0	920 990 081,0	
1.9.1.	Kənd təsərrüfatı tədbirləri	447 361 919,0	447 361 919,0	
1.9.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	3 411 919,0	3 411 919,0	
1.9.1.2.	Kənd təsərrüfatı sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	4 000 000,0	4 000 000,0	
1.9.1.3.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Xidmətlər Agentliyi	7 300 000,0	7 300 000,0	
1.9.1.4.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi (kənd təsərrüfatı heyvanlarının və bitkilərinin sığortalanması və Aqrar Sığorta Fondunun nizamnamə kapitalının formalaşdırılması)	5 000 000,0	5 000 000,0	
1.9.1.5.	Azərbaycan Respublikasında ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi ilə bağlı tədbirlər	427 650 000,0	427 650 000,0	
1.9.2.	Baytarlıq	35 400 000,0	35 400 000,0	
1.9.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Xidmətlər Agentliyi	35 400 000,0	35 400 000,0	
1.9.3.	Meliorasiya	426 001 762,0	426 001 762,0	
1.9.3.1.	Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyəti	426 001 762,0	426 001 762,0	
1.9.4.	Kənd təsərrüfatı üzrə digər müəssisə və tədbirlər	12 226 400,0	12 226 400,0	
1.9.4.1.	Kənd təsərrüfatı sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	12 226 400,0	12 226 400,0	

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdiril-miş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
1.10.	Ətraf mühitin mühafizəsi	279 886 365,0	109 011 669,0	170 874 696,0
1.10.1.	Bioloji zənginliyin qorunması	7 993 619,0	7 993 619,0	
1.10.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	7 993 619,0	7 993 619,0	
1.10.2.	Hidrometeorologiya tədbirləri	12 366 533,0	12 366 533,0	
1.10.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	12 366 533,0	12 366 533,0	
1.10.3.	Meşə təsərrüfatı	17 445 817,0	17 445 817,0	
1.10.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	17 445 817,0	17 445 817,0	
1.10.4.	Balıqçılıq və ovçuluq	2 442 216,0	2 442 216,0	
1.10.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2 442 216,0	2 442 216,0	
1.10.5.	Ərazilərin təmizlənməsi, çirkab suların yığılması və təmizlənməsi	228 339 180,0	57 464 484,0	170 874 696,0
1.10.5.1.	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	7 000 000,0	7 000 000,0	
1.10.5.2.	“Təmiz Şəhər” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə verilən subsidiya	34 800 000,0	34 800 000,0	
1.10.5.3.	Su təchizatı qurğularının istismarı və onlara xidmətlə bağlı bələdiyyələrə verilən maliyyə yardımı	2 050 000,0	2 050 000,0	
1.10.5.4.	Ətraf mühitin mühafizəsi sahəsi üzrə yaşayış məntəqələrinə aid olan kommunal təyinatlı infrastrukturların bərpası, yenidən qurulması və abadlaşdırılması	13 200 000,0	13 200 000,0	
1.10.5.5.	Ətraf mühitin mühafizəsi sahəsi üzrə kommunal,	414 484,0	414 484,0	

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdiril-miş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
	kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər			
1.10.5.6.	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşən müəssisə və təşkilatlar	170 874 696,0		170 874 696,0
1.10.6.	Ətraf mühitin mühafizəsi sahəsinə aid edilən digər xidmətlər	11 299 000,0	11 299 000,0	
1.10.6.1.	Ətraf mühitin mühafizəsi sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	11 299 000,0	11 299 000,0	
1.11.	İqtisadi fəaliyyət	5 602 460 298,0	5 558 714 598,0	43 745 700,0
1.11.1.	Nəqliyyat və rabitə	302 704 248,0	258 958 548,0	43 745 700,0
1.11.1.1.	"Azərbaycan Hava Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə verilən subsidiya	10 010 000,0	10 010 000,0	
1.11.1.2.	"Bakı Metropoliteni" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə verilən subsidiya	40 000 000,0	40 000 000,0	
1.11.1.3.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi	8 329 780,0	8 329 780,0	
1.11.1.4.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	10 828 768,0	10 828 768,0	
1.11.1.5.	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	1 600 000,0	1 600 000,0	
1.11.1.6.	"Azərkosmos" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti (nizamnamə kapitalının artırılması yolu ilə borc öhdəliklərinin tənzimlənməsi)	28 000 000,0	28 000 000,0	
1.11.1.7.	Sosial-iqtisadi və digər tədbirlərin maliyyələşdirilməsi	65 000 000,0	65 000 000,0	

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdiril-miş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
1.11.1.8.	Nəqliyyat və rabitə sahələrində islahatların aparılması və digər tədbirlərin maliyyələşdirilməsi	42 500 000,0	42 500 000,0	
1.11.1.9.	Publik hüquqi şəxslərə dövlət büdcəsindən vəsait ayrılması	52 690 000,0	52 690 000,0	
1.11.1.10.	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşən müəssisə və təşkilatlar	43 745 700,0		43 745 700,0
1.11.2.	İqtisadi və kommersiya fəaliyyəti	78 653 409,0	78 653 409,0	
1.11.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	58 653 409,0	58 653 409,0	
1.11.2.2.	Publik hüquqi şəxslərə dövlət büdcəsindən vəsait ayrılması	20 000 000,0	20 000 000,0	
1.11.3.	Tikinti və şəhərsalma	4 910 561 800,0	4 910 561 800,0	
1.11.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi	1 061 800,0	1 061 800,0	
1.11.3.2.	Dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri)	4 909 000 000,0	4 909 000 000,0	
1.11.3.3.	Müfəssəl ərazi planlaşdırılması sənədlərinin hazırlanması	500 000,0	500 000,0	
1.11.4.	Geodeziya və faydalı qazıntılar	17 300 000,0	17 300 000,0	
1.11.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	9 500 000,0	9 500 000,0	
1.11.4.2.	Azərbaycan Respublikası Ərazilərinin Minalardan Təmizlənməsi üzrə Milli Agentlik	7 800 000,0	7 800 000,0	
1.11.5.	Yanacaq və enerji kompleksi	4 700 000,0	4 700 000,0	

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdiril-miş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
1.11.5.1.	Publik hüquqi şəxslərə dövlət büdcəsindən vəsait ayrılması	4 700 000,0	4 700 000,0	
1.11.6.	İqtisadi fəaliyyət sahələri üzrə tətbiqi tədqiqatlar	1 500 000,0	1 500 000,0	
1.11.6.1.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi	1 500 000,0	1 500 000,0	
1.11.7.	İqtisadi fəaliyyət ilə bağlı digər xidmətlər	287 040 841,0	287 040 841,0	
1.11.7.1.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi	49 240 378,0	49 240 378,0	
1.11.7.1.1.	Azərbaycan Respublikasının xaricdəki ticarət nümayəndələrinin saxlanılması	3 900 000,0	3 900 000,0	
1.11.7.1.2.	Yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqələrinin, biometrik pasportların və lisenziya blanklarının çap edilməsi	44 540 378,0	44 540 378,0	
1.11.7.1.3.	Böyükşor gölünün mühafizəsi və ətrafının abadlaşdırılması	800 000,0	800 000,0	
1.11.7.2.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi (Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq kredit reytinqinin müəyyən olunması)	600 600,0	600 600,0	
1.11.7.3.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti	42 700 000,0	42 700 000,0	
1.11.7.3.1.	Dövlət əmlakının özəlləşdirilməsinin təşkili və mülkiyyət hüquqlarının qorunması	15 500 000,0	15 500 000,0	
1.11.7.3.2.	Ölkə ərazisində yerquruluşu, torpaqların kadastrı işlərinin təşkili	25 000 000,0	25 000 000,0	

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdiril-miş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
1.11.7.3.3.	Azərbaycan Respublikasında Ünvan Reyestrinin fəaliyyətini təmin edən informasiya sisteminin yaradılması	1 000 000,0	1 000 000,0	
1.11.7.3.4.	"Qəbələ radiolokasiya stansiyasının inzibati təsərrüfat zonası və texniki mövqe" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti	1 200 000,0	1 200 000,0	
1.11.7.4.	Qeyri-neft məhsullarının ixracının təşviqi, stimullaşdırılması və bu qəbildən olan digər tədbirlər	20 000 000,0	20 000 000,0	
1.11.7.5.	Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunun nizamnamə kapitalının artırılması (güzəştli ipoteka kreditlərinin maliyyələşdirilməsi)	71 000 000,0	71 000 000,0	
1.11.7.6.	İqtisadi fəaliyyət sahələri üzrə maliyyələşən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	1 234 863,0	1 234 863,0	
1.11.7.7.	Xarici qrantlar hesabına həyata keçirilən layihələr	4 600 000,0	4 600 000,0	
1.11.7.8.	Bir sıra dövlət müəssisələrində islahatların aparılması ilə bağlı texniki iqtisadi əsaslandırmanın hazırlanması və güzəştlərə dair reyestrlərin yaradılması xərcləri	4 500 000,0	4 500 000,0	
1.11.7.9.	Publik hüquqi şəxslərə dövlət büdcəsindən vəsait ayrılması	93 165 000,0	93 165 000,0	
1.12.	Əsas bölmələrə aid edilməyən xərclər	1 797 230 463,0	1 775 692 305,0	21 538 158,0
1.12.1.	Ehtiyat fondları	410 000 000,0	410 000 000,0	

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdiril-miş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
1.12.1.1.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondu	300 000 000,0	300 000 000,0	
1.12.1.2.	Dövlət büdcəsinin ehtiyat fondu	110 000 000,0	110 000 000,0	
1.12.2.	Məqsədli büdcə fondları	322 000 000,0	322 000 000,0	
1.12.2.1.	"Avtomobil yolları" Məqsədli Büdcə Fondu	322 000 000,0	322 000 000,0	
1.12.3.	Valyuta konvertasiyası	4 000 000,0	4 000 000,0	
1.12.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	4 000 000,0	4 000 000,0	
1.12.4.	Əsas bölmələrə aid edilməyən tədbirlər üzrə digər fəaliyyət	1 061 230 463,0	1 039 692 305,0	21 538 158,0
1.12.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi (fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması)	20 000 000,0	20 000 000,0	
1.12.4.2.	Sosial-iqtisadi islahatlar və digər tədbirlər üzrə xərclər	1 041 230 463,0	1 019 692 305,0	21 538 158,0
1.12.4.2.1.	İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsi qarşısında Azərbaycan Respublikasının maraqlarının müdafiəsi və həmin Məhkəmənin qərarlarının icrası, dövlət təltiflərinin hazırlanması	3 989 067,0	3 989 067,0	
1.12.4.2.2.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	36 685 238,0	36 685 238,0	
1.12.4.2.2.1.	Xüsusi müdafiə olunan və digər sənədlərin çap edilməsi, həmçinin onların dövriyyəsinə nəzarət sisteminin tətbiqi ilə bağlı tədbirlər	17 500 000,0	17 500 000,0	
1.12.4.2.2.2.	İşlərin qiymətləndirilməsi üçün ekspertlərin cəlb edilməsi və informasiya idarəetmə sisteminin saxlanılması	8 685 238,0	8 685 238,0	

manatla

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdiril-miş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
1.12.4.2.2.3.	Beynəlxalq mühasibat uçotu standartlarının tətbiqi	500 000,0	500 000,0	
1.12.4.2.2.4.	Məhkəmə qərarlarının icrası və digər sosial-iqtisadi tədbirlər	10 000 000,0	10 000 000,0	
1.12.4.2.3.	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər üzrə büdcədənkənar xərclər	31 000 000,0	31 000 000,0	
1.12.4.2.4.	Ünvanlı dövlət sosial yardımı alan aztəminatlı ailələrin əmlakının, dövlətə məxsus əmlakın və dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatlara məxsus nəqliyyat vasitələrinin icbari sığortası	20 000 000,0	20 000 000,0	
1.12.4.2.5.	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər sahəsi üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər	21 000 000,0	21 000 000,0	
1.12.4.2.6.	Yaşayış məntəqələri ilə bağlı zəruri tədbirlərin maliyyələşdirilməsi	30 000 000,0	30 000 000,0	
1.12.4.2.7.	İslahatlarla bağlı xərclər	877 018 000,0	877 018 000,0	
1.12.4.2.8.	Şəhər və rayonlarda yerləşən səfərbərlik ehtiyatları anbarlarının, ehtiyat idarəetmə məntəqələrinin saxlanılması və digər tədbirlər	21 538 158,0		21 538 158,0

2. Müəyyən edilsin ki, bu Fərmanın 1.9.1.2-ci (Kənd təsərrüfatı sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi), 1.10.5.4-cü (Ətraf mühitin mühafizəsi sahəsi üzrə yaşayış məntəqələrinə aid olan kommunal təyinatlı infrastrukturların bərpası, yenidən qurulması və abadlaşdırılması), 1.11.1.7-ci (Sosial-iqtisadi və digər tədbirlərin maliyyələşdirilməsi), 1.11.3.2-ci (Dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri), 1.12.4.2.1-ci (İnsan hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsi qarşısında Azərbaycan Respublikasının maraqlarının müdafiəsi və həmin Məhkəmənin qərarlarının icrası, dövlət təltiflərinin hazırlanması) və 1.12.4.2.7-ci (İslahatlarla bağlı xərclər) yarımbəndlərində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

3.1. “Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə dövlət büdcəsinin gəlirləri və xərcləri üzrə təsdiq olunmuş göstəricilərin yerinə yetirilməsinə nəzarət etsin;

3.2. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla:

3.2.1. bu Fərmanın 1.1.1.56-cı (Qanunvericilik və icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanları üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi), 1.1.4.12-ci (Elm sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi və əsaslı təmir), 1.2.1.3-cü (Müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi), 1.2.5.2-ci (Xüsusi müdafiə təyinatlı layihələr və tədbirlər üzrə xərclər), 1.3.1.9-cu (Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi), 1.4.8.14-cü (Təhsil sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi və əsaslı təmir), 1.6.4.8-ci (Sosial müdafiə və sosial təminat sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi və əsaslı təmir), 1.7.4.18-ci (Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi və əsaslı təmir), 1.9.1.5-ci (Azərbaycan Respublikasında ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi ilə bağlı tədbirlər) və 1.12.4.2.6-cı (Yaşayış məntəqələri ilə bağlı zəruri tədbirlərin maliyyələşdirilməsi) yarımbəndlərində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü və həmin bölgüdə ediləcək dəyişiklikləri həyata keçirsin;

3.2.2. bu Fərmanın 1.1.4.14-cü, 1.4.8.16-cı, 1.5.1.7-ci, 1.7.4.20-ci, 1.8.4.4-cü, 1.11.1.9-cu, 1.11.2.2-ci, 1.11.5.1-ci və 1.11.7.9-cu yarımbəndlərində nəzərdə tutulan vəsaitin (Publik hüquqi şəxslərə dövlət büdcəsindən vəsait ayrılması) bölgüsünü və həmin bölgüdə ediləcək dəyişiklikləri həyata keçirsin;

3.3. bu Fərmanın 1.1.2.1-ci (Beynəlxalq və regional təşkilatlarla və maliyyə institutları ilə əməkdaşlıq), 1.1.2.3-cü (Beynəlxalq fəaliyyət və bu qəbildən olan digər tədbirlər), 1.1.2.4.2-ci (Beynəlxalq, ölkə səviyyəli və bu qəbildən olan digər tədbirlər), 1.1.3-cü (Xarici yardımlar), 1.1.6.1-ci (Yerli büdcələrə (bələdiyyələrə) verilən dotasiya) və 1.1.6.2-ci (Yerli büdcələrə (bələdiyyələrə) verilən subvensiya) yarımbəndlərində nəzərdə tutulan vəsaitin xərc istiqamətləri və tədbirlər üzrə bölgüsünü həyata keçirsin;

3.4. bu Fərmanın 1.1.2.2-ci (Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəlikləri və konsulluqları) yarımbəndində nəzərdə tutulan vəsaitin Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəlikləri və konsulluqları üzrə manat və müvafiq xarici valyutalarda bölgüsünü və həmin bölgüdə ediləcək dəyişiklikləri həyata keçirsin;

3.5. bu Fərmanın 1.1.1.55-ci, 1.4.8.12-ci, 1.5.4.10-cu, 1.11.3.3-cü, 1.11.7.3.1-ci və 1.12.1.2-ci yarımbəndlərində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü həyata keçirsin;

3.6. Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin, Azərbaycan Respublikası Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin, Azərbaycan Respublikası Ərazilərinin Minalardan Təmizlənməsi üzrə Milli Agentliyinin Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırılmış təklifləri əsasında, dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşən geoloji-kəşfiyyat, xəritəçəkmə, şəhərsalma və ərazilərin minalardan təmizlənməsi işlərini dövlət sifarişi kimi iki ay müddətində təsdiq etsin;

3.7. Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin, Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin, Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin təklifləri əsasında vergi və gömrük güzəştlərinin səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi qaydalarını hazırlayıb doqquz ay müddətində təsdiq etsin;

3.8. 2021-ci il və sonrakı üç il üçün ölkənin yanacaq-enerji balansını hazırlayıb altı ay müddətində təsdiq etsin.

4. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi:

4.1. 2020-ci ilin dövlət büdcəsinə vergi və dövlət rüsumları üzrə nəzərdə tutulan daxilolmaların aylıq və rüblük bölgüsünü Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi ilə razılaşdırmaqla on beş gün müddətində təsdiq etsin;

4.2. 2020-ci ilin dövlət büdcəsinə tutulması dövlət gömrük orqanlarının səlahiyyətlərinə aid edilmiş vergilər və gömrük rüsumları üzrə nəzərdə tutulan daxilolmaların aylıq və rüblük bölgüsünü Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi ilə razılaşdırmaqla on beş gün müddətində təsdiq etsin;

4.3. bu Fərmanın 1.7.4.12-ci, 1.11.7.8-ci, 1.12.4.2.4-cü və 1.12.4.2.5-ci yarımbəndlərində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü həyata keçirsin;

4.4. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla:

4.4.1. bu Fərmanın 1.1.4.11-ci (Elm sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər), 1.3.5.2-ci (Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər), 1.4.8.13-cü (Təhsil sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər), 1.5.4.9-cu (Səhiyyə sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər), 1.6.4.5-ci (Sosial təminat sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər), 1.7.4.17-ci (Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər), 1.8.4.2-ci (Mənzil və kommunal təsərrüfatı sahəsi üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər) yarımbəndlərində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü və həmin bölgüdə ediləcək dəyişiklikləri həyata keçirsin;

4.4.2. bu Fərmanın 1.1.1.57-ci, 1.1.4.13-cü, 1.2.1.4-cü, 1.3.5.3-cü, 1.4.8.15-ci, 1.5.4.11-ci, 1.6.3.1-ci, 1.7.4.19-cu, 1.9.4.1-ci, 1.10.6.1-ci, 1.11.7.6-cı və 1.12.4.2.3-cü yarımbəndlərində nəzərdə tutulan vəsaitin (dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri) gəlir və xərclər smetasının aidiyyəti təşkilatlar üzrə təsdiqini iki ay müddətində həyata keçirsin;

4.5. İcbari tibbi sığortanın ölkənin inzibati ərazi vahidləri üzrə tətbiqi ardıcıllığına uyğun olaraq əhalinin sayına müvafiq hesablanmış sığorta haqqının, habelə “Tibbi sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 16-4.1-ci maddəsinə əsasən icbari tibbi sığortanın mərhələli tətbiqini nəzərə alaraq icbari tibbi sığorta ilə əhatə olunmayan inzibati ərazi vahidlərinin səhiyyə xərclərinin bu Fərmanın 1.5.4.9-cu yarımbəndində nəzərdə tutulmuş vəsait hesabına maliyyələşdirilməsini təmin etsin;

4.6. “Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 10-cu, 13-cü və 14-cü maddələrindən irəli gələn vəzifələrin yerinə yetirilməsini təmin etsin;

4.7. “Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 12-ci maddəsi ilə təsdiq edilmiş daxili və xarici borcalmanın, il ərzində veriləcək dövlət zəmanətlərinin məbləğinin yuxarı həddi (limiti) çərçivəsində bazar konyunkturundan asılı olaraq milli və xarici valyutada borcalmanın, o cümlədən dövlət istiqrazlarının buraxılışının həyata keçirilməsi üçün tədbirlər görsün.

5. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondu Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə nəzərdə tutulan transfertin yuxarı həddinin aylıq və rüblük bölgü əsasında həyata keçirilməsini Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı ilə əlaqələndirməklə təmin etsin.

6. Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi bu Fərmanın 1.7.4.10-cu (Qeyri-dövlət təşkilatlarına verilən maliyyə yardımı) yarımbəndində nəzərdə tutulan vəsaitin aidiyyəti təşkilatlar arasında bölgüsünü iyirmi gün müddətində Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırmaqla həyata keçirsin və maliyyələşdirməni təmin etsin.

7. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi:

7.1. bu Fərmanın 1.11.7.1.1-ci (Azərbaycan Respublikasının xaricdəki ticarət nümayəndələrinin saxlanılması) yarımbəndində nəzərdə tutulan vəsaitin ticarət nümayəndələri üzrə bölgüsünü və həmin bölgüdə ediləcək dəyişiklikləri Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırmaqla həyata keçirsin;

7.2. bu Fərmanın 1.11.7.4-cü (Qeyri-neft məhsullarının ixracının təşviqi, stimullaşdırılması və bu qəbildən olan digər tədbirlər) yarımbəndində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü həyata keçirsin;

7.3. bu Fərmanın 1.11.3.2-ci (Dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) yarımbəndində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü ilə bağlı təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

7.4. 2020-ci il dövlət büdcəsinin kəsirinin maliyyələşdirilməsi ilə bağlı özəlləşdirmədən daxilolmalar üzrə nəzərdə tutulmuş vəsaitin tam məbləğdə büdcəyə təmin edilməsi üçün təsirli tədbirlər görsün;

7.5. növbəti illər üçün dövlət büdcəsinin gəlirlərinin proqnozlaşdırılması məqsədilə:

7.5.1. 2019-cu ildə əlavə dəyər vergisi ödəyiciləri üzrə (fəaliyyət göstərdikləri şəhər və rayonlar göstərilməklə) hesablanmış, azaldılmış və dövlət büdcəsinə daxil olmuş vergilərə dair məlumatları 2020-ci il aprel ayının 1-dək;

7.5.2. “Dövlət rüsumu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulan xidmətləri və hüquqi hərəkətləri həyata keçirən ayrı-ayrı dövlət orqanları (qurumları) üzrə dövlət büdcəsinə təmin edilmiş dövlət rüsumuna dair aylıq məlumatları hesabat ayından sonrakı ayın 20-dək Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim etsin.

8. Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi bu Fərmanın 1.1.2.4.1-ci (Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəliklərinin və konsulluqlarının fəaliyyəti ilə bağlı digər xərclər) yarımbəndində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü bir ay müddətində həyata keçirsin.

9. Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi “Azərsu” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti ilə razılaşdırmaqla bu Fərmanın 1.10.5.3-cü (Su təchizatı qurğularının istismarı və onlara xidmətlə bağlı bələdiyyələrə verilən maliyyə yardımı) və 1.10.5.5-ci (Ətraf mühitin mühafizəsi sahəsi üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər) yarımbəndlərində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü həyata keçirsin və maliyyələşdirməni təmin etsin.

10. Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi bu Fərmanın 1.11.1.8-ci (Nəqliyyat və rabitə sahələrində islahatların aparılması və digər tədbirlərin maliyyələşdirilməsi) yarımbəndində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırmaqla həyata keçirsin və maliyyələşdirməni təmin etsin.

11. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabineti, mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları, büdcədən maliyyələşən və maliyyə yardımı alan təşkilatlar, həmçinin digər dövlət orqanları maliyyə intizamının gücləndirilməsi, israfçılığa, izafi

xərclərə yol verilməməsi və büdcə vəsaitindən qənaətlə istifadə olunması istiqamətində təsirli tədbirlər görsünlər.

12. Müəyyən edilsin ki:

12.1. "Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 2.14-cü, 5.2-ci (birinci halda) və 16-cı maddələrində nəzərdə tutulan müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir, "orqan (qurum)" dedikdə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondu nəzərdə tutulur;

12.2. həmin Qanunun 3-cü, 3.1-ci, 5.1-ci, 5.2-ci (ikinci halda), 7.12.2.1-ci və 9-cu (hər iki halda) maddələrində nəzərdə tutulan müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir, "məqsədli büdcə fondu" dedikdə "Avtomobil yolları" Məqsədli Büdcə Fondu nəzərdə tutulur;

12.3. həmin Qanunun 7.6.4.1-ci maddəsində "müvafiq icra hakimiyyəti orqanı" dedikdə Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondu nəzərdə tutulur;

12.4. həmin Qanunun 10-cu maddəsində nəzərdə tutulan müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir, "orqan (qurum)" dedikdə Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi nəzərdə tutulur.

13. Bu Fərmanın 1-ci hissəsi 2020-ci il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, " 16 dekabr " dekabr 2019-cu il

№ 877

Nəticə

2020-ci il üzrə icmal və dövlət büdcəsinin layihəsi dövlət büdcəsinin əsas göstəricilərinin ictimaiyyətə müvafiq sahədə qabaqcıl beynəlxalq təcrübəyə uyğun açıqlanmasının təşkili məqsədi ilə təqdim edilmiş məlumatların əhatəliliyi, büdcə parametrlərinin anlaşıqlı izahat mətnləri ilə daha aydın çatdırılması ilə fərqlənir. Bu baxımdan cari ildə ilk dəfə olaraq dövlət və icmal büdcələrinin ilkin göstəricilərinə dair açıqlama hazırlanmışdır ki, bu da vətəndaşların və ictimaiyyətin büdcə prosesində iştirakını genişləndirmək məqsədini daşıyır.

Büdcə prosesində şəffaflığın artırılması istiqamətində atılmış bu cəhdlər həm vətəndaş cəmiyyəti və hökumət qurumları, həm də beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən qiymətləndirilir. Belə ki, büdcə şəffaflığı üzrə ixtisaslaşmış reytinqlərdən biri olan Açıq Büdcə Sorğusunun 5 hissəsindən biri və daha əsası məhz büdcə layihəsinin əhatəliliyi və şəffaflığına əsaslanır. Bu baxımdan 2020-ci il dövlət və icmal büdcələrinin layihəsinin məzmunun daha geniş olmasını nəzərə alaraq onu deyə bilərik ki, növbəti illərdə sözügedən indeksdə ciddi irəliləyiş gözlənilir ki, bu da birbaşa olaraq büdcə məlumatlarının ictimaiyyət və vətəndaşlara əlçatanlığının təmin edilməsi fonunda görülmüş işlərin məntiqi davamıdır.

Qeyd etmək lazımdır ki, 2019-cu ildə dərc olunmuş Qlobal Rəqabətlilik İndeksinə əsasən ölkəmiz büdcə şəffaflığı üzrə 45 pillə irəliləyərək, 141 ölkə arasında 71-ci pillədə qərarlaşmışdır.

Anlayışlar və terminlər

Ümumi daxili məhsul — bir il ərzində iqtisadiyyatda (ölkə daxil də) istehsal olunan bütün mal və xidmətlərin məcmu bazar qiymətidir;

büdcə - Azərbaycan Respublikasının müvafiq dövlət hakimiyyəti və özünüidarəetmə orqanları vasitəsi ilə dövlətə və bələdiyyələrə məxsus vəzifə və funksiyaları yerinə yetirmək üçün lazım olan pul vəsaitinin yığılması və istifadə olunması üçün əsas maliyyə sənədi;

büdcə təsnifatı - dövlət büdcəsinin, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinin, yerli büdcələrin və büdcədənkənar dövlət fondlarının gəlirlərinin, xərclərinin və maliyyələşmə mənbələrinin funksional, iqtisadi, inzibati və digər prinsiplər əsasında qruplaşdırılması;

büdcə ili - yanvar ayının 1-dən dekabr ayının 31-dək olan bir illik dövr;

təsdiq olunan büdcə ayırmaları - qanunvericiliklə təsdiq olunan və dövlət büdcəsində, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsində və yerli büdcələrdə maddələr üzrə xərclənə biləcək vəsaitin yuxarı həddi;

büdcədənkənar dövlət fondları - qanunvericiliyə uyğun olaraq dövlət tərəfindən hüquqi şəxs qismində təsis edilmiş və dövlət büdcəsindən kənar müstəqil büdcəyə malik olan məqsədli dövlət maliyyə fondları;

büdcədənkənar əməliyyatlar - müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının və büdcə təşkilatlarının qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada dövlət büdcəsindən və Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsindən kənarda əldə etdikləri gəlirləri və həyata keçirdikləri xərcləri üzrə maliyyə əməliyyatları;

icmal büdcə - dövlət büdcəsinin, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinin (büdcədənkənar əməliyyatlar da daxil olmaqla) və büdcədənkənar dövlət fondlarının gəlir və xərclərini funksional və iqtisadi təsnifata uyğun paraqraflar səviyyəsində əks etdirən maliyyə sənədi;

büdcə kəsiri (defisit) - büdcə xərclərinin gəlirlərlə təmin olunmayan məbləği;

büdcə artıqlığı (profisit) - büdcə gəlirlərinin büdcə xərclərindən artıq olan məbləği;

dövlət büdcəsinin kassa icrası - büdcə gəlirlərinin büdcəyə daxilolmasını və xərclərinin büdcə təsnifatına uyğun olaraq xəzinədarlıq vasitəsi ilə ünvanlı istifadəsini təmin edən icra mexanizmi;

büdcə gəlirləri - Azərbaycan Respublikasının, Naxçıvan Muxtar Respublikasının və yerli özünüidarəetmə orqanlarının müvafiq qanunvericilik aktları ilə müəyyən olunmuş qaydada dövlət büdcəsinə, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə və yerli büdcələrə daxil olan vergilər, rüsumlar, digər ödənişlər və daxilolmalar;

büdcə xərcləri - büdcə təsnifatına uyğun olaraq dövlət büdcəsindən, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsindən və yerli büdcələrdən qanunvericiliklə nəzərdə tutulan tələbatı ödəmək üçün ayrılan vəsait;

mərkəzləşdirilmiş gəlir - dövlət büdcəsində müəyyən edilən normativlərə uyğun olaraq dövlət büdcəsi gəlirlərindən yerli gəlirlər çıxıldıqdan sonra formalaşan gəlir;

mərkəzləşdirilmiş xərc - büdcə təsnifatına uyğun olaraq dövlət büdcəsində nəzərdə tutulan müvafiq orqanların fəaliyyətinin və tədbirlərin maliyyələşdirilməsi ilə bağlı xərclər;

yerli gəlir - dövlət büdcəsində müəyyən edilən normativlər əsasında formalaşan ayrı-ayrı şəhər və rayonlar üzrə gəlir;

yerli xərc - büdcə təsnifatına uyğun olaraq maliyyələşdirilməsi yerli gəlirlər və mərkəzləşdirilmiş gəlirlərdən ayrılan vəsait hesabına həyata keçirilən xərclər;

büdcə ssudaları - dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş xərclərindən Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə, yerli büdcələrə və hüquqi şəxslərə, yerli büdcələrdən bələdiyyə təşkilatlarına verildiyi büdcə ili ərzində qaytarılmaq şərti ilə il ərzində müəyyən müddətə verilən maliyyə vəsaiti;

dotasiya - dövlət büdcəsindən Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə və yerli büdcələrə onların gəlir və xərclərini tənzimləmək məqsədi ilə əvəzsiz verilən maliyyə vəsaiti;

qrant - daxili və xarici mənbələr hesabına əvəzsiz verilən məqsədli maliyyə yardımı;

subvensiya - məqsədli maliyyələşdirmənin həyata keçirilməsi üçün dövlət büdcəsindən Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə və yerli büdcələrə verilən, lakin həmin məqsəd üçün və ya müəyyən edilmiş müddətdə istifadə edilmədikdə geri qaytarılan maliyyə vəsaiti;

subsidiya - dövlət büdcəsindən Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə, yerli büdcələrə və hüquqi şəxslərə əvəzsiz verilən maliyyə vəsaiti;

məqsədli büdcə fondları - dövlət büdcəsi, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsi və yerli büdcələrin tərkibində konkret tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün formalaşan və istifadə edilən pul vəsaiti;

sekvestr - dövlət büdcəsi, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsi və yerli büdcələrin , həmçinin dövlət büdcəsinin kəsirinin (defisitin) maliyyələşmə mənbələri üzrə daxilolmalar yerinə yetirilmədikdə, müdafiə olunmuş xərc maddələri istisna olmaqla, büdcə ilinin qalan ayları üzrə xərclərin müəyyən olunmuş qaydada ixtisarı;

müdafiə olunan xərc maddələri - büdcə ili ərzində maliyyələşdirilməsinə sekvestr tətbiq olunmayan, qanunvericiliklə müəyyən edilmiş büdcə xərcləri;

dövlət borcu - Azərbaycan Respublikasının adından bağlanılmış müqavilələrin öhdəlikləri üzrə ödənilməli olan borc;

toplu maliyyə balansı - konkret dövr üçün ölkədə maliyyə vəsaitlərinin yaranma mənbələri və istifadə istiqamətləri barədə məlumatları özündə əks etdirən maliyyə sənədi;

büdcə təşkilatı - maliyyələşdirilməsi bilavasitə Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsi və Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsi hesabına həyata keçirilən idarə və təşkilatlar;

büdcənin tərtibi prosesində iştirak edən təşkilatlar - mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları və onların struktur bölmələri, büdcə gəlirlərinin icrasını təmin edən orqanlar, dövlət büdcəsindən maliyyələşən və (və ya) maliyyə yardımı alan təşkilatlar, büdcədənkənar dövlət fondları və vergi ödəyiciləri, zərurət yarandıqda bələdiyyələr;

vahid xəzinə hesabı – dövlət xəzinədarlığının bank və maliyyə institutlarındakı hesablar sistemi;

vahid xəzinə hesabının qalığı – dövlət xəzinədarlığının bank və maliyyə institutlarındakı hesablar sistemində vəsait qalığı;

vahid xəzinə hesabının sərbəst qalığı – dövlət xəzinədarlığının bank və maliyyə institutlarındakı hesablar sistemində ötən illərin dövlət büdcələrinin icrası nəticəsində cari büdcə ilinin əvvəlinə qalan vəsaitin məbləği;

xalis maliyyə aktivləri – Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun vəsaitinin qalığı, vahid xəzinə hesabının qalığı, vahid xəzinə hesabının idarəetməyə verilmiş vəsaitləri, Azərbaycan Respublikasının adından bağlanılmış müqavilələrin öhdəlikləri üzrə xarici dövlətlər tərəfindən ödənilməli olan borc və dövlət müəssisələrinin dövlət büdcəsi qarşısında öhdəliklərinə xidmət üzrə cari ilə düşən məbləğin cəmi ilə daxili və xarici dövlət borcunun ümumi məbləğinin fərqi;

büdcə qaydası – orta və uzunmüddətli makroiqtisadi dayanıqlılığı, maliyyə və borc intizamını təmin edən büdcə siyasətinin həyata keçirilməsi üçün makroiqtisadi və büdcə göstəricilərindən ibarət çərçivə;

dövlət müəssisəsi – paylarının (səhmlərinin) 51 və daha artıq faizi birbaşa və ya dolayısı ilə dövlətə məxsus olan səhmdar cəmiyyət, məhdud məsuliyyətli cəmiyyət, digər təşkilati formada fəaliyyət göstərən hüquqi şəxslər və publik hüquqi şəxslər;

qeyri-neft ümumi daxili məhsul – ümumi daxili məhsulun məcmu dəyəri ilə neft-qaz sektorunda formalaşan ümumi daxili məhsulun məcmu dəyərinin fərqi;

icmal büdcənin neft gəlirləri – Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun gəlirləri, Azərbaycan Respublikasının ərazisində xam neftin və təbii qazın hasilatı ilə məşğul olan müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) ödədiyi vergilər (fiziki şəxslərin gəlir vergisi istisna olmaqla) və həmin fəaliyyətlə məşğul olan digər şəxslərin ödədiyi mənfəət vergisi;

icmal büdcənin qeyri-neft gəlirləri – icmal büdcənin ümumi gəlirlərindən icmal büdcənin neft gəlirləri çıxıldıqdan sonra qalan məbləğ;

dövlət büdcəsinin neft gəlirləri – Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə transfert, Azərbaycan Respublikasının ərazisində xam neftin və təbii qazın hasilatı ilə məşğul olan müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) ödədiyi vergilər (fiziki şəxslərin gəlir vergisi istisna olmaqla) və həmin fəaliyyətlə məşğul olan digər şəxslərin ödədiyi mənfəət vergisi;

dövlət büdcəsinin qeyri-neft gəlirləri – dövlət büdcəsinin ümumi gəlirlərindən dövlət büdcəsinin neft gəlirləri çıxıldıqdan sonra qalan məbləğ;

xərclənə bilən neft gəlirləri – proqnozlaşdırılan büdcə ilinin əvvəlinə xalis maliyyə aktivlərinin 30 faizi ilə icmal büdcənin neft gəlirləri arasında yaranan fərqin 20 faizinin həmin göstəricilərin kiçiyinin üzərinə gəlinməklə formalaşan məbləği;

icmal büdcə xərclərinin proqnozlaşdırılan yuxarı həddi – büdcə ili üçün təsdiq olunan icmal büdcənin neft gəlirləri və Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun xərclərinin məcmusu ilə bu Qanunun 11-1.2.1 – 11-1.2.5-ci maddələrində qeyd olunmuş qeyri-neft gəlirləri və digər daxilolmaların proqnozunun cəmi;

icmal büdcənin baza xərcləri – dövlət borcu üzrə faiz ödənişləri istisna olmaqla, icmal büdcənin digər xərcləri;

icmal büdcənin qeyri-neft baza kəsiri – xərclənə bilən neft gəlirləri istisna olmaqla, icmal büdcənin digər gəlirləri ilə baza xərclərinin fərqi;

ortamüddətli dövr – 5 ilədək olan dövr.

Əks əlaqə

Hörmətli oxucular!

Sizə təqdim olunmuş “Azərbaycan Respublikasının 2020-ci dövlət və icmal büdcələri üzrə Vətəndaşın büdcə bələdçisi” ilə bağlı rəylərinizi, təkliflərinizi aşağıdakı ünvana göndərə bilərsiniz.

Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi,
Bakı şəhəri, S.Vurğun küç, 135, AZ-1022

elshad.isgenderov@maliyye.gov.az
tel; 404-46-20

emin.aliyev@maliyye.gov.az
tel; 404-46-21